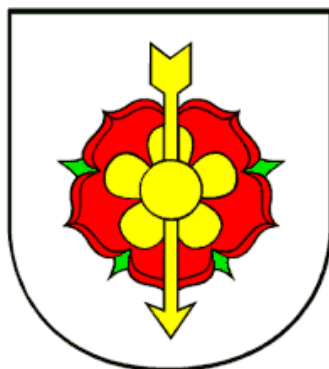

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Mesta Ružomberok na roky 2015 – 2022

2015

Na príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Ružomberok spolupracovali:

Primátor mesta Ružomberok: MUDr. Igor Čombor

Zástupcovia primátora Ing. Michal Slašťan

Ing. Oldrich Lauko

Pracovná skupina za mesto:

Ing. Marián Šeršík	prednosta MsÚ
Ing. Dušan Mataj	vedúci kancelárie primátora
Ing. Michal Praženica	asistent primátora
Mgr. Pavel Scheer	projektový manažér
Mgr. Martin Hromada	ved. odd. reg. Rozvoja a cestovného ruchu
Ing. Jozef Bašary	projektový manažér

Na tvorbe opatrení sa podieľali členovia komisií mestského zastupiteľstva

Zostavovateľ:

RNDr. Peter Tremboš, PhD.
RNDr. Miroslava Trembošová

OBSAH:

A. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE

1. Poloha a administratívne členenie.....	4
2. História.....	5
3. Symboly mesta.....	6

B. ANALÝZA VÝCHODISKOVEJ SITUÁCIE

4. Prírodné podmienky.....	7
5. Obyvateľstvo.....	8
6. Domácnosti a bývanie.....	21
7. Nezamestnanosť a trh práce.....	22
8. Vybavenosť a obsluha územia.....	31
9. Ekonomické aktivity.....	40
10. Samospráva a hospodárenie mesta.....	47
11. Životné prostredie.....	50
12. Prognóza vývoja – potenciál krajiny, hrozby, riziká a limity rozvoja.....	55

C. STRATÉGIA ROZVOJA

13. SWOT analýza.....	9
14. Hlavné disparity a faktory rozvoja.....	62
15. Štruktúra stratégie.....	63

D. PROGRAM ROZVOJA

16. Zoznam prioritných oblastí, cieľov, zámerov a opatrení.....	66
17. Hospodársky rozvoj a základná infraštruktúra.....	77
18. Sociálny rozvoj a kvalita života.....	104
19. Samospráva, verejné služby a životné prostredie.....	129

E. IMPLEMENTÁCIA

20. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie.....	157
21. Finančný plán.....	159
22. Harmonogram realizácie.....	162
23. Monitoring a hodnotenie plnenia.....	163

Príloha

- Prieskum názorov obyvateľov mesta Ružomberok
- Prieskum podnikateľského prostredia mesta Ružomberok
- Finančný plán plnenia PHSR

A. Základné informácie

1. Poloha a administratívne členenie

Sídlná časť mesta Ružomberok sa nachádza v západnej časti Liptovskej kotliny. Je obklopená zo severu Chočskými vrchmi, zo západu Veľkou Fatrou a z juhu Nízkymi Tatrami. Mesto sa rozprestiera na katastrálnych územiach Ružomberka a Hrboltovej na ploche 126,98 km². Najvyššie položený bod na území mesta je na vrchu Malá Smrekovica s výškou 1482 m n. m. a najnižší bod vo výške 468 m n. m. sa nachádza pri kultúrnom dome v Černovej. Cez mesto preteká východo-západným smerom rieka Váh, do ktorej sa z južnej strany na území mesta vlieva Revúca.

Ružomberok má veľmi dobrú dopravnú polohu. Prechádza ním hlavné železničné a cestné spojenie medzi Bratislavou a Košicami a medzinárodné cestné prepojenie medzi Poľskom a Maďarskom. Od krajského mesta Žiliny je Ružomberok vzdialený približne 60 km (1 hod.), od Bratislavy 260 km (3 hod.), od Banskej Bystrice 50 km (1 hod.), od Košíc 200 km (2,5 hod.), od metropoly južného Poľska Krakova asi 160 km (2,5 hod.) a od Budapešti približne 230 km (3,5 hod.).

Ružomberok je od roku 1996 okresným mestom v rámci Žilinského samosprávneho kraja. Mesto má tieto mestské časti: Hrboltová, Biely Potok, Černová a Vlkolíneec, ktorý je zapísaný do zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO.

2. História

Miesto, kde sa dnes nachádza historické námestie, bolo v čase príchodu nemeckých prisťahovalcov vrchom, ktoré bolo celé porastené krami šípových ruží. Podľa tejto rarity dostalo mesto i svoj názov Rosenberg – vrch ruží - Ružomberok.

Centrum dolného Liptova bolo založené na dôležitej obchodnej križovatke európskeho významu. Mesto sa vyvinulo zo slovanskej hradištnej obce, písomne uvádzanej už v roku 1233. V 13. storočí tu medzi riekou Revúca a potokom Štiavnica existovala slovanská osada, ktorá sa stala základom neskoršieho mesta. Mestské výsady Ružomberku udelil ostrihomský arcibiskup Tomáš v roku 1318. V roku 1340 kráľ Karol Róbert výsady mestu potvrdil a rozšíril. Súčasťou výsad bolo aj vymedzenie hraníc mestského chotára, v ktorom sa vytvorili tzv. ulice mesta Vlkolínec, Biely Potok, Černová a Villa Ludrová. V roku 1390 kráľ Žigmund dal mesto do majetku likavskému panstvu.

Štatút poddanského mestečka neprial rozvoju mesta, vďaka svojej polohe sa napriek tomu vyvinulo na centrum remesiel a obchodu. Rozvinulo sa tu aj poľnohospodárstvo, ovčiarstvo a drevárstvo. Najprv sa zakladali cechy a neskôr vznikli menšie podniky. Papiereň bola založená ešte pred rokom 1725. Výraznejší rozvoj priemyslu nastal v 19. storočí - celulózka, papiereň, textilka, bryndziareň a zápalkáreň. Začiatkom 20. st. sa Ružomberok zaradil medzi významné strediská slovenského národného života.

Jednou z najvýznamnejších osobností Ružomberka bol Andrej Hlinka, bojovník za práva Slovákov. Narodil sa v mestskej časti Černová a v Ružomberku pôsobil do svojej smrti v roku 1938. Černová je smutne známa jedným z najbrutálnejších zásahov proti slovenskému obyvateľstvu, ku ktorému došlo v roku 1907 pri vysviacke kostola. Zahynulo tam 15 osôb.

Kultúrny život mesta bohato pulzoval už od 17. storočia. Významnými kultúrnymi spolkami boli - Katolícky kruh a Občianska beseda. V roku 1868 sa tu hralo prvýkrát slovenské ochotnícke divadlo v dome Petra Makovického staršieho. Už v roku 1912 tu premietalo na Slovensku prvé stále kino Apollo. V tom istom roku bolo bratmi Artúrom a Júliusom Kurtiovcami založené Liptovské múzeum.

Mesto Ružomberok je bohaté na národné i kultúrne pamiatky. Za najstaršiu pamiatku mesta možno považovať Námestie Andreja Hlinku. Nachádza sa tu súbor kultúrnych pamiatok so vzťahom k osobnosti Andreja Hlinku napr.: Rímsko-katolícky kostol sv. Ondreja, Pamätník Andreja Hlinku, budova Mestského úradu, Mariánsky stĺp, Kláštor sv. Kríža. Medzi ďalšie pamiatky v meste patrí Evanjelický kostol, Galéria Ľudovíta Fullu, Liptovské múzeum, Kostol všetkých svätých, Robotnícky kostol, Kultúrny dom, Kaštieľ sv. Žofie, Synagóga a iné. Ďalšie pamiatky sa nachádzajú v mestských častiach:

- Černová – súbor pamiatok černovskej masakry z roku 1907: rímsko-katolícky kostol Ružencovej Panny Márie, pamätné miesto černovskej masakry, náhrobok černovskej masakry, rodný dom Andreja Hlinku.
- Biely potok – Kostol sv. Vendelína, Pamätník padlých v II. sv. vojne
- Hrboltová – Kostol sv. Kataríny Alexandrijskej, Pamätná tabuľa SNP
- Vlkolínec – prírodná rezervácia ľudovej architektúry, ktorá v roku 1993 bola zapísaná do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO.

3. Symboly mesta

Symbolmi mesta sú: erb, vlajka, pečať a štandarda. Erb mesta predstavuje na striebornom štíte červená ruža, prestrelená zlatým, nadol smerujúcim šípom. Vlajku mesta tvoria tri rozmerovo rovnaké vodorovné pruhy, horný červený, stredný žltý a spodný biely. Vlajka je ukončená lastovičím chvostom (zástrihom) do jednej tretiny jej dĺžky. Pečať mesta tvorí kruh, vo vnútri kruhopisu + S + CIVITATIS + ROSENPERG + s piatimi rozloženými korunnými lupeňmi, kališnými lístkami a semenníkom, ktorý je prestrelený šípom, pričom hrot šípu smeruje kolmo nadol. Štandarda primátora mesta predstavuje erb premiestnený na textil v tvare obdĺžnika, pomer výšky a šírky štandardy je totožný s pomerom výšky a šírky erbu. Štandarda je olemovaná v mestských farbách.

Obr. Symboly mesta Ružomberok

a/ erb mesta

b/ vlajka mesta

c/ pečať mesta

d/ štandarda mesta

B. Analýza východiskovej situácie

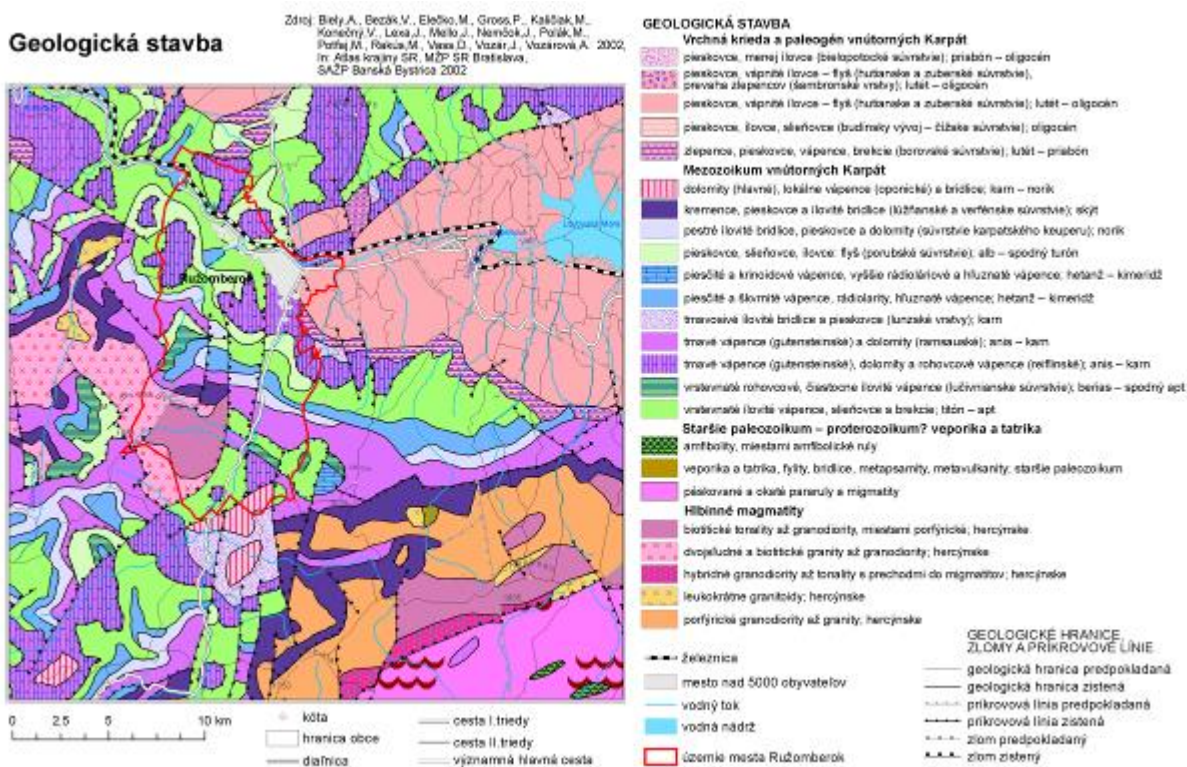
4. Prírodné podmienky

Horniny

Územie Ružomberka z geologického hľadiska patrí do dvoch základných jednotiek: jadrové pohoria (Veľká Fatra a Nízke Tatry) a centrálno-karpatský paleogén (Liptovská kotlina). Pestrá geologická stavba územia je výsledkom zložitého geologického vývoja územia. Nachádzajú sa tu horniny kryštalinika, paleozoika, mezozoika ako aj sedimenty centrálno-karpatského paleogénu a kvartérne sedimenty.

Kryštalinikum tvorí najvyššie položené časti územia v oblasti Ľubochňanskeho masívu. Je tvorené vyvretými a premenenými horninami. Z vyvretých sa tu nachádzajú granodiority a tonality, tufy a diabasové lávy a z metamorfovaných fylity, ruly, pararuly, amfibolity a kryštalické bridlice.

Obalovú jednotku jadier jadrových pohorí tvoria druhohorné súvrstvia zložené z dolomitov, vápencov, slienitých vápencov a slieňov. V strednej kriede prebiehali hlavné horotvorné procesy, v dôsledku ktorých sa vytvorili rozsiahle príkrovy, ktoré boli presunuté z juhu na sever, na pôvodné obalové fácie. Na študované územie zasahujú dva príkrovy, pričom južnejší chočský leží na severnejšom krížňanskom príkrove. Chočský príkrov na rozdiel od krížňanského nevytvára súvislé celky, ale nachádza sa tu len v podobe príkrovových trosiek.

V Liptovskej kotline sa z predkvartérnych sedimentov nachádzajú paleogénne sedimentárne horniny, tvorené týmito súvrstviami:

- súvrstvia bazálneho paleogénu, tvorené väčšinou brekciami a zlepencami, ďalej pieskovecami a organogénnymi vápencami
- ílovcové súvrstvie tvorené sivastými ílovcami a vložkami pieskovcov a drobnozrnných zlepencov
- súvrstvie s neflyšovým pieskovcovo – zlepencovým vývojom, ktoré tvoria sedimenty podmorských náplavových kužeľov, prípadne koralové uloženie.

Kvartérne sedimenty majú v rámci záujmového územia najväčšie zastúpenie v Liptovskej kotline. Fluviálne sedimenty tvoria piesky, piesčité hliny, pod nimi sa nachádzajú štrky a ešte nižšie štrkopiesky s balvanmi. V ústiach ľavých prítokov Revúcej vznikli náplavové kužele, ktoré sú tvorené proluviálnymi sedimentmi ako hliny, štrky, piesky a piesčité hliny. Úpätia pohorí pokrývajú hlinité a hlinito-kamenité eluviálno-deluviálne sedimenty. Územie so stredohorským až vysokohorským rázom je pokryté kamenitou suťou.

Reliéf

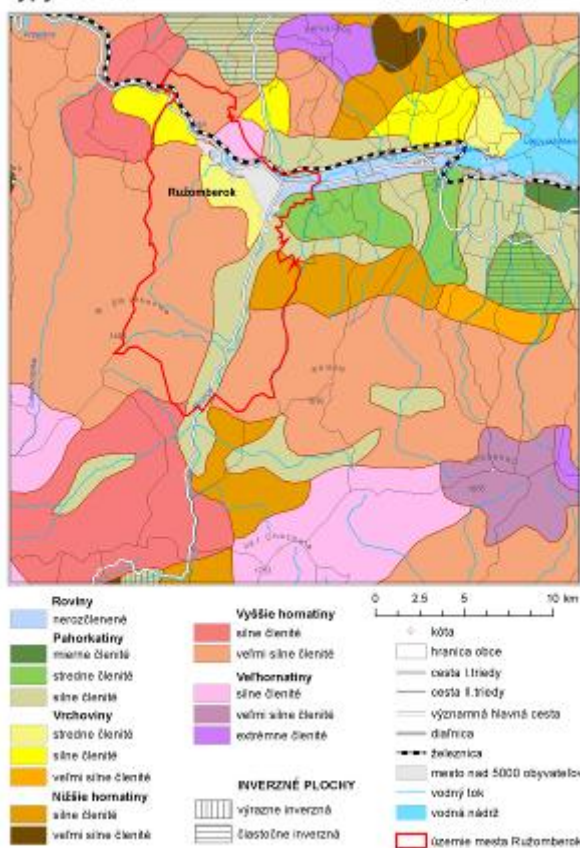
Podľa geomorfologického členenia Slovenska, územie mesta Ružomberok zasahuje do troch geomorfologických celkov, v rámci fatransko-tatranskej geomorfologickej oblasti: Podtatranská kotlina (podcelok Liptovská kotlina), Nízke Tatry (podcelok Ďumbierske Tatry) a Veľká Fatra.

Severovýchodnú časť územia zaberá Liptovská kotlina tvorená typickými horninami centrálneokarpatského paleogénu, ako pieskovce, ílovce a zlepence, na ktorých sa vytvoril hladko modelovaný reliéf.

Vzhľadom k tomu, že Veľká Fatra a Nízke Tatry patria medzi jadrové pohoria, vytvoril sa tu reliéf na kryštaliniku a na príkrovovo-vrásových prvkoch druhohorných hornín. Reliéf na kryštaliniku sa vyskytuje v juhozápadnej časti katastrálneho územia. Typickými sú preň hladko modelované formy, ako široké masívne chrbty a hlboko zarezané, pomerne málo členité doliny. Reliéf na príkrovovo-vrásových prvkoch druhohorných hornín sa viaže na málo odolné slienité horniny, ktoré prevládajú v severnej časti územia, na úpätiach pohorí smerom od Váhu, pričom sa tu vytvoril hladko modelovaný reliéf širokých plochých chrbtov. S týmito ostro kontrastuje bralnatý

Morfologicko-morfometrické
typy reliéfu

Zdroj: Trembák, P. Miroš, J. 2002.
In: Atlas krajiny SR, MZP SR Bratislava,
562/1 Baranská Hýbeľ 2002

reliéf viažuci sa na odolné súvrstvia vápencov a dolomitov, ktorý sa vyznačuje rôznymi bralnými útvarmi, skalnými stenami, úzkymi kaňonovitými dolinami, tiesňavami so strmými skalnými stenami a podobne.

Z morfológicko-morfometrických typov reliéfu sa v oblasti nivy Váhu nachádza rovina nerozčlenená, ktorá smerom na juh prechádza do stredne členitej pahorkatiny a západne od intravilánu mesta do stredne až silne členitej vrchoviny. Pozdĺž Revúcej má reliéf charakter silne členitej pahorkatiny. Severné úpätie Nízkyh Tatier tvorí veľmi silne členitá vrchovina, ktorá vo vyšších polohách prechádza do veľmi silne členitej hornatiny. Táto charakterizuje aj väčšinu územia Veľkej Fatry.

Ovzdušie

Najnižšie časti Ružomberka, v oblasti Litovskej kotliny, patria do mierne teplej klimatickej oblasti, okrsok dolinový, mierne teplý a vlhký s chladnou až studenou zimou. Zvyšok územia zaberá chladná klimatická oblasť, pričom najväčšia časť spadá do okrsku mierne chladného a najvyššie polohy do okrsku chladného, horského.

Priemerná ročná teplota v Ružomberku dosahuje 7,5 °C. Najteplejšou oblasťou záujmového územia je údolie Váhu a najchladnejšie sú najvyššie položené časti územia.

Množstvo zrážok závisí od nadmorskej výšky. Najviac zrážok je vo vrcholových polohách územia (1000 – 1400 mm), ktoré tu padajú najmä vo forme snehu. V údolných a svahových polohách je to okolo 900 mm. Najsuchšou je Liptovská kotlina, kde spadne ročne okolo 700 mm zrážok. Nárast množstva zrážok s nadmorskou výškou však nie je rovnomerný. O ich množstve a priestorovej diferenciácii rozhoduje aj orientácia reliéfu voči vlhkosným vetrom.

Vodstvo

Územie mesta Ružomberok patrí do povodia Váhu. Charakteristickým znakom je, že vodné toky tu tečú pomerne úzkymi kotlinami, zovretými horskými hrebeňmi a povodia majú pretiahnutý tvar. Pomerne hustá riečna sieť je výsledkom spolupôsobenia viacerých faktorov, ako napríklad množstvo stekajúcej vody, spád, priepustnosť hornín atď. Celkovo patrí toto územie k najvodnatejším oblastiam Slovenska. Priemerné zrážky sú tu vyššie o 33 % a odtok o 58,4 % ako celoslovenský priemer a výpar je menší o 9,1 %. Z km² odtečie za každú sekundu 20 – 30 l vody.

Najväčším prítokom Váhu je na území Ružomberka Revúca, ktorá do neho ústí priamo v sídelnej časti mesta. Je to tok III. rádu, ktorý má dĺžku 33 km a plochu povodia 265,729 km².

Územie Ružomberka patrí do snehovo-dažďového režimu odtoku riek. Minimálny stav dosahujú vodné toky v zimných mesiacoch (január, február), keď je voda viazaná vo forme snehu. Naopak najväčší stav zaznamenávajú pri topení snehu na jar, od marca do mája. Prietokové minimum je na rieke Váh posunuté, čo je spôsobené umelou vodnou nádržou Liptovská Mara.

V oblasti Liptovskej kotliny a doliny rieky Revúca sa vyskytujú podzemné vody pórové vody riečnych nív a terás a pórovo-puklinové a kapilárne vody. Na zvyšku územia sa nachádzajú puklinovo-vrstevnaté až puklinovo-krasové vody.

Na minerálne vody je obzvlášť bohatá Liptovská kotlina. Vhodnými infiltračnými oblasťami sú práve okolité pohoria, najmä ich vápencovo – dolomitické komplexy, pričom vývery sa viažu na zlomové línie.

Pôdy

Vznik, vývoj a vlastnosti pôd závisia od pôsobenia tzv. pôdotvorných činiteľov a podmienok prostredia. Patria medzi ne všetky zložky prírodného prostredia, činnosť človeka a čas.

Z pôdných typov sa na území mesta Ružomberok nachádzajú fluvizeme, pseudogleje, luvizeme, rendziny, kambizeme a podzoly.

Na nive Váhu a jeho prítokov sa nachádzajú *fluvizeme typické karbonátové*. Pôdotvorným substrátom sú karbonátové nívne uloženiny a výška podzemnej vody sa pohybuje od 1 do 2 m.

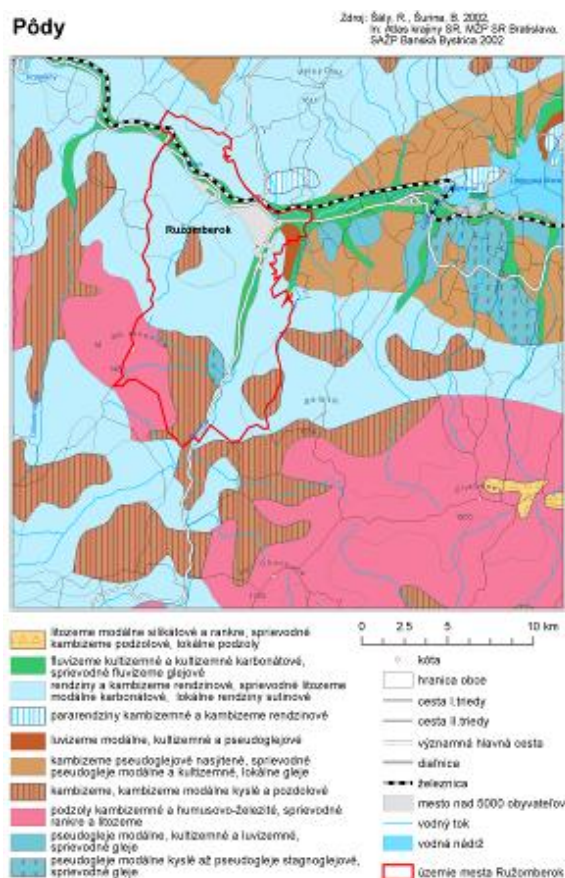
Pseudogleje sa vyskytujú vo forme malých okrskov a viažu sa na terénne depresie. Na záujmovom území sa vyskytujú *pseudogleje typické kyslé až pseudogleje stagnoglejové*.

V severovýchodnej časti územia sa vyskytujú *luvizeme typické až pseudoglejové*. Viažu sa na rovinaté prvky reliéfu pahorkatinového stupňa Liptovskej kotliny.

Rendziny sa vyskytujú na viac ako 50 % územia, pričom sa viažu jednak na skeletnaté karbonátové horniny a na slieň a pieskovce. V nižších nadmorských výškach na svahoch so sklonom 20 – 30°, s menším vylúhovaním sa vyskytujú *rendziny kambizemné*, ktoré tvoria prechod medzi rendzinami a kambizemami. Vo vyšších nadmorských výškach alebo v zónach kontaktu silikátových a karbonátových hornín sa nachádzajú *rendziny kambizemné vylúhované*.

Juhozápadne od mesta sa na malej ploche vyskytujú *kambizeme typické kyslé*. Väčšie plochy v južnej časti územia zaberajú *kambizeme districké*, ktoré sa viažu na zvetraliny kyslých hornín na prechode k podzolom, kde nastáva silnejší premyv.

Pôdy

Najvyššie polohy v juhozápadnej časti územia zaberajú *podzoly kambizemné*. Ich pôdotvorným substrátom sú zvetraliny granitov, granodioritov, rúl a kremencov.

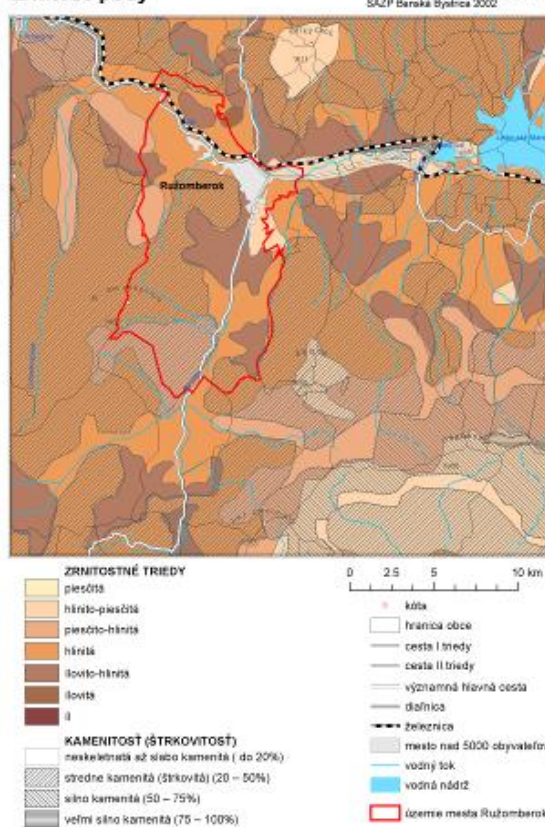
Podľa zrnitosti pôd rozlišujeme pôdne druhy. Súbor zín rôznej veľkosti možno označiť ako určitú zrnitostnú skupinu – frakciu.

Ílovito-hlinité pôdy sa viažu na malé lokality v pohoriach, na zvetraliny druhohorného obalu. V Liptovskej kotline sa tieto pôdy viažu na ťažšie materiály náplavových kužeľov a zvetraliny mäkkých flyšových hornín. Sú bez skeletu, alebo len slabo skeletnaté.

Hlinité pôdy majú prevahu v hornatých častiach, kde sa nachádzajú najmä na vápencoch. V Liptovskej kotline sa viažu na hlinité aluviálne náplavy a niektoré neogénne usadeniny. Sú stredne skeletnaté, primerane prevzdušnené a majú priaznivý vodný režim.

Hlinito-piesočnaté a piesočnato-hlinité pôdy sa vyskytujú na kryštallických horninách (granitoch, granodioritoch, rulách, svoroch) a zaberajú plochy odkrytých jadier Veľkej Fatry a Nízkych Tatier. Sú to pôdy väčšinou stredne skeletnaté, pre poľnohospodárstvo nie sú vhodné, lebo nimi ľahko preniká voda a vyplavuje živiny.

Zrnitosť pôdy

Rastlinstvo

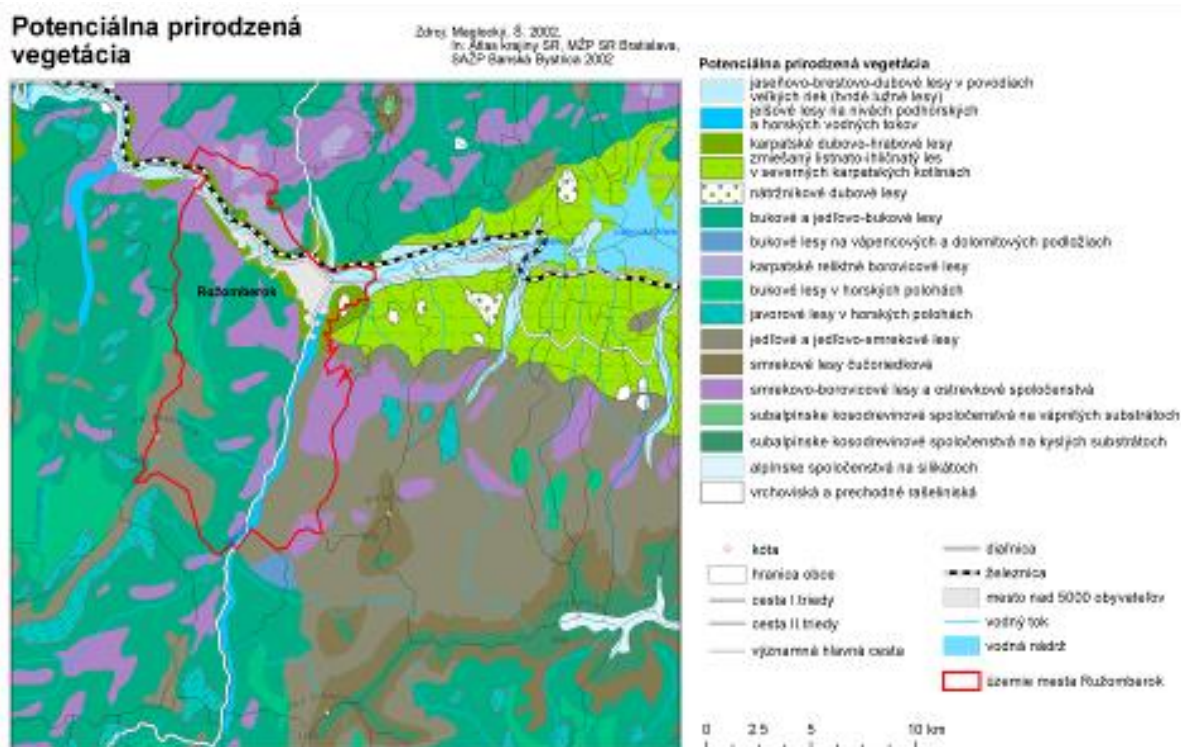
Liptovská kotlina je v súčasnosti poľnohospodársky využívaná. Z pôvodných lužných lesov sa na nive Váhu zachoval len úzky pás stromov, ktorý tvoria najmä rôzne druhy vrb a topoľ čierny. V podraze prevažuje žihľava dvojdomá. Na povrchoch terás a plochých chrbtoch kotlinovej pahorkatiny sa len vo fragmentoch zachovali dubovo-hrabové lesy karpatské. Súčasný vegetačný kryt reprezentujú väčšinou druhotné spoločenstvá. Bežné sú menšie enklávy smrekových a smrekovo-borovicových lesíkov na styku kotliny s okolitými horstvami.

Kým v Liptovskej kotline je priestorové usporiadanie vegetácie skôr mozaikovitá, v horských masívoch prevláda stupňovitá usporiadanie.

Bukové a jedľovo-bukové lesy majú veľmi dobré podmienky najmä vo Veľkej Fatre. V Nízkych Tatrách sú nahradené čistými smrečinami, alebo bukovo-jedľovo-smrekovými porastmi. Na nevyvinutých karbonátových pôdach sa nachádzajú spoločenstvá javorovo-jaseňových lesov, tzv. sutinové lesy. Bylinný podrast je oveľa pestrejší na vápencovom podklade. S rastúcou nadmorskou výškou dochádza k okysľovaniu pôd a do bylinného podrastu prenikajú acidofilnejšie druhy.

Kým vo Veľkej Fatre vytvárajú smrečiny relatívne úzky pás, v Nízkych Tatrách naopak zostupujú pomerne nízko a zasahujú až po hornú hranicu lesa. Smrekové a jedľovo-smrekové lesy sa vyskytujú v nižších horských polohách na silikátových podložiach a vyššie sú to vysokohorské smrekové lesy. V stromovom poschodí prevláda smrek, vtrúsený je buk, jedľa, jarabina, smrekovec a borovica. Krovinaté poschodie nie je výrazné.

Živočíšstvo

Z hľadiska zoogeografického členenia, patrí územie mesta Ružomberok do podtatranského okrsku vonkajšieho obvodu západokarpatskej oblasti (Liptovská kotlina) a fatranského (Veľká Fatra) a nízkotatranského (Nízke Tatry) okrsku vnútorného obvodu západokarpatskej oblasti. Na území mesta sa vyskytuje najmä živočíšne spoločenstvo lesov, skalných stien a brál, polí a lúk, vôd a spoločenstvo ľudských sídlisk.

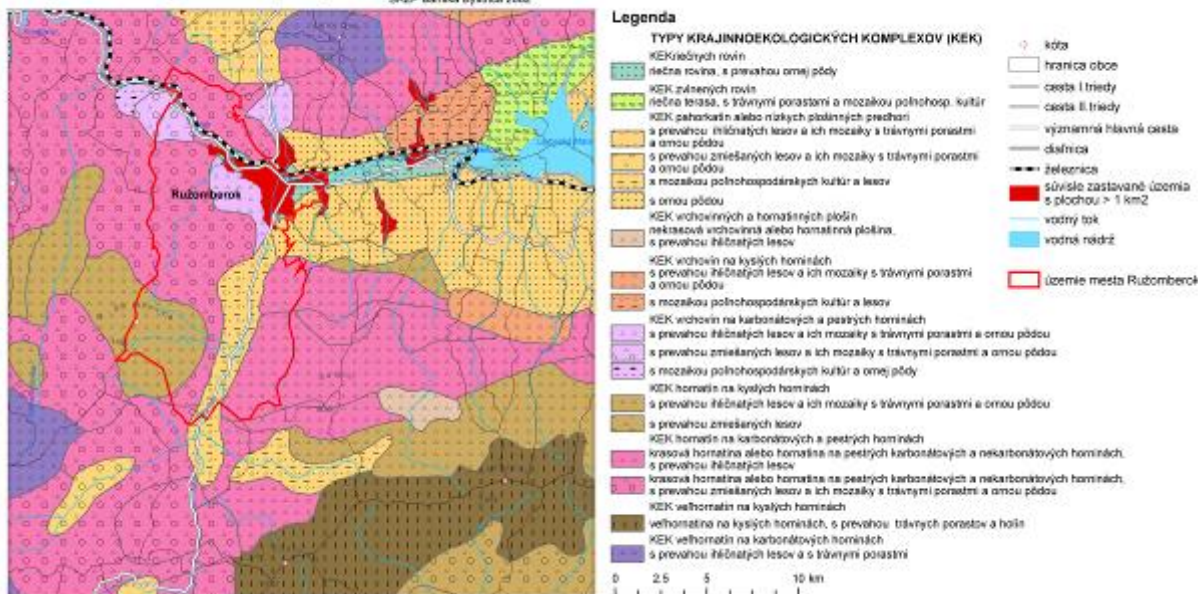
Krajinnoekologické komplexy

Pod týmto označením sa zvyknú chápať relatívne homogénne priestorové komplexy krajiny, ktoré vznikli syntézou abiotických krajinných prvkov (horniny, reliéf, pôda, vodstvo, klíma) a súčasnej krajinnej štruktúry.

Krajinnoekologické komplexy

Zdroj: Mikos, L., Košová, E., Kočík, D. 2002.
In: Atlas krajiny SR, MŽP SR Bratislava,
SAZP Bratislava Bystrica 2002

Oblasť Liptovskej kotliny zaberá krajinnoekologický komplex riečna rovina s prevahou ornej pôdy, ktorá prechádza do pahorkatiny s rovnakým využitím. Krajinnoekologický komplex zvlneňých rovin s mozaikou poľnohospodárskych kultúr sa nachádza pozdĺž vodného toku Revúcej. Západné svahy Nízkych Tatier zaberajú krasové hornatiny alebo hornatiny na pestrých karbonátových a nekarbonátových horninách s prevahou ihličnatých lesov. Juhozápadne od intravilánu mesta sa vyskytuje krajinnoekologický komplex vrchovín na karbonátových a pestrých horninách s prevahou ihličnatých lesov a ich mozaiky s trávnyimi porastmi a ornou pôdou, pričom v západnej časti sa vyskytuje podobný typ komplexu ale prevažujú tam zmiešané lesy. Väčšina svahov Veľkej Fatry na území mesta patrí do komplexu krasových hornatín, alebo hornatín na pestrých karbonátových a nekarbonátových horninách, s prevahou ihličnatých lesov. Najvyššie polohy tvorí komplex hornatín na kyslých horninách s prevahou zmiešaných lesov.

5. Obyvateľstvo

Vývoj počtu obyvateľov

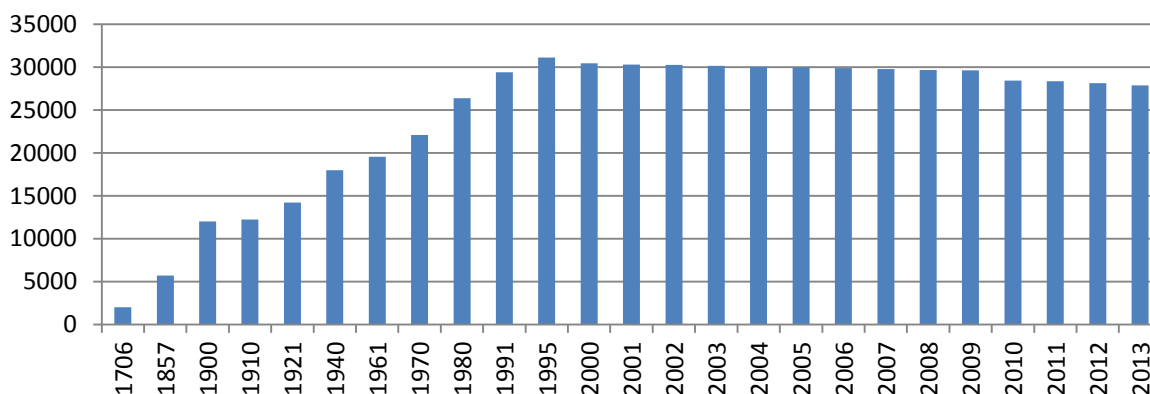
Jedným z významných indikátorov rozvoja mesta je prevládajúci trend vo vývoji počtu obyvateľov. Ten v meste Ružomberok neprebíhal rovnomerne, ale v určitých skokoch. Akceleroval v obdobiach, kedy sa vytvárali zdravé ekonomické podmienky. Takýto progres možno zaznamenať najmä v 70-tych rokoch 20. storočia a po revolúcii v roku 1990, keď bol zaznamenaný medziročný rast viac ako 2 %. V rokoch 1915 – 1920 bola dynamika prírastku obyvateľstva najvyššia zo všetkých miest na Slovensku.

Veľkosť mesta má určujúci vplyv na hierarchické postavenie v štruktúre sídiel. V roku 1869 bol Ružomberok v oblasti stredného Slovenska mestom s druhým najvyšším počtom obyvateľov. V roku 1921 predbehol aj Banskú Štiavicu a tak sa stal dokonca v tomto regióne najväčším mestom. Až v päťdesiatych rokoch 20. storočia ho predbehli mestá Žilina a Martin. V rokoch 1938 až 1940 sa Ružomberok stal župným mestom Tatranskej župy – rozsiahlej územno-administratívnej jednotky siahajúcej od Turca cez Spiš, Pohronie až po Gemer.

V neskoršom období získal postavenie regionálneho administratívneho centra Liptovský Mikuláš. Podobný jav však bolo možné sledovať aj v iných regiónoch Slovenska. Nástupom centrálne plánovanej ekonomiky po roku 1948 boli eliminované všetky prirodzené mechanizmy, ktoré ovplyvňovali dynamiku rozvoja sídiel a ich vývoj bol ďalej podmienený najmä subjektívnymi rozhodnutiami príslušných úradníkov a politikov. V tomto období sa Ružomberok, ktorý pred vojnou patril k desiatim najväčším mestám na Slovensku, prepadol až na 22. miesto. Mesto si však udržalo mierne dynamický vývoj, priemerný ročný rast počtu obyvateľov bol 1,4 % a to aj napriek zhoršovaniu životného prostredia a imidžu mesta.

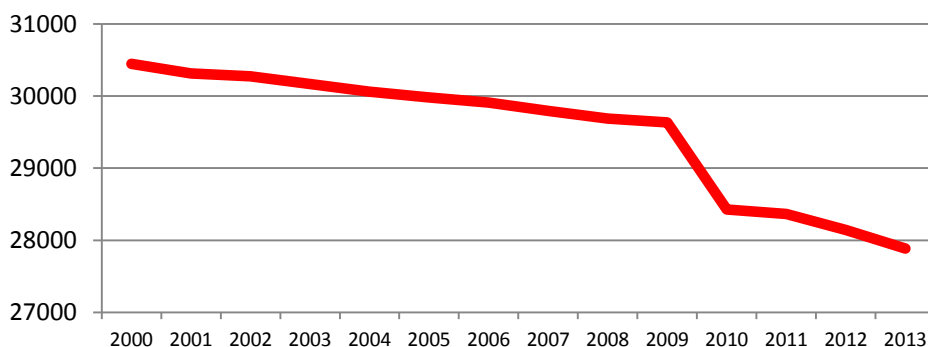
Maximálny počet obyvateľov (31 149) dosiahol Ružomberok v roku 1995, odvtedy tento počet nepretržite klesá. Podľa údajov zo ŠÚSR dosiahol počet obyvateľov v roku 2013 len 27 884 osôb. V priebehu 18 rokov poklesol počet obyvateľov približne o 3 300 (t.j. o viac ako 10 %) a to aj napriek dlhodobu pozitívnemu prirodzenému prírastku. Tento vývoj je teda výsledkom vysokej emigrácie, ktorá bola v roku 2013 dva krát vyššia ako imigrácia. V tomto roku sa z mesta odsťahovalo rekordný počet, až 502 osôb.

Vývoj počtu obyvateľov v meste Ružomberok v rokoch 1706 až 2013

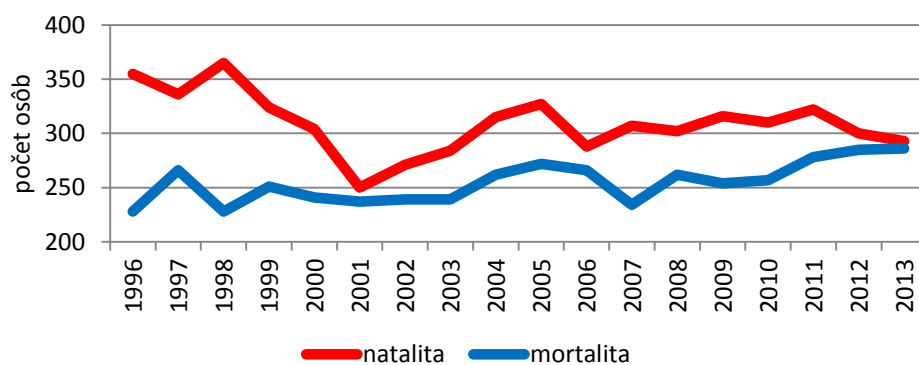

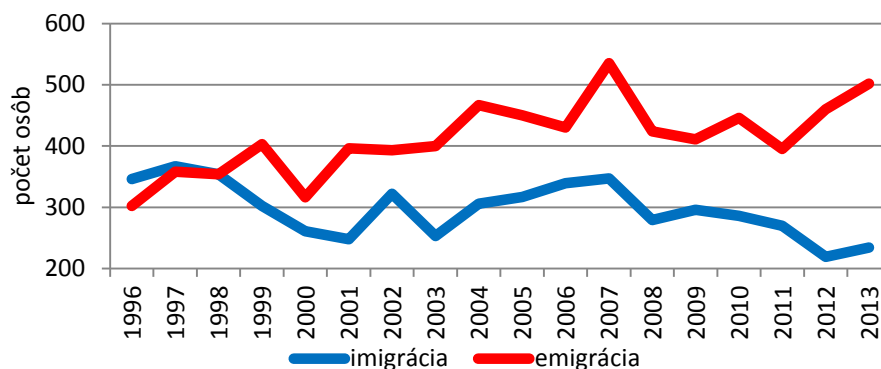
**Vývoj počtu obyvateľov v meste Ružomberok
v rokoch 2000 až 2013**

**Vývoj natality a mortality v meste Ružomberok v rokoch
1996 až 2013**

**Vývoj imigrácie a emigrácie v meste Ružomberok
v rokoch 1996 až 2013**

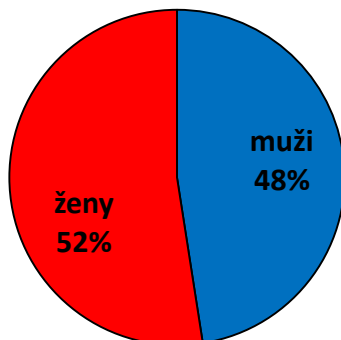

Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia

V meste Ružomberok v roku 2013 žilo 14 597 žien, ktoré tvoria 52 % jeho obyvateľstva. Mužov bolo v tomto roku evidovaných len 13 228. Rozdiel 1 369 osôb sa najvýraznejšie prejavuje vo vyšších vekových kategóriách.

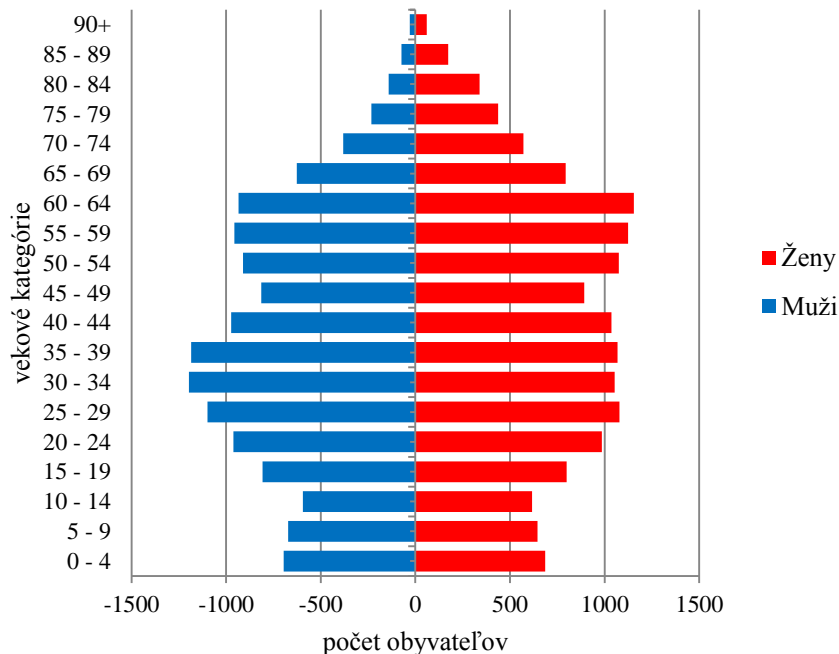
Štruktúra obyvateľov mesta Ružomberok podľa pohlavia v roku 2013

Veková štruktúra obyvateľstva

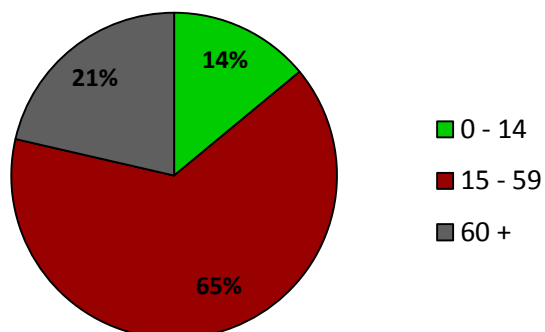
Z vekovej pyramídy vidno, že najpočetnejšia mužská veková kategória je 30 až 34 rokov a ženská 60 až 64 rokov. Najmenej obyvateľov je, celkom pochopiteľne, v najvyššej vekovej kategórii. Veľmi nízky počet obyvateľov je však tiež v najmladších vekových kategóriách. Z uvedeného grafu vyplýva, že sa jedná o regresívny typ vekovej štruktúry.

Veková pyramída obyvateľov mesta Ružomberok v roku 2013

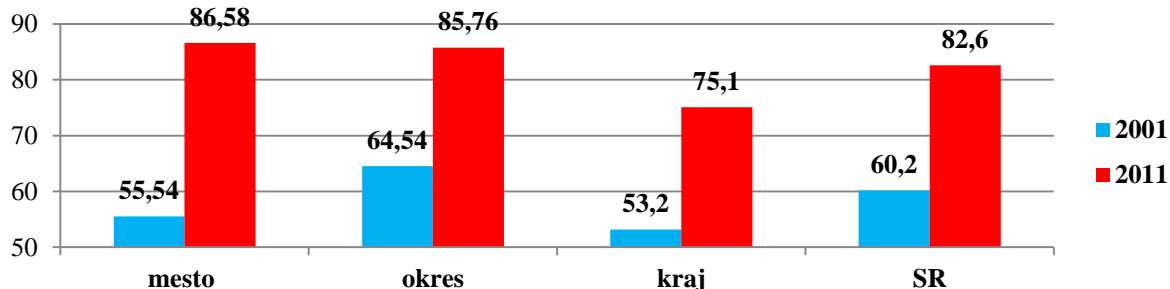

**Štruktúra obyvateľov mesta Ružomberok
podľa hlavných vekových skupín v roku 2013**

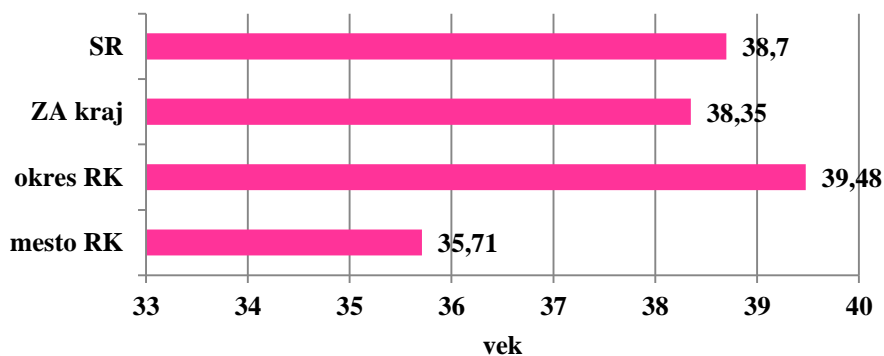
V porovnaní s vekovou štruktúrou obyvateľov na Slovensku, v Žilinskom kraji a v okrese Ružomberok je táto v meste Ružomberok pomerne priaznivá. Mesto Ružomberok malo v roku 2013 až 70 % obyvateľov v produktívnom veku (15 až 62 rokov) a iba 14 % v predproduktívnom veku (0 až 15 rokov). Index starnutia v roku 2011 dosiahol hodnotu 86,6. Za posledných 10 rokov výrazne stúpol. V porovnaní z okresom, krajom a SR je aj tak veľmi priaznivý.

**Porovnanie indexu starnutia mesta a okresu Ružomberok,
Žilinského kraja a SR v rokoch 2001 a 2011**

Veľmi priaznivý, v porovnaní s celým okresom, krajom a SR sa javí priemerný vek obyvateľov mesta Ružomberok, ktorý dosiahol v roku 2011 hodnotu 35,71 rokov.

Priemerný vek obyvateľov v roku 2011

Národnostná štruktúra obyvateľov

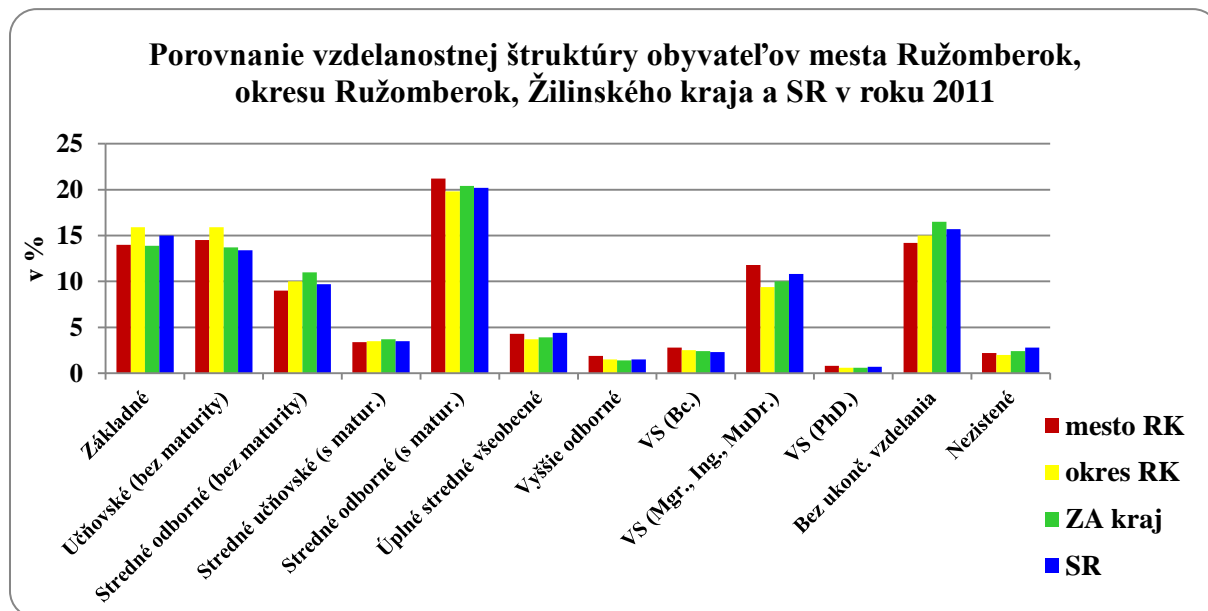
Drvivá väčšina obyvateľov Ružomberka sa v poslednom sčítaní obyvateľstva, domov a bytov v roku 2011 prihlásila k slovenskej národnosti (91,2 %). Ostatné národnosti predstavujú len zanedbateľný podiel z celkového počtu obyvateľov. Podiel slovenskej národnosti v rámci mesta je väčší ako je v podiel v rámci Slovenska, kde tento predstavuje podľa SOBD len 80,7 %.

Religiózna štruktúra obyvateľov

Podľa výsledkov sčítania bolo v roku 2011 až 69,4 % obyvateľov mesta rímskokatolíckeho vyznania, čo prevyšuje podiel v rámci Slovenska (62,0 %). Za posledných 10 rokov tento podiel poklesol o 5,1 percentuálnych bodov. Druhé najpočetnejšie vyznanie je evanjelické (4,7 %), ktoré tvorí v porovnaní so Slovenskom (5,9 %) menší podiel. Bez vyznania je v Ružomberku 14,5 % obyvateľov, pričom v rámci celej republiky je tento podiel 13,4 %.

Vzdelanostná štruktúra obyvateľov

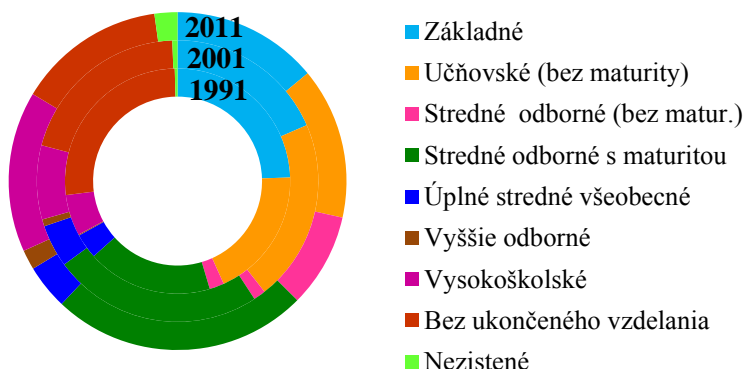
V Ružomberku je pomerne vysoký podiel obyvateľov so stredným odborným vzdelaním s maturitou (21,2 %, priemer SR je 20,2 %) a s vysokoškolským vzdelaním (15,4 %, priemer SR je iba 13,8 %). Relatívne nízky je podiel obyvateľov so základným vzdelaním (14 %, priemer SR je 15 %) a bez ukončeného vzdelania (14,2 %, priemer SR je 15,7 %).

Na nasledujúcom grafe možno sledovať vývoj vzdelanostnej štruktúry obyvateľov mesta za posledných 20 rokov (podľa SODB 1991, 2001 a 2011). V tomto období nastal výrazný pokles počtu obyvateľov so základným vzdelaním (z 24,45 % na 14 %), nárast s ukončeným stredným odborným vzdelaním bez maturity (z 2,1 % na 9 %), s maturitou (z 18 % na 24,6 %) a najmä s vysokoškolským vzdelaním (z 5,9 % na 15,4 %).

**Vzdelanostná štruktúra obyvateľov mesta
Ružomberok v rokoch 1991, 2001 a 2011**

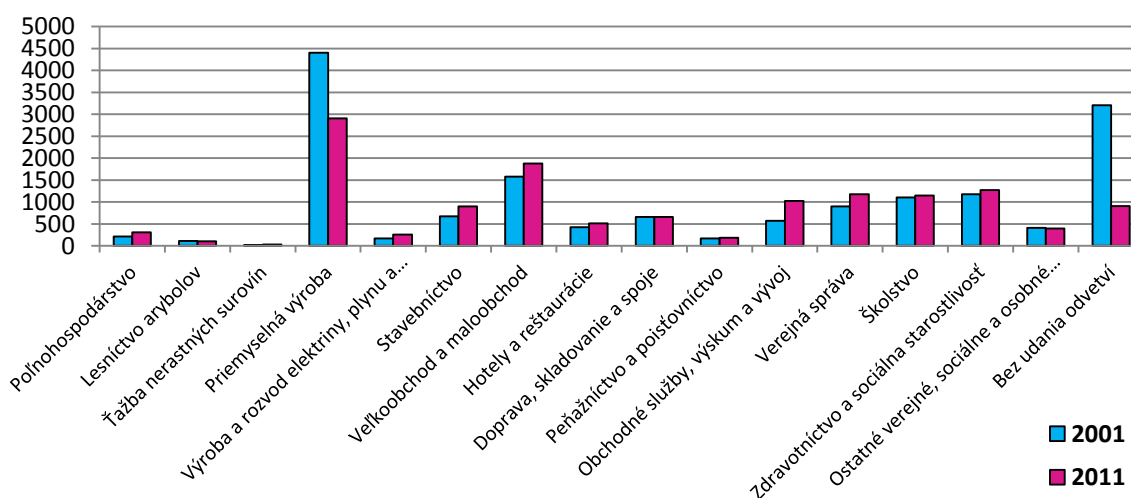

Štruktúra obyvateľov podľa ekonomickej aktivity

Pri porovnávaní údajov získaných pri ostatných dvoch sčítaniach obyvateľov, domov a bytov v rokoch 2001 a 2011 možno konštatovať, že v meste Ružomberok poklesol celkový počet ekonomicky aktívnych obyvateľov (EAO) z 10 190 na 9 154, t.j. asi o 10 %. Výrazne, až o 34 % poklesol počet EAO v priemyselnej výrobe (zo 4 402 na 2 907 osôb). Naopak výrazne vzrástol ich počet v stavebníctve (zo 675 na 896, t.j. o 33 %), vo veľkoobchode a maloobchode (z 1 580 na 1 881, t.j. o 19 %), v hoteloch a reštauráciách (zo 422 na 515, t.j. o 22 %), vo verejnej správe (z 896 na 1 177, t.j. o 31 %) a najmä v obchodných službách, výskume a vývoji (zo 568 na 1 022, t.j. o 80 %). To svedčí o výraznej zmene charakteru ekonomiky a pravdepodobne aj sociálnej štruktúry obyvateľov mesta.

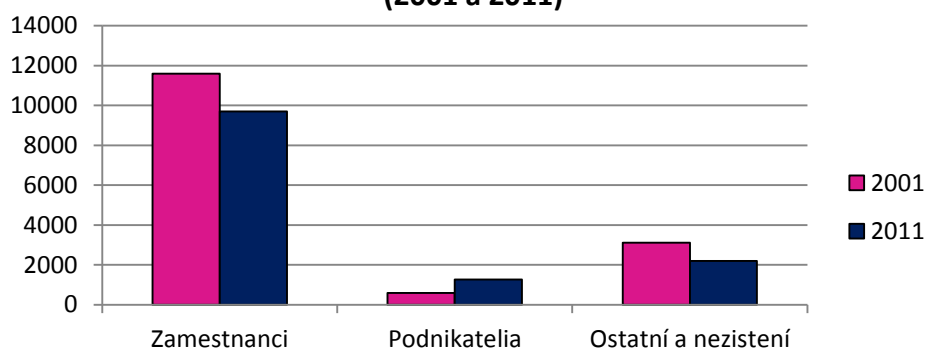
Počet zamestnancov poklesol z 11 593 na 9 701 osôb, t.j. o 16 %. Počet podnikateľov zároveň vzrástol z 599 na 1 263 osôb, t.j. o 111 %. Značne vzrástol aj celkový počet obyvateľov odchádzajúcich za prácou. V roku 2001 ich bolo 1 826, t.j. 18 % z EAO a v roku 2011 ich bolo už 2 750, t.j. viac ako 30 % zo všetkých ekonomicky aktívnych obyvateľov.

EAO podľa odvetví hospodárstva v meste Ružomberok (2001 a 2011)

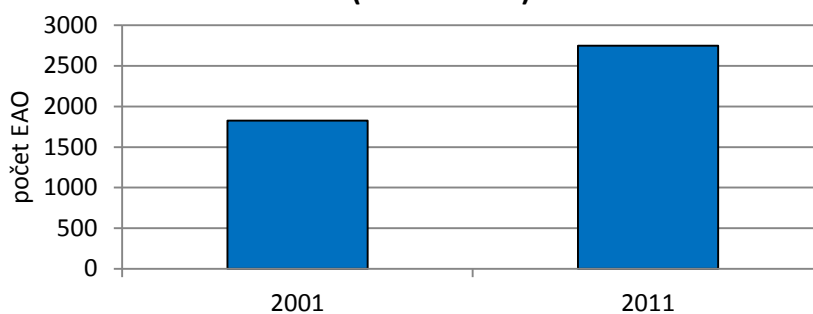

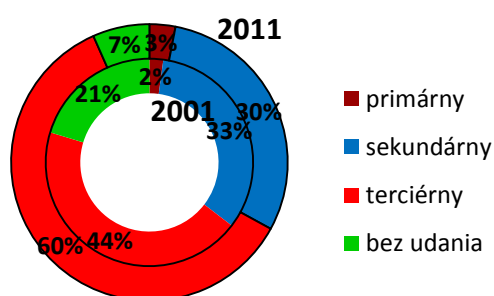
**EAO v meste Ružomberok podľa typu
(2001 a 2011)**

**EAO mesta Ružomberok odchádzajúci za prácou
(2001 a 2011)**

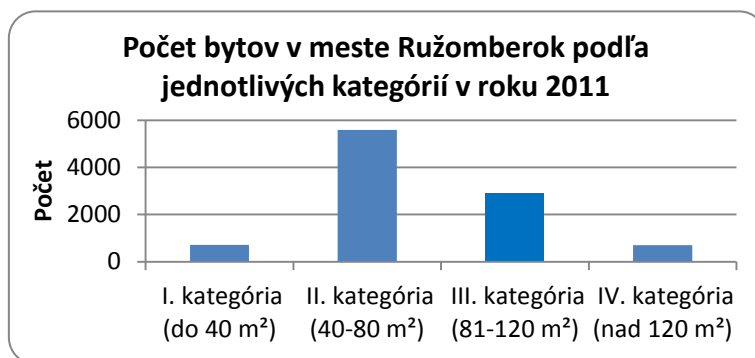
**EAO podľa sektorov hospodárstva v
meste Ružomberok v rokoch 2001 a 2011**

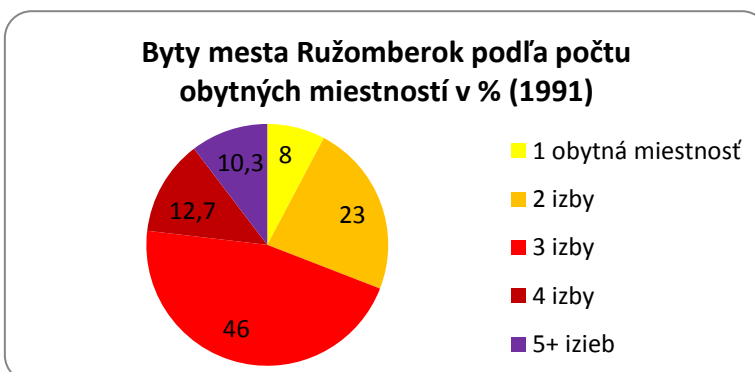

6. Domácnosti a bývanie

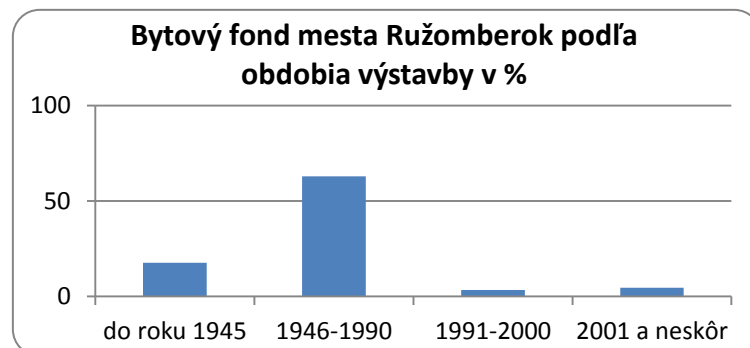
V meste Ružomberok prevláda bývanie v bytových domoch (7 383 bytov) nad rodinnými domami (2 587 bytov). Pri rodinných domoch prevládajú domy III. kategórie (81 až 120 m²), pri bytoch sú to byty II. kategórie (40 až 80 m²). Celkovo v meste tvoria najväčší podiel, až 56 %, byty II. kategórie (v SR je to iba 42 %). Najmenší podiel majú byty I. kategórie - 7 % a IV. kategórie - 7,1 % (v SR je však takýchto bytov až 14,8 %).

Z hľadiska počtu obývaných miestností jednoznačne prevažujú trojizbové byty (46 %), spolu s dvojizbovými bytmi (23 %) tvoria viac ako dve tretiny bytového fondu.

Podľa obdobia výstavby dominuje kategória 1946 až 1990 (62,9 %). Domy postavené pred rokom 1945 tvoria 18 % (v SR je to iba 13,4 %). Relatívne malý podiel majú domy postavené po roku 1990, tvoria iba 7,9 % (v SR je to až 11,3 %).

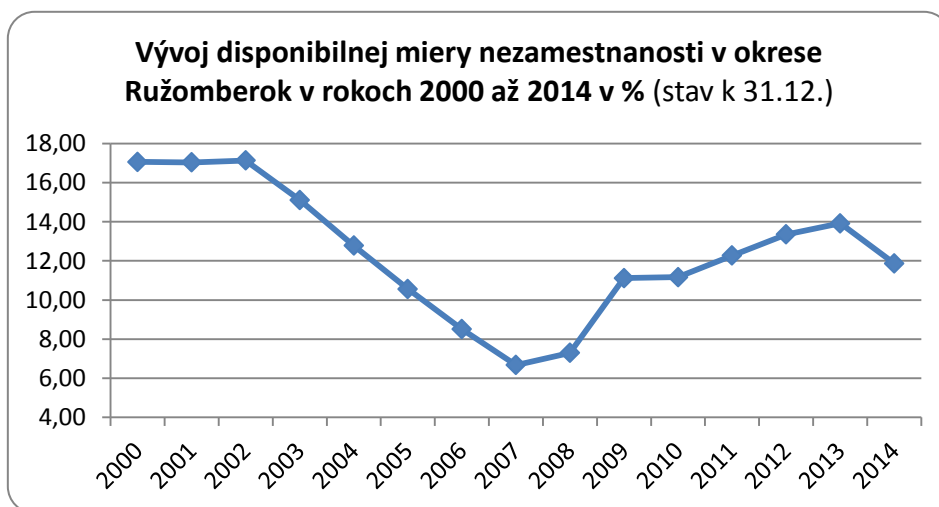
Podľa SOBD z roku 2011 je v Ružomberku 3057 domov trvale obývaných (88,8 %), väčšina je vo vlastníctve fyzických osôb (79,3 %).

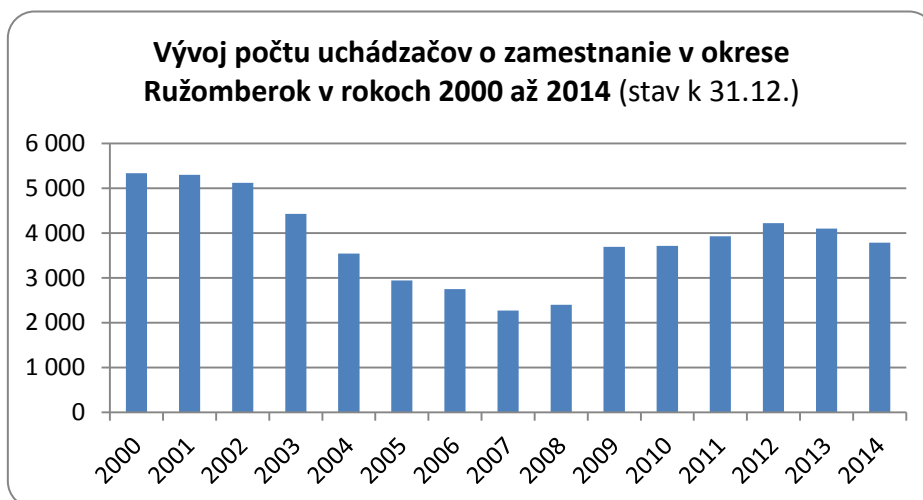
7. Nezamestnanosť a trh práce

Okres Ružomberok patrí z hľadiska miery nezamestnanosti k celoslovenskému priemeru. V roku 2014 dosiahla miera nezamestnanosti v celej Slovenskej republike hodnotu 12,29 %, v Žilinskom samosprávnom kraji to bolo iba 10,91 % a v okrese Ružomberok 11,87 %. Celkový počet uchádzačov o zamestnanie klesol na 3 782, z toho bolo 1 746 žien (46 %). Nezamestnaných z radov zdravotne postihnutých bolo 108, mladistvých 18, s vekom nad 50 rokov 1 069 (28 %) a dlhodobo evidovaných 1 948 (52 %).

Extrémne vysoká hodnota nezamestnanosti za posledných pätnásť rokov bola zaznamenaná v roku 2000 (17,06 %), najnižšia v roku 2007 (6,68 %).

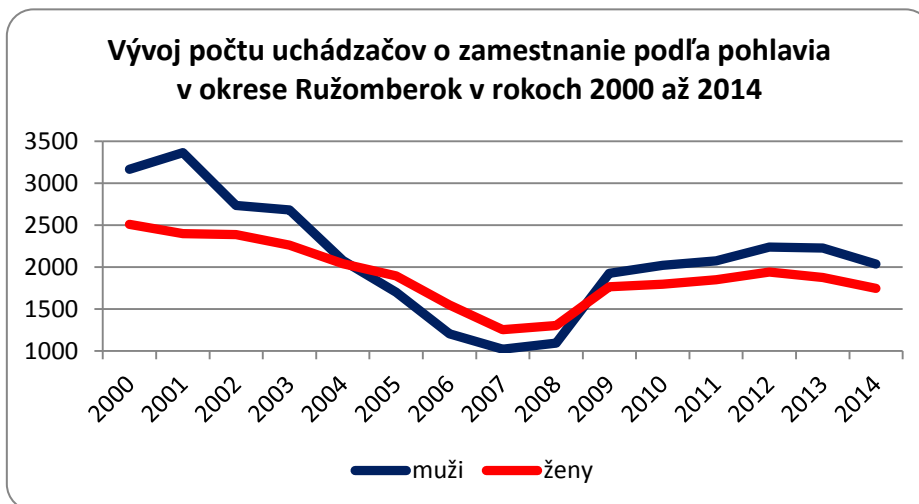
Najvyšší počet uchádzačov o prácu (UoZ) bol zaznamenaný v roku 2000 (5 334), odvtedy postupne, až do roku 2007 klesal (2 269). Ďalší nárast ich počtu vyvrcholil v roku 2012 (4 222). Posledné dva roky znovu mierne klesá.

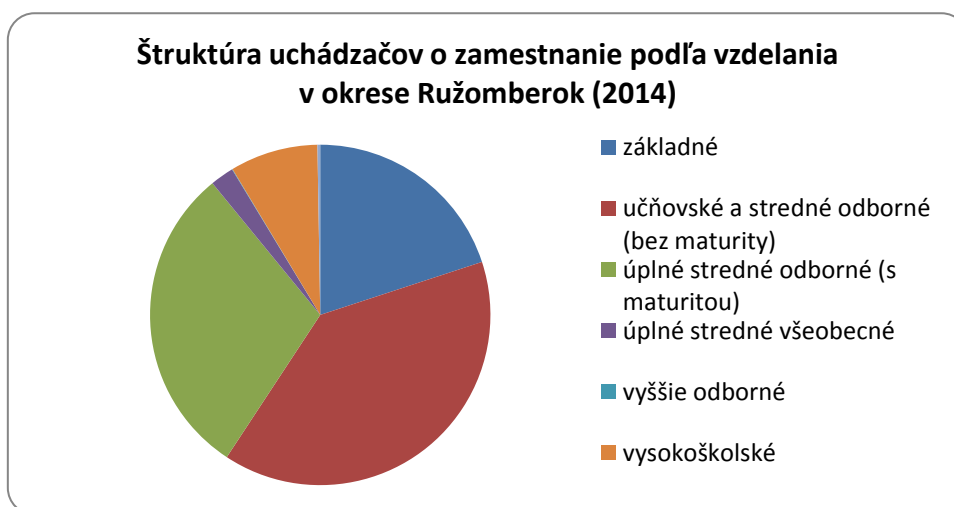
V zastúpení mužov a žien medzi UoZ možno identifikovať určitú zákonitosť. V obdobiach s vyššou mierou nezamestnanosti a vysokým počtom UoZ prevládajú muži nad ženami. Naopak, v období s nízkou mierou a nízkym počtom UoZ, prevládajú ženy. Na základe toho možno konštatovať, že zamestnanosť žien nie je tak závislá od vývoja ekonomiky. Tento jav

má viacero príčin. Z nich možno spomenúť najmä fakt, že odvetvia, v ktorých prevládajú medzi zamestnancami ženy (školsťvo, zdravotníctvo, služby), nie sú tak závislé od ekonomických cyklov ako primárny a sekundárny sektor.

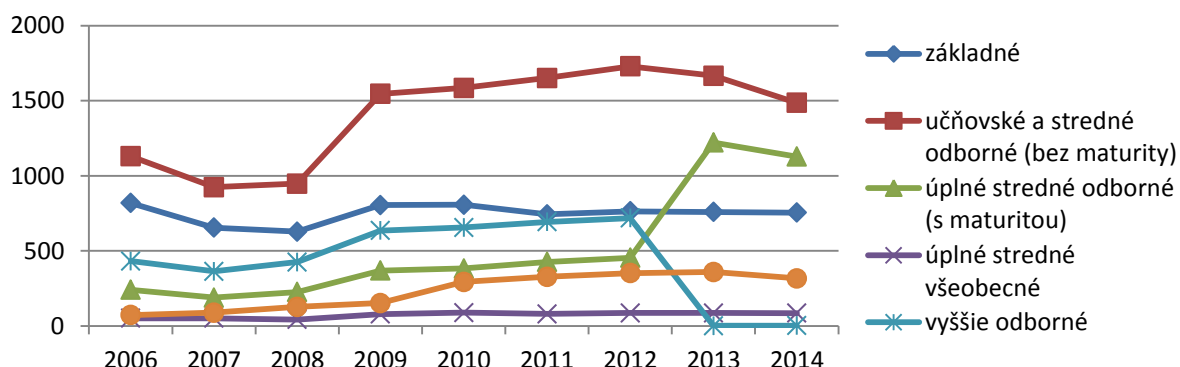
Medzi UoZ prevládali v roku 2014 osoby s učňovským a stredným odborným vzdelaním bez maturity (1 486 osôb) a s maturitou (1 128 osôb). Spolu tvoria až 69 % UoZ.

UoZ s učňovským a stredným odborným vzdelaním bez maturity patria dlhodobo z hľadiska zamestnanosti medzi najproblematickejšie skupiny. Nástup ekonomickej krízy sa po roku 2008 najvýraznejšie prejavil práve v tejto skupine.

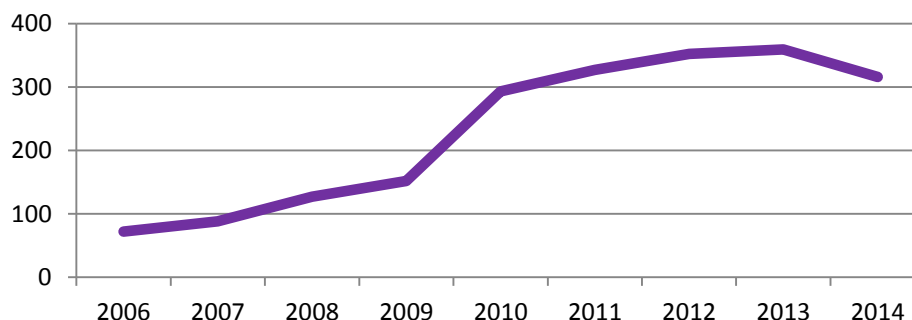

**Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v okrese Ružomberok podľa
vzdelania v rokoch 2006 až 2014 (stav k 31.12.)**

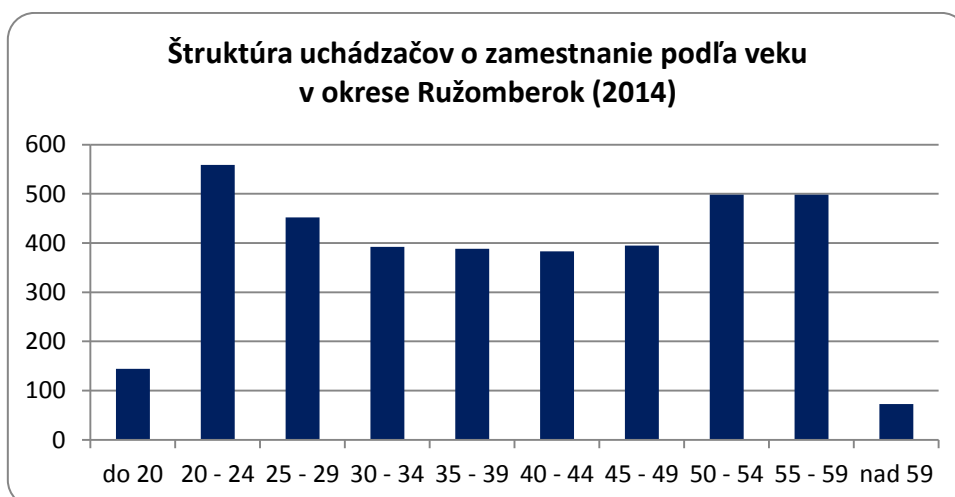

Druhou skupinou, u ktorej sa veľmi výrazne v posledné roky zvýšil počet UoZ, sú osoby s vysokoškolským vzdelaním. V tomto prípade však možno ako príčinu predpokladať skôr vplyv veľkého nárastu počtu vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov v celej populácii.

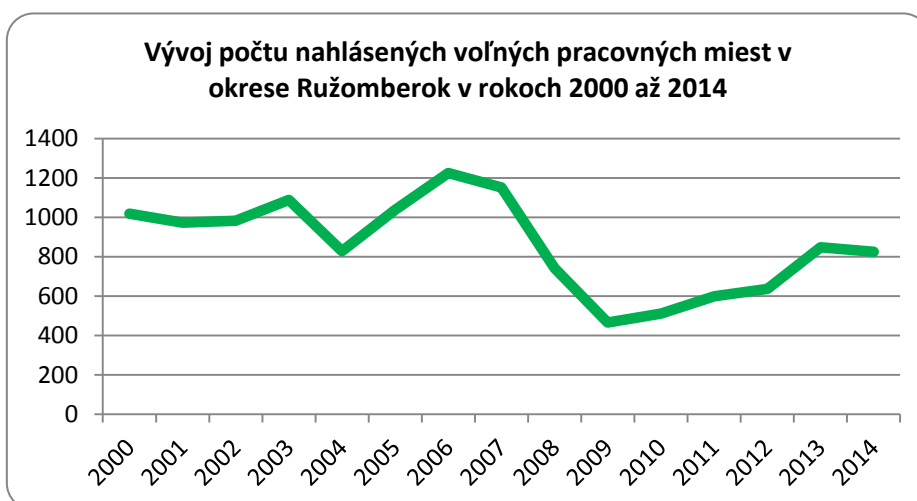
**Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie s
vysokoškolským vzdelaním v okrese Ružomberok v
rokoch 2006 až 2014 (stav k 31.12.)**

Medzi UoZ prevládajú najmä mladšie vekové skupiny (od 20 do 29 rokov) a staršie, v pred dôchodkovom veku (od 50 do 59 rokov). Takáto štruktúra je typická aj pre iné okresy na území Slovenska.

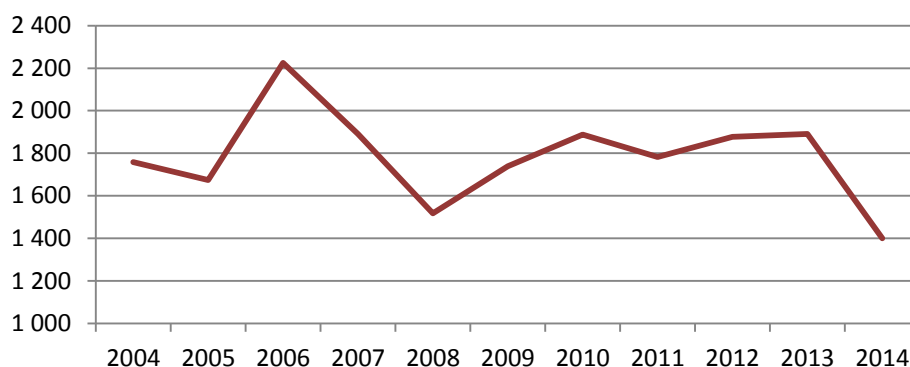
Počet nahlásených voľných pracovných miest v okrese Ružomberok prešiel za posledných pätnásť rokov dynamickým vývojom. Najvyšší počet (1 225) bol dosiahnutý v roku 2006. V priebehu ďalších troch rokov poklesol asi na tretinu (466 pracovných miest). Od roku 2009 sa postupne zvyšuje. V roku 2014 bolo nahlásených 826 voľných miest.

Sociálnu situáciu v okrese Ružomberok načrtáva vývoj počtu poberateľov dávok v hmotnej núdzi. V sledovanom období ich bolo najviac evidovaných v roku 2006 a to až 2 225. V roku 2014 ich počet poklesol na 1 400. To predstavuje, za sledované obdobie, najnižšiu hodnotu.

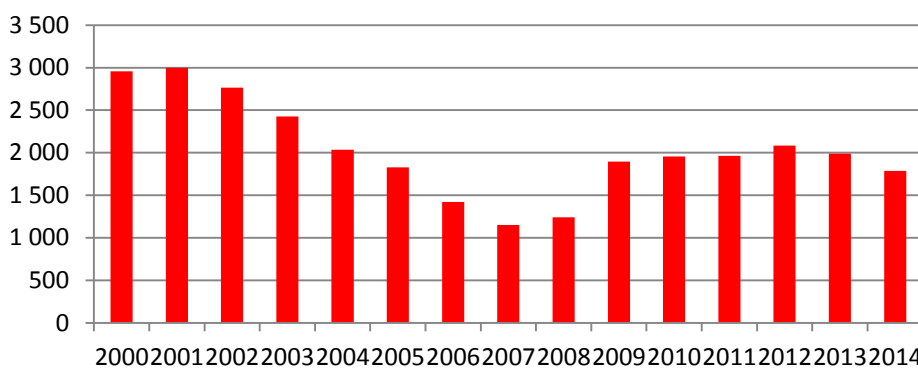

**Počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi v okrese
Ružomberok v rokoch 2004 až 2014 (stav k 31.12.)**

Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie s trvalým bydliskom v **meste Ružomberok** má približne rovnaký priebeh ako v celom okrese. Najvyšší počet uchádzačov o prácu bol zaznamenaný v roku 2001 (2 998), odvtedy postupne, až do roku 2007 klesal (1 151 UoZ). Ďalší nárast ich počtu vyvrcholil v roku 2012 (2 083 UoZ). Posledné dva roky znovu mierne klesá.

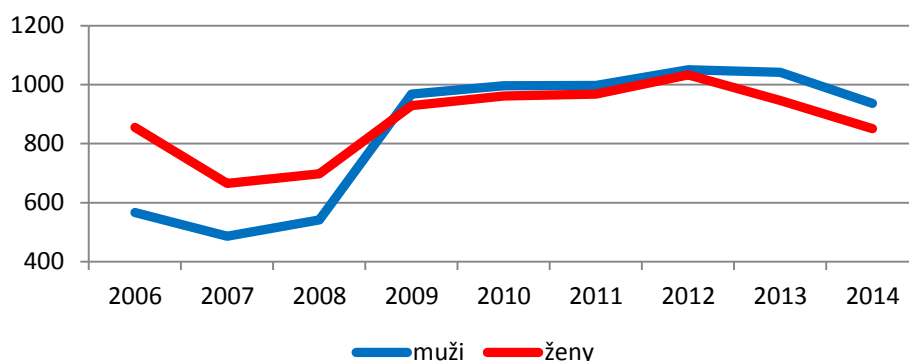
**Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v meste
Ružomberok v rokoch 2000 až 2014 (stav k 31.12.)**

V zastúpení mužov a žien medzi UoZ možno identifikovať rovnakú zákonitosť ako v rámci celého okresu. V období s nízkou mierou nezamestnanosti a nízkym počtom UoZ prevládajú medzi evidovanými ženy. V období s vysokou mierou a vysokým počtom UoZ prevládajú muži.

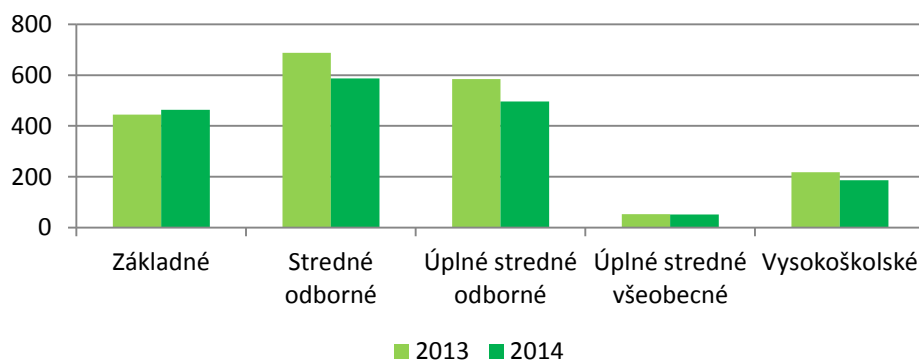

**Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie podľa pohlavia
v meste Ružomberok v rokoch 2006 až 2014**

Medzi UoZ prevládali v roku 2014 osoby so stredným odborným vzdelaním bez maturity (587 osôb) a s maturitou (496 osôb). Spolu tvoria až 61 % z celkového počtu. Vzhľadom na priemyselný charakter mesta je tento fakt zarážajúci. Treťou najpočetnejšou skupinou sú uchádzači o zamestnanie so základným vzdelaním. Tvoria 26 % z UoZ. Z nasledujúceho grafu je zrejmé, že v meste Ružomberok došlo medziročne k približne 15 % zníženiu počtu UoZ skoro vo všetkých vzdelanostných kategóriách. Výnimkou sú uchádzači s úplným stredným všeobecným vzdelaním (pokles len o 2 %) a so základným, kde došlo k rastu o 4 %. Vzhľadom na celkový medziročný pokles UoZ o 10 % sa táto kategória tak stáva najproblematickejšou z hľadiska uplatnenia na trhu práce.

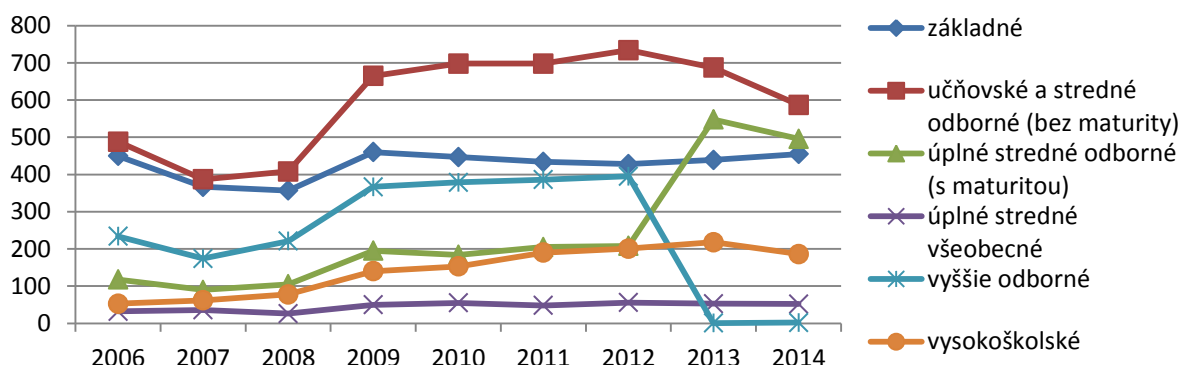
**Štruktúra uchádzačov o zamestnanie v meste
Ružomberok podľa vzdelania (rok 2013 a 2014)**

Nástup ekonomickej krízy sa po roku 2008 najvýraznejšie prejavil zvýšením počtu UaZ práve v skupine osôb s učňovským a stredným odborným vzdelaním bez maturity. V roku 2007 ich bolo v Ružomberku evidovaných 387 a v roku 2012 až 734. Naopak, pravdepodobne najmenší vplyv ekonomickej krízy na zamestnanosť, sa prejavil u osôb so základným vzdelaním. Ich počet však, aj keď mierne, postupne rastie. Ekonomické oživenie sa v tejto kategórii v podstate neprejavilo znížením ich počtu.

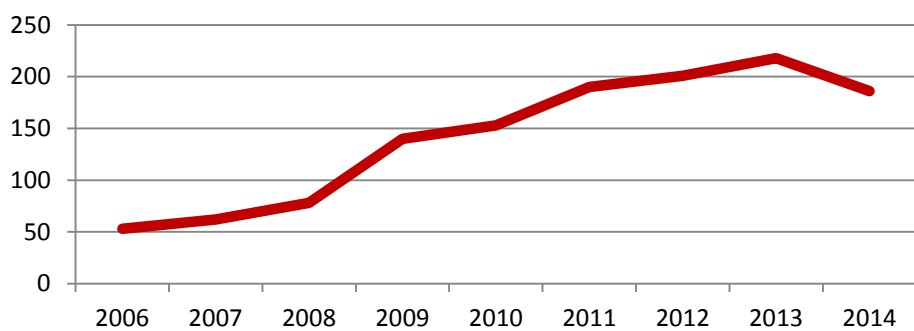

**Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v meste Ružomberok podľa
vzdelania v rokoch 2006 až 2014 (stav k 31.12.)**

Druhou skupinou, u ktorej sa veľmi výrazne za posledné roky zvýšil počet UoZ, sú osoby s vysokoškolským vzdelaním. Ich počet sa zvýšil z 53 v roku 2006 na 218 v roku 2013. Ďalší rok došlo k poklesu na 186 osôb. Z hľadiska budúceho rozvoja mesta bude nevyhnutné poskytnúť tejto skupine obyvateľov vhodné pracovné podmienky. Inak budú naďalej obsadzovať pracovné miesta vhodné pre stredoškolákov, alebo pôjdu za prácou mimo mesta Ružomberok, ktorý takto stratí najvzdelanejšiu a najprogressívnejšiu časť obyvateľstva.

**Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie s
vysokoškolským vzdelaním v meste Ružomberok v
rokoch 2006 až 2014 (stav k 31.12.)**

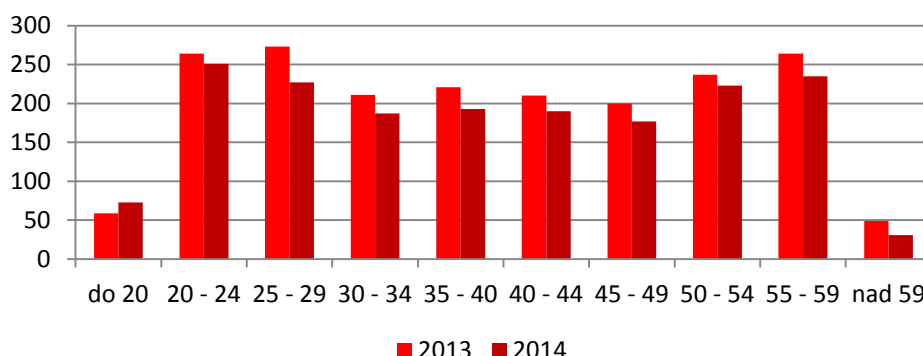

Podobne, ako v celom okrese, aj v meste Ružomberok prevládajú medzi UoZ najmä mladšie vekové skupiny (od 20 do 29 rokov) a staršie, v pred dôchodkovom veku (od 50 do 59 rokov). Zastúpenie mladších ročníkov je však v meste o niečo výraznejšie ako v okrese.

V roku 2014, v porovnaní s predchádzajúcim rokom, došlo temer vo všetkých vekových kategóriách k zníženiu počtu UoZ, relatívne najviac (až 37 %) to bolo u 60 a viacročných. Výnimkou je iba kategória do 20 rokov. V tejto došlo k zvýšeniu počtu UoZ o 24 %.

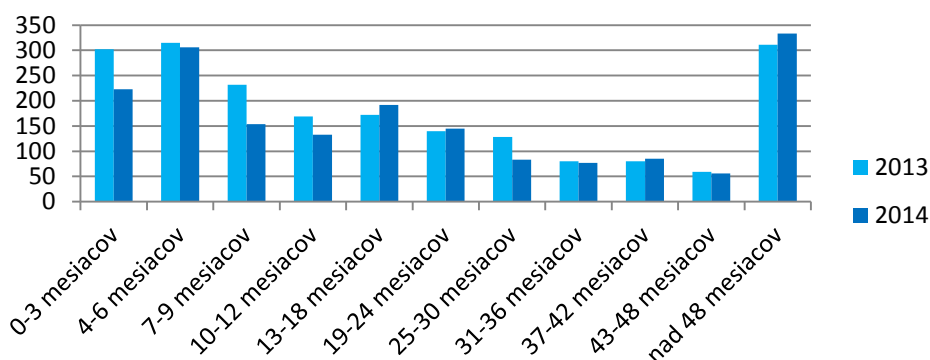

**Štruktúra uchádzačov o zamestnanie v meste
Ružomberok podľa veku (rok 2013 a 2014)**

Zaujímavý je pohľad na štruktúru UoZ podľa dĺžky evidencie. Najvyššie zastúpenie majú uchádzači, ktorí sú evidovaní max. 6 mesiacov. Druhou významnou skupinou sú UoZ s dĺžkou evidencie nad 48 mesiacov. Títo dlhodobo nezamestnaní tvoria až 19 % z celkového počtu UoZ. V roku 2014 došlo, oproti predchádzajúcemu roku, k najvýznamnejšiemu poklesu UoZ u kategórie s dĺžkou evidencie do 3 mesiacov (pokles o 26 %) a 7 až 9 mesiacov (pokles o 34 %). Celkovo došlo v skupine UoZ s evidenciou do 12 mesiacov k asi 20 % absolútnemu poklesu ich počtu. U dlhodobo nezamestnaných, s dĺžkou evidencie 13 a viac mesiacov, sa tento pozitívny vývoj neprejavil. V absolútnych hodnotách je týchto uchádzačov oproti roku 2013 stále rovnako, ich podiel na všetkých UoZ sa však zvýšil zo 49 % v roku 2013 na 54 % v roku 2014.

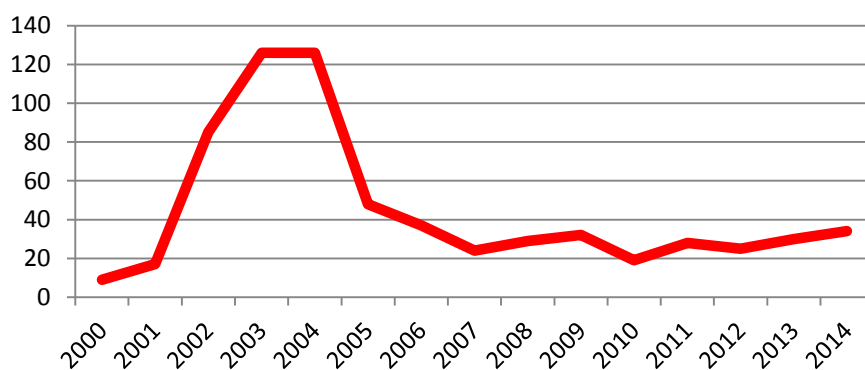
**Štruktúra uchádzačov o zamestnanie v meste
Ružomberok podľa dĺžky evidencie (rok 2013 a 2014)**

Počet nahlásených voľných pracovných miest v meste Ružomberok bol najvyšší v rokoch 2003 a 2004 (126 miest). Potom došlo k výraznému poklesu a od roku 2007 sa udržiava na približne rovnakej úrovni. V roku 2014 bolo v meste Ružomberok nahlásených iba 34 voľných pracovných miest.

**Vývoj počtu nahlásených voľných pracovných miest v
meste Ružomberok v rokoch 2000 až 2014**

8. Vybavenosť a obsluha územia

Dopravná infraštruktúra

Ružomberok sa nachádza v trase multimodálneho dopravného koridoru č. Va (hlavná sieť TINA) Bratislava – Žilina – Prešov - Čierna nad Tisou - Ukrajina, pozostávajúceho z trasy navrhovanej diaľnice D1 a železničnej trate č. 180. Z nadradenej cestnej siete prechádzajú mestom dve významné cesty, cesty prvej triedy I/18 a I/59, obe medzinárodného významu. Cesta I/18 je vedená údolím rieky Váh a sprostredkuje mestu spojenie v smere V - Z (Žilina - Mikuláš) a cesta I/59 v smere S - J (Dolný Kubín - Banská Bystrica). Tento dopravný kríž je nositeľom hlavnej dopravnej záťaže v meste a zabezpečuje spojenie po ceste s celým Slovenskom. Spojenie s najbližším okolím sprostredkujú hlavne cesty tretej triedy:

- III/018098 Ružomberok - Hrboltová,
- III/059012 Ružomberok - Liptovská Štiavnica,
- III/059015 Ružomberok - prepojenie medzi I/18 a I/59.

Železničná trať, ktorá prechádza cez Ružomberok je magistralná dvojkoľajná elektrifikovaná železničná trať I. kategórie č. 180 Žilina-Košice. V mieste dotyku centra mesta a susednej obce Likavka, je na trati vybudovaná železničná stanica, kde zastavujú aj rýchliky a kde je aj koľajisko pre nakládku a vykládku nákladnej dopravy. Západne od nej sa nachádza železničná zastávka Ružomberok - Rybárpole. Trať je postavená na rýchlosť 100 km/h, výhľadovo sa uvažuje so zvýšením rýchlosti na 160 km/h a s prestavbou železničnej stanice.

Mesto vo svojom vývoji dospelo do štádia, keď sa doprava stáva pomerne významným faktorom kvality životného prostredia. Napriek tomu, že je nevyhnutná, začína v konfrontácii s funkciou obsluhovaného územia prekážať. Týka sa hlavne centra a jeho pešej zóny. Komplikovanosť spojenia južnej časti mesta so západnou, odkázanosť používať iba cesty I. triedy I/18 a I/59 je najchúlostivejším a najzraniteľnejším bodom komunikačného systému mesta. Poloha centra daná historickým vývojom dovoľuje symbiózu chodca a vozidla iba do určitej miery, v tomto prípade však nedostatočnej.

Mesto má problémy s častými dopravnými zápchami na ceste I. triedy I/18 a I/59, čo je jedným z dôvodov veľkého znečistenia ovzdušia.

Okres Ružomberok má pomerne dobre vybudovanú sieť cyklotrás využívaných najmä na rekreáciu. Naopak cyklotrasy v meste Ružomberok sú nedostatočne vybudované. Prepojenie centra mesta s jeho okrajovými časťami je zatiaľ iba vo fáze plánovania.

Hromadnú dopravu osôb v rámci mesta zabezpečujú päť autobusových liniek MHD:

- linka č. 1 – Hrboltová – Černová – Kľačno – D. Makovického – Mestský úrad – Baničné – SOU – Roveň – Poľná – Železničná stanica – Katolícka univerzita – Kľačno – Černová – Hrboltová,
- linka č. 2 – Černová – Kľačno – Katolícka univerzita – Železničná stanica – Poľná – Roveň – Sládkovičova – Baničné – Jelence – Mestský úrad – Hotel Áčko – Kľačno,
- linka č. 3 – Kalvária – Mestský úrad – Baničné – Plavisko – Železničná stanica – Katolícka univerzita – Kľačno a späť,
- linka č. 4 – Hrboltová – Černová – Kľačno – Hrabovo – Katolícka univerzita – Železničná stanica – Poľná – Roveň – Podsuchá a späť,

- linka č. 5 – Hrboltová – Rybárpole – Železničná stanica – Celulóžka a späť.

Vodovodná a kanalizačná sieť

Prevažná väčšina obyvateľstva na riešenom území je zásobovaná pitnou vodou v rámci skupinového vodovodu Ružomberok. Skupinový vodovod zahŕňa okrem vlastného mesta aj sídla Lisková, Štiavnička, Liptovská Osada, Biely Potok, z časti Podsuchá, dotýka sa aj sídla Likavka.

Zásobovanie mesta pitnou vodou s príslušnými sídlami je z nezávislých vodných zdrojov. Samotný skupinový vodovod pozostáva z týchto systémov vodovodov:

- mesto Ružomberok (vrátane Liskovej, Štiavničky a Likavy, Bieleho Potoka a Liptovskej Osady)
- mestská časť Hrboltová a Nová Hrboltová
- mestská časť Černová
- mestská časť Rybárpole

Jednotlivé systémy majú vlastné zdroje a vlastné možnosti akumulácie.

Skupinový vodovod Ružomberok využíva ako zdroje pitnej vody len záchyty prameňov. Niektoré pramene sa nachádzajú v bezprostrednom okolí mesta Ružomberok, iné sú vo vzdialenejších lokalitách, odkiaľ je zachytená voda dopravovaná privádzacími do vodojemov.

Kanalizačná sieť mesta Ružomberok je riešená ako jednotná a odvádza spoločne dažďové, splaškové a priemyselné vody na ČOV Mokrad – Hrboltová. Hlavné zberače vedú popri tokoch Revúca a Váh. Kanalizačná sieť odvádza vody z Ružomberka, sídiel Likavka, Štiavnička, Lisková, Ludrová. Kanalizácia v Hrboltovej je rozpracovaná a po jej ukončení sa napojí na ČOV. S napojením na ČOV sa uvažuje aj v ÚP Biely Potok.

Elektrická sieť

Ružomberok a okolie sú zásobované elektrickou energiou zo 110/22 kV transformovne Lisková. V tejto sa nachádzajú dva transformátory 110/22 kV o jednotkovom výkone 40 MVA. Transformovňa Lisková je zásobovaná z dvoch nadradených 400/110 kV transformovní, a to Sučany a Liptovská Mara. Výkonové pripojenie medzi týmito transformovňami na strane 110 kV zabezpečujú nasledovné linky:

- 2 x 110 kV linka č. 7856 – 7857 Lisková – Sučany s prierezom 2 x 3 x 185 mm² AIFe
- 2 x 110 kV linka č. 7203 – 7204 Lisková – Lipt. Mara s prierezom 2 x 3 x 185 mm² AIFe

Transformačná stanica Lisková je na strane 110 kV ešte prepojená nasledovnými linkami:

- 110 kV linka č. 7769 Lisková – Turany s prierezom 3 x 150 mm² AIFe
- 110 kV linka č. 7731 Lisková – Jasenová s prierezom 3 x 150 mm² AIFe

Katastrálnym územím mesta Ružomberok prechádzajú bez zaústenia nasledovné linky:

- 400 kV dvojité linka č. 406 a 491 – Sučany – Liptovská Mara
- 22 kV linka č. 272 Sučany – Medzibrod
- 220 kV linka č. 273 Lemešany – Medzibrod

Mondi Business Paper SCP, a.s. Ružomberok majú vo svojom areáli vybudované 110 kV transformovne, kde sú inštalované transformátory 25, 33 a 40 MVA. Slúžia len pre priemysel.

Telekomunikačná sieť

Mesto je pokryté telekomunikačnou sieťou, ktorú spravuje Slovak Telecom, a.s. Okrem toho je územie mesta z väčšej časti pokryté sieťami mobilných operátorov Orange a T-mobile.

V meste Ružomberok je v súčasnosti dostupný vysokorýchlostný internet DSL. Možnosť pripojenia na internet je aj cez vytáčané internetové pripojenie prostredníctvom ISDN, či klasickej telefónnej linky.

K ďalším možnostiam patrí bezdrôtové pripojenie prostredníctvom WiFi.

Plynovodná sieť

Mesto Ružomberok je plynofikované zemným plynom od r. 1982 z plynovodu Severné Slovensko. Zásobovanie plynom celého mesta a obce Likavka je riešené v súčasnej dobe len z jednej hlavnej regulačnej stanice umiestnenej v katastrálnom území Likavky. Najväčší odberateľ v meste i v aglomerácii – SCP je riešený obdobne s plynovodu Severné Slovensko z tej istej VVTL prípojky, ktorá je vedená od bodu napojenia v Liptovskej Anne a s vlastnou RS umiestnenou v areáli závodu.

Nedostatkom plynifikácie mesta – hlavne závodu SCP je spaľovanie zemného plynu v kombinácii s inými druhmi v teplárni závodu Supra ako aj v kombinácii náhradného spaľovania zapáchajúcich merkaptanov a nemožnosť náhradných prenosových ciest, pre toto spaľovanie v prípade výpadku plynovodu resp. prípojky v oblasti Liptovský Hrádok – Liptovská Anna – Ružomberok.

Zásobovanie teplom

Systém centrálného zásobovania teplom je prevádzkovaný spoločnosťou CZT Ružomberok s.r.o. Stopercentným vlastníkom spoločnosti je Mesto Ružomberok. Teplo je nakupované vo forme pary od dodávateľa – Mondi SCP, a.s.. Časť pary je distribuovaná do parných výmenníkových staníc na sídliskách a časť pary v centrálnej výmenníkovej stanici, ktorá je umiestnená v areáli Mondi SCP odovzdá teplo horúcej vode, ktorá je distribuovaná na sídliská do západnej časti a stredu mesta.

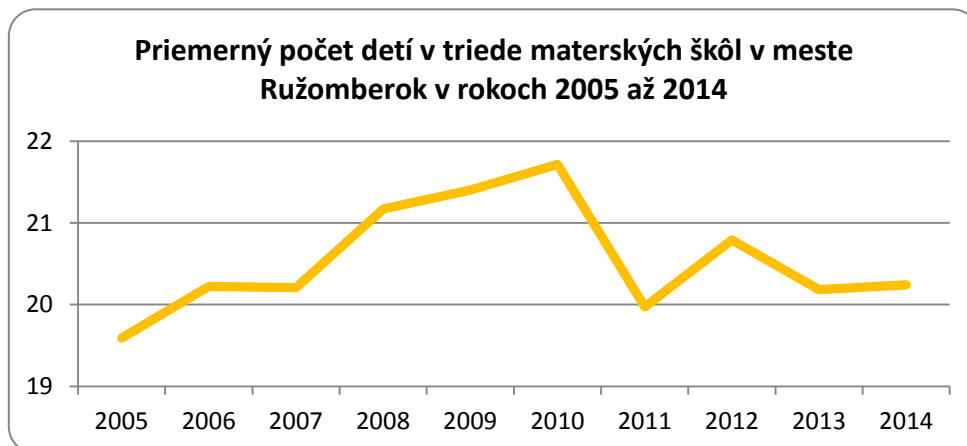
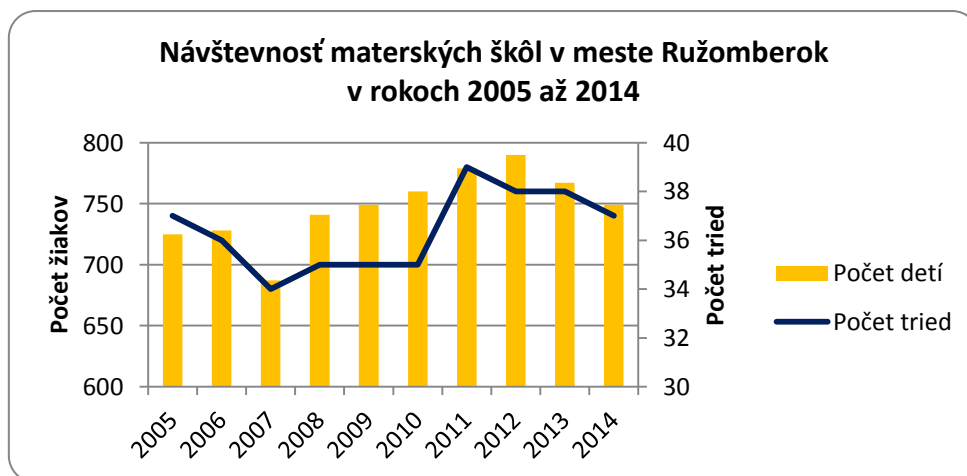
Parné rozvody sú v južnej časti mesta a zásobujú teplom sídliská Roveň a Baničné. Teplo je distribuované z výmenníkových staníc k odberateľom prostredníctvom sekundárnych teplovodných rozvodov. V súčasnosti sú v prevádzke výmenníkové stanice J. Jančeka, Poľná I, Poľná II, Roveň I, Roveň II a Roveň III, Baničné I, Baničné II a Baničné III. V rokoch 2011 – 2012 je plánované ukončenie prevádzky parných výmenníkových staníc a kompletná výmena rozvodov za horúcovodné. Rekonštrukcia počítá s inštaláciou 137 kompaktných odovzdávacích staníc tepla (KOST).

Horúcovodné rozvody zásobujú teplom sídliská Kľačno, Polík, Malé Tatry, Stred a Riadok. V súčasnosti je v prevádzke 159 kompaktných odovzdávacích staníc v objektoch. Na výrobu tepla sa využíva prevažne zemný plyn naftový, a to pre SCZT, v individuálnej výrobe tepla a teplej vody, v bytovej výstavbe ako aj v nebytových objektoch.

Školstvo

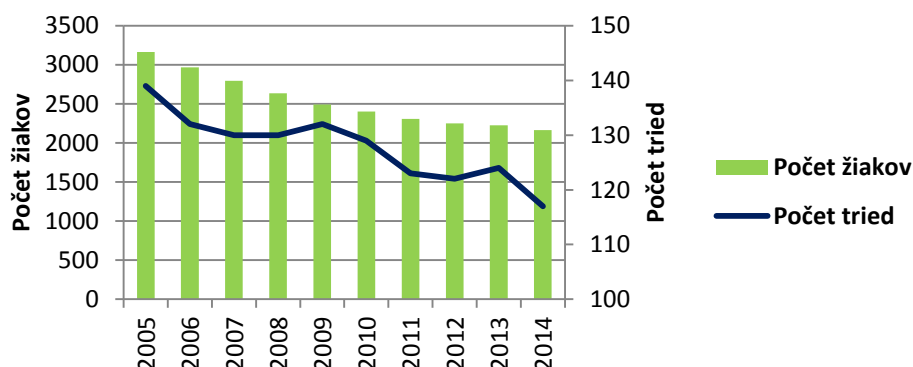
V meste Ružomberok sa v materských školách nachádza 37 tried, ktoré navštevuje spolu 749 detí. Od roku 2005 došlo iba k miernemu nárastu počtu tried i detí. Maximálny počet detí bol dosiahnutý v roku 2012 (790 detí), posledné dva roky postupne klesá. V súčasnosti je priemerný počet detí na jednu triedu približne 20.

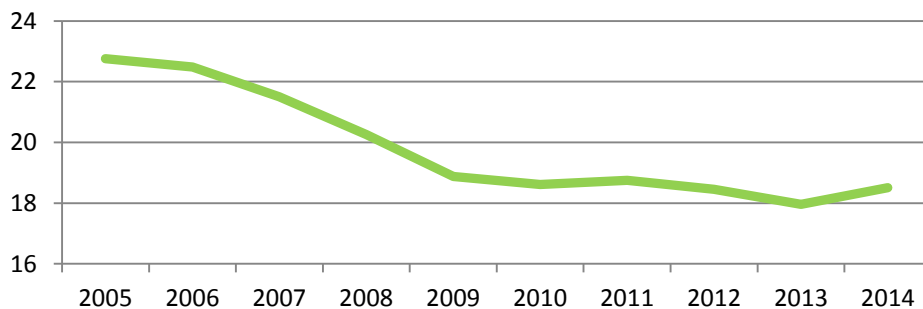
Výučba na základných školách bola v roku 2014 zabezpečovaná v 117 triedach, ktoré navštevovalo 2 165 detí. Od roku 2005 došlo k poklesu počtu tried o 16 % a v počte žiakov až o 32 %. Priemerný počet detí v triede bol v roku 2005 približne 23 a do roku 2014 klesol na 19 (pokles o 19 %).

**Návštevnosť základných škôl v meste Ružomberok
v rokoch 2005 až 2014**

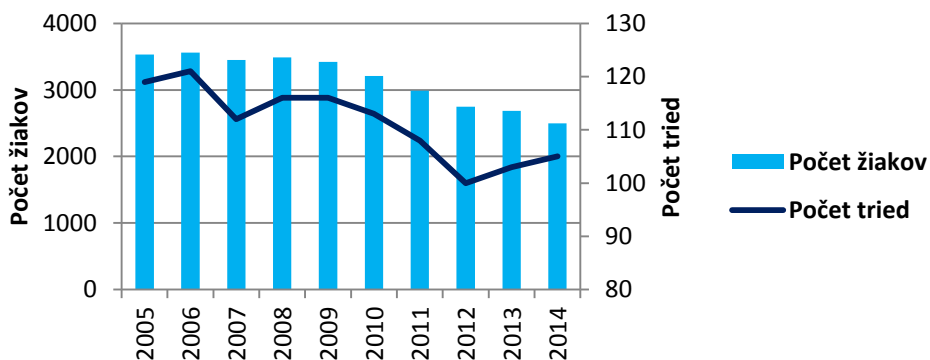

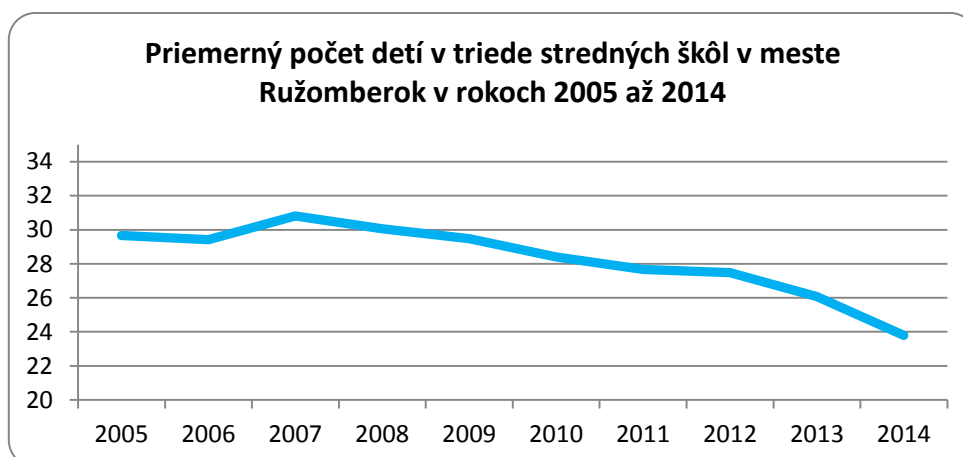
**Priemerný počet detí v triede základných škôl v meste
Ružomberok v rokoch 2005 až 2014**

V roku 2014 bolo v meste Ružomberok na stredných školách 105 tried ktoré navštevovalo 2 498 žiakov. Od roku 2005 došlo k 12 % poklesu počtu tried a 29 % poklesu počtu žiakov. Priemerný počet detí v triede poklesol z 30 v roku 2005 na približne 24 v roku 2014 (pokles o 19 %).

**Návštevnosť stredných škôl v meste Ružomberok
v rokoch 2005 až 2014**

V meste Ružomberok sa nachádzajú pracoviská dvoch vysokoškolských vzdelávacích inštitúcií, Katolíckej univerzity a Žilinskej univerzity, ktorá je tu zastúpená len ubytovacím zariadením, ktoré bolo otvorené v roku 1992.

Katolícka univerzita v Ružomberku bola zriadená Konferenciou biskupov Slovenska k 1. júlu 2000 s dvoma fakultami: pedagogickou a filozofickou. Neskôr boli vytvorené teologická fakulta a fakulta zdravotníctva. Táto vedecko-pedagogická ustanovizeň patrí k najväčším zamestnávateľom v meste. V školskom roku 2005/2006 bol počet študentov Katolíckej univerzity 9 614, ten v súčasnosti poklesol až o 38 % na 5 988.

Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

Najväčším zdravotným strediskom v meste Ružomberok je Ústredná vojenská nemocnica SNP, ktorá je najvýznamnejším zdravotným zariadením ozbrojených síl so strategickým umiestnením na teritóriu SR. Má 96 ročnú tradíciu. V nemocnici pracuje 1 450 zamestnancov (stav k 1.6.2010). Spravuje 632 lôžok, z toho je 67 JIS lôžok. Od svojho vzniku nemocnica nepretržite pôsobila ako vojenská nemocnica, v priebehu rokov bola veľkoryso budovaná a držala krok s vývojom lekárskej vedy. Historický vývoj zdravotníctva v meste vytvoril dlhodobú tradíciu poskytovania zdravotníckych služieb aj pre civilných pacientov. Mnohí pacienti najmä na chirurgické zákroky a odborné vyšetrenia vyhľadávajú nemocnicu v Ružomberku. Predovšetkým v tých odboroch, ktoré v regióne Liptova a na Slovensku, nie sú tak dobre vybavené a odborne vybudované. V súčasnosti má nemocnica :

- 12 kliník (vnútorného lekárstva, pracovného lekárstva a toxikológie, úrazovej chirurgie a ortopédie, fyziatrie, balneológie a liečebnej rehabilitácie, Infektologická, Neurologická, Gynekologicko-pôrodná, Chirurgická, Klinika ORL a chirurgie hlavy a krku, Oftalmologická, AIM, Neurochirurgická, Pediatrická klinika),
- 6 lôžkových oddelení (Odd. pneumológie a ftizeológie, Odd. psychiatrické, Odd. dermatovenerologické, Odd. klinickej a radiačnej onkológie, Novorodenecké odd., Doliečovacie odd.),
- 5 nelôžkových oddelení (Stomatologické odd., Ambulancia všeobecného lekárstva, Odd. telovýchovného lekárstva, Psychologické odd., Denný detský rehabilitačný stacionár),
- 100 špecializovaných ambulancií,
- 3 ambulancie všeobecného lekárstva,

- 1 oddelenie dialýzy,
- 2 stacionáre,
- 4 ústavy (Ústav klinickej biochémie, imunológie a alergológie, Ústav patologickej anatómie, Ústav klinickej hematológie a transfuziológie, Ústav klinickej mikrobiológie),
- 16 ÚPS,
- 18 posádkových ambulancií,
- 22 SVLZ a DZS a RZS.

Okrem Ústrednej vojenskej nemocnice pôsobí v meste 7 pediatrov, 17 stomatológov, 16 všeobecných lekárov a 16 ostatných odborných lekárov. Pre obyvateľov je k dispozícii 11 lekární.

Zriaďovateľom sociálnych zariadení, ktoré sa na území mesta Ružomberok nachádzajú, je Žilinský samosprávny kraj. Tento spravuje nasledovné zariadenia:

- Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých, domov pre osamelých rodičov a stanica opatrovateľskej služby, Riadok 8 Ružomberok.
- Domov pre osamelých rodičov.
- Stanica opatrovateľskej služby
- Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých Likavka.
- Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých, Sv. Anny.
- Detský domov na Kalvárskej ulici
- Detské centrum na ulici Karola Sidora
- Detský domov „Detský smiech“ v Likavke

Kultúra

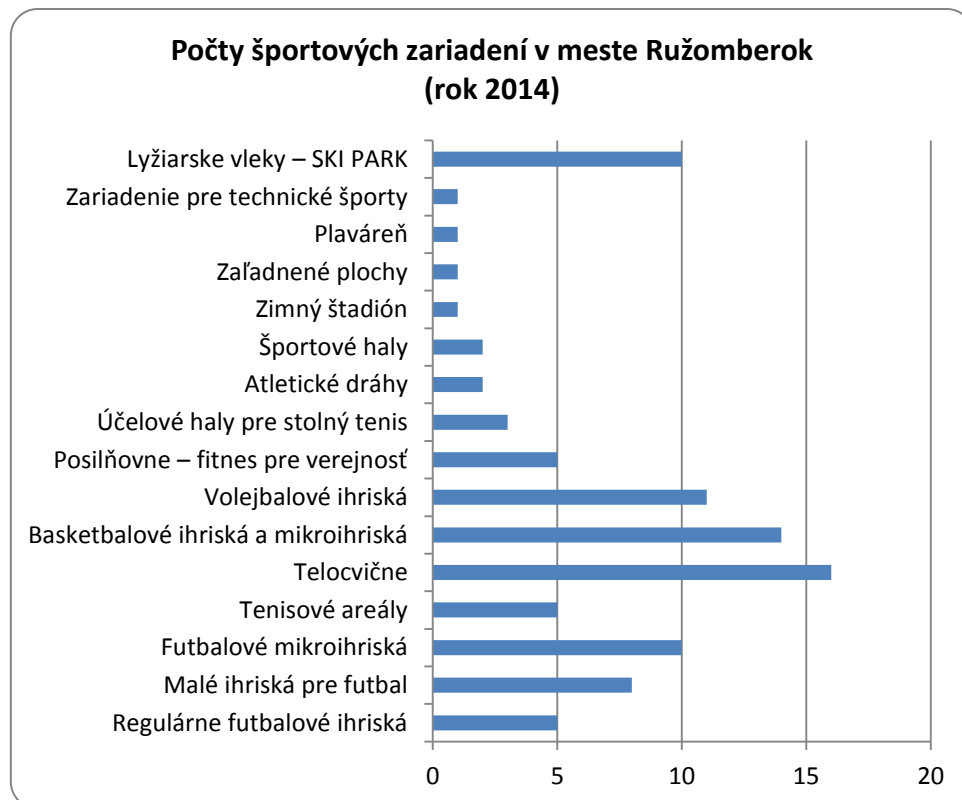
V meste Ružomberok sa nachádzajú viaceré kultúrne inštitúcie, organizácie a objekty. Medzi najvýznamnejšie patrí:

- Oddelenie kultúry Mestského úradu
- Združenie pre občianske záležitosti
- Správa Vlkolínca a obnova kultúrnych pamiatok
- Bjornsonov dom
- Kultúrny dom Biely Potok
- Kultúrny dom Černová
- Spoločenská miestnosť Hrboltová
- Kultúrny dom Andreja Hlinku a.s.
- Kino Kultúra
- Liptovské múzeum
- Galéria Ľudovíta Fullu
- Mestská knižnica
- Centrum voľného času „ELÁN“
- Skautské múzeum

Šport

Ružomberok má pomerne dobre vytvorené podmienky pre rozvoj športových a relaxačných aktivít. V meste je vytvorená široká základňa športových a relaxačných zariadení, svedčí o tom aj nasledujúci graf v ktorom sú znázornené počty jednotlivých typov športových zariadení.

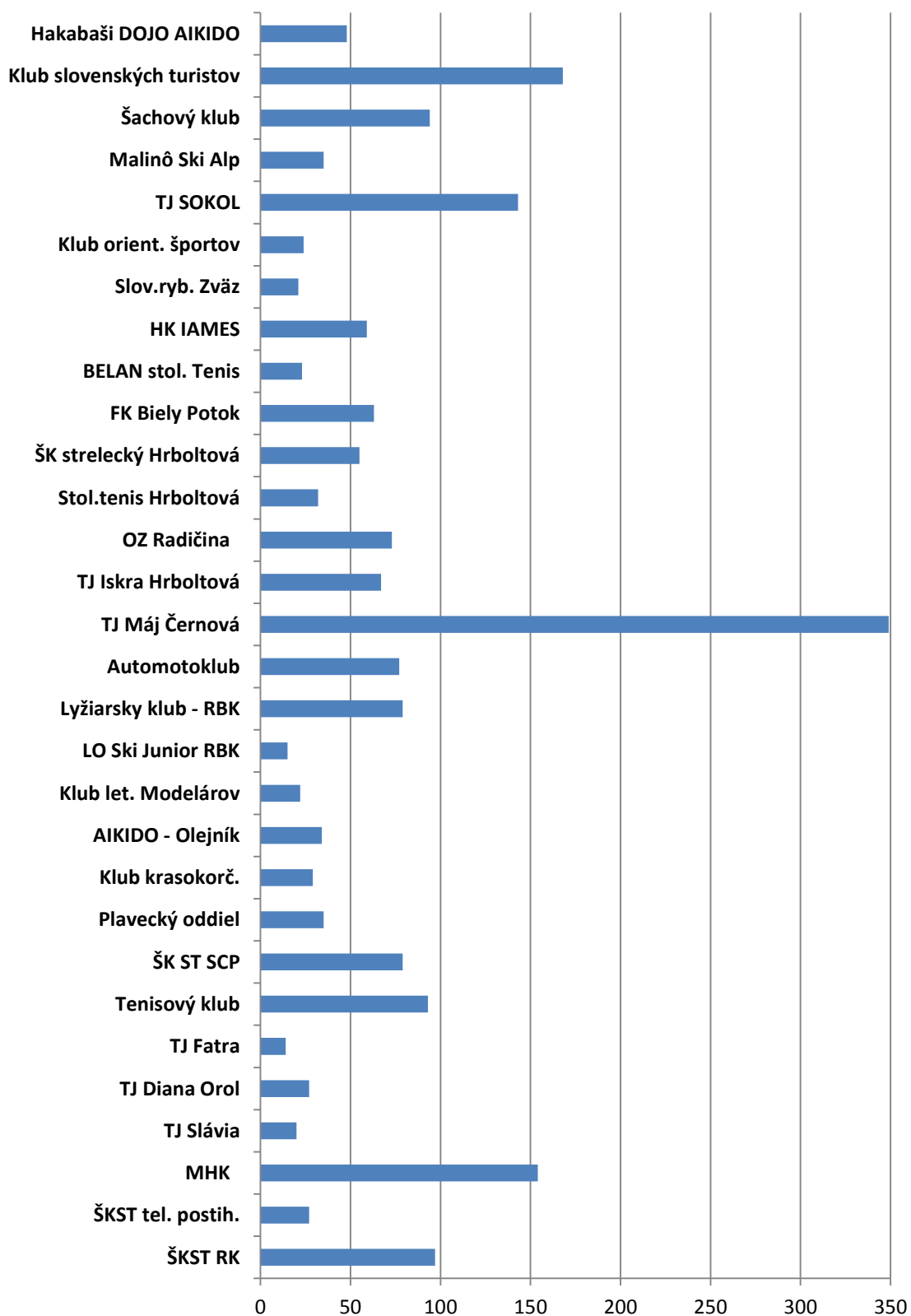

S počtom 10 lyžiarskych vlekov Ružomberok jednoznačne patrí medzi významné centrá zimných športov. Materiálno-technické podmienky sú však vytvorené aj pre iné športy. V meste sa nachádza napríklad 16 telocviční, 11 volejbalových ihrísk a 5 regulérnych futbalových ihrísk.

V meste sa nachádza množstvo športových klubov, medzi tie, ktoré majú najvyšší počet členov patrí TJ Máj Černová s 349 členmi, Klub slovenských turistov s 168 členmi MHK so 154 členmi a TJ Sokol so 143 členmi. Počet členov jednotlivých športových klubov je znázornený na nasledujúcom grafe.

Počet členov športových klubov v meste Ružomberok v roku 2014

9. Ekonomické aktivity

Vznik mesta a jeho formovanie bolo od začiatku ovplyvnené jeho polohou na rozhraní Liptova, Oravy, Turca a Pohronia s nadregionálnymi väzbami na Spiš, oblasť Krakova, Moravu, Sliezsko a Budapešť. Dominantnou aktivitou bol obchod a priemysel.

Výrobné činnosti a ich vývoj ovplyvňujú zmeny sociálnej skladby obyvateľstva, ktorých dôsledkom je etablovanie sa ďalších mestotvorných činností, ako je školstvo, kultúra, vedecká a múzejnícka činnosť, politické aktivity a rozvoj voľno-časových aktivít, rekreácie a športu. Nadregionálna dopravná infraštruktúra ďalej stimuluje rozvoj obchodu a bankovníctva. V druhej polovici 20. storočia nastáva vo vyspelých krajinách sveta tzv. informačná revolúcia. Výroba smeruje k automatizácii, čo znamená, že napriek tomu, že sa jej objem zvyšuje, počet pracovných príležitostí, ktoré sú viazané priamo na výrobný proces sa znižuje a obchod sa stáva efektívnejšou komoditou ako samotná výroba. Trh práce kladie dôraz na vzdelanie, organizačné schopnosti, nadanie a komunikatívnosť. Naďalej sa zvyšuje voľný čas ľudí, ktorého vyplňanie sa stáva lukratívnou produkčnou činnosťou. Relaxácia si vyžaduje zmenu prostredia a rozvíja sa cestovný ruch, na ktorý sa viaže ďalší rozvoj služieb.

Priemysel sa v Ružomberku vyvíjal prirodzene, na základe pôsobenia interaktívnych väzieb a vlastného ľudského potenciálu. Štruktúra priemyslu mesta sa od začiatku vyznačovala veľkou rozmanitosťou druhov a výrobných činností. Bohatá štruktúra a rozmanitosť priemyslu je jeden z najdôležitejších znakov, ktorý predznamenáva to, že v danom priestore je veľký potenciál rozvoja terciárneho sektora, ako obchodu, finančníctva a služieb. Vznik mesta nebol motivovaný bohatstvom nerastných surovín, ani iných prírodných zdrojov. Prírodné zdroje ovplyvnili vznik priemyslu len čiastočne (lesy, hlina).

Mesto Ružomberok sa teda vyvíjalo ako obchodno-trhovo-remeselnícke centrum. K tradičnej poľnohospodárskej, drevárskej, ovčiarskej a trhovo-obchodnej tradícii sa postupne pridružilo remeselníctvo, pričom toto sa neskôr združovalo do početných cechov. Z nich sa začali vytvárať menšie podniky, z ktorých sa v poslednej tretine 19. storočia, aj vďaka vybudovaniu Košicko-bohumínskej železnice, začal rodiť významný slovenský priemysel. Konkrétne to bol priemysel papierenský a textilný, spracovanie dreva, ale aj rozvoj tehelne (1871), bryndziarne (1850) a zápalkárne (1890). S rozvojom priemyslu v meste vznikali aj slovenské peňažné ústavy. V poslednej tretine 19. a v prvej polovici 20. storočia sa Ružomberok stal významným finančným a priemyselným centrom Slovenska.

Na tradíciu výroby papiera nadviazala v roku 1883 založená továreň na drevovinu a lepenku (Biely Potok). Z týchto tradícií došlo k vzniku nového závodu Sóló (1880) a v rokoch 1907 a 1908 k vzniku ďalšieho závodu, ktorý časom dostal meno SUPRA. V západnej časti mesta začal koncom 19. storočia (1894) vyrastať ďalší veľký priemyselný kolos – Rybárpoľská textilka, ktorá sa postupne stala najväčšou v Uhorsku. Okrem spomínaného veľkého priemyslu pôsobilo v meste mnoho stredných a menších podnikov.

Pomerne bohatá štruktúra a rozmanitosť priemyslu je jeden z najdôležitejších znakov, ktorý predznamenáva to, že v danom priestore je veľký potenciál pre rozvoj terciérneho sektoru. V meste sa v minulosti etablovali tiež rôznorodé aktivity regionálneho a nadregionálneho významu v oblasti bankovníctva, obchodu, kultúry, cestovného ruchu a školstva, z ktorých najvýznamnejšie sú:

- bankovníctvo – v meste sa etablovalo okolo 20 bankových ústavov, z toho tri banky s materským sídlom v Ružomberku,
- polygrafia a médiá – nachádza sa tu množstvo tlačiarň, z ktorých najvýznamnejšia je tlačiareň „Lev“,
- kultúra – objekt Kultúrneho domu je prvým polyfunkčným domom svojho druhu na Slovensku, kino Apollo je na Slovensku prvým stálym na tento účel budovaným zariadením,
- múzejníctvo – Liptovské múzeum, v čase vzniku patrilo rozsahom k najväčším múzeám v bývalej ČSR,
- zdravotníctvo - Vojenská nemocnica nadregionálneho významu,
- veľkoobchod a veľkosklady – dokumentujú význam mesta ako distribučného centra.

Významní zamestnávateľia v meste Ružomberok

V Ružomberku už v minulosti pôsobili dva veľké priemyselné závody. Bavlnárke závody ako aj Severoslovenské celulózky a papierne zohrali kľúčovú úlohu nie len v zamestnanosti v regióne, ale aj v bytovej výstavbe, či ďalších investičných akciách v meste.

Obidva podniky sa síce podpísali na znečisťovaní životného prostredia, aj keď v poslednom období sa situácia vďaka vynaloženým finančným prostriedkom značne zlepšila, napriek tomu sa mesto aj vďaka týmto továrňam stalo synonymom priemyselného mesta.

Napriek tomu, že priemysel zohráva v meste primárnu úlohu, etablovalo sa tu niekoľko významných inštitúcií mimo priemyslu. Ide predovšetkým o Ústrednú vojenskú nemocnicu, Katolícku univerzitu či významné lyžiarske centrum SKIPARK Ružomberok.

Mesto Ružomberok sa takto mení z priemyselného mesta na mesto polyfunkčné. Je tu dobre rozvinutá sieť základných a stredných škôl s niekoľkými vysokoškolskými ustanovizňami. Rozvinuté je tu zdravotníctvo ako aj sieť bankovníctva a finančníctva, čo odráža hospodársku silu mesta.

Medzi významných aktérov v rozvoji mesta patria malí a strední podnikatelia, ktorí sa tiež podieľajú na zamestnanosti v meste. Samozrejme sú veľmi dôležité ich vzťahy so samosprávou mesta. Mesto by v tomto prípade malo prijať opatrenia, ktoré by novým podnikateľom pomohli pri etablovaní sa v meste a pôvodným podnikateľom pri ich pozitívnom rozvoji.

Najväčším zamestnávateľom na území mesta Ružomberok je spoločnosť s dlhoročnou tradíciou, ktorá v súčasnosti nesie názov **Mondi Business Paper SCP, a.s. Ružomberok**. Na území Liptova vznikli ručné papierne ako jedny z prvých na Slovensku. V roku 2010 uplynulo 130 rokov, ako sa začala písať história priemyselnej výroby papiera. Severoslovenské celulózky a papierne patrili medzi hlavné piliere slovenskej ekonomiky.

Ústredná vojenská nemocnica SNP Ružomberok má 99 ročnú tradíciu, keďže jej vznik bol podmienený vypuknutím I. Svetovej vojny v roku 1914. Od svojho vzniku nemocnica nepretržite pôsobila ako vojenská nemocnica, v priebehu rokov bola veľkoryso budovaná a držala krok s vývojom lekárskej vedy. Geografická poloha mesta, z hľadiska obrany teritória SR, vytvára podmienky pre optimálne fungovanie nemocnice i v čase brannej pohotovosti

štátu. Má výhodnú strategickú polohu ako v rámci SR, tak i v rámci stredoeurópskeho regiónu s obrovskými priľahlými spádovými územiami. Historický vývoj zdravotníctva v meste vytvoril dlhodobú tradíciu poskytovania zdravotníckych služieb aj pre civilných pacientov, predovšetkým v tých odboroch, ktoré v meste, ale i v celom regióne dolného Liptova, nie sú dostatočne vybudované.

Jedným z významných zamestnávateľov bola aj firma **TEXICOM, a.s.** Bývalé Bavlárské závody predstavovali kombinát s dlhoročnou históriou, ktorej začiatky siahajú do roku 1894. Počas 104-ročnej existencie textilka prechádzala búrlivým vývojom a stala sa najsilnejším textilným producentom v Rakúsko-Uhorsku a významné postavenie na Slovensku si udržala aj v ďalšom období. Výrobky so znakom ruže sa stali známymi doma i v zahraničí. 27. apríla 2006 však bol na majetok spoločnosti vyhlásený konkurz a výroba bola zastavená. Z areálu bývalého najväčšieho zamestnávateľa Bavlárskych závodov sa stal priemyselný areál s mnohými prevádzkami a sídlami firiem. Textilný priemysel v Ružomberku prežil len v podobe menších prevádzok spoločností Áčko, a.s. a Enrico.

SKIPARK, a.s. Ružomberok je najväčším strediskom zimných športov v Ružomberku, ktorý sa rozprestiera na úbočiach Veľkej Fatry, medzi centrálnou mestskou zónou a vrchom Malinô Brdo. Areál Skiparku pozostáva z troch lokalít, ktoré sú navzájom prepojené zjazdovkami a dopravnými zariadeniami.

V poslednom období podiel produkčných činností neustále klesá a naopak, stúpa podiel a význam činností, ktoré sú orientované na voľný čas a kvalitu života. Tieto činnosti postupne získavajú v územiach, kde sú pre ne vytvorené špecifické podmienky, významnú dominanciu a stávajú sa nosnou ekonomickou činnosťou, ktorá pre dané regióny prináša značnú prosperitu. Cestovný ruch je produkčným komponentom, ktorého potenciál sa dá pomerne jednoznačne definovať a následne orientovať investičný kapitál na aktiváciu jeho rozvoja.

Región, ktorý má na Slovensku najväčší potenciál pre rozvoj cestovného ruchu do takej miery, aby sa stal nosnou produkčnou činnosťou na Slovensku, je región, ktorý zahŕňa územie pohorí Západných Karpát, ktoré sú vyššie ako 1500 m n. m. Tieto pohoria zasahujú aj do územia, na ktorom sa rozprestiera Ružomberok.

Mesto Ružomberok má z hľadiska rozvoja cestovného ruchu mimoriadne výhodnú polohu. V trojhodinovej a menšej dostupnosti sa od mesta nachádzajú miliónové aglomerácie (Budapešť, Krakov, Ostravsko, Sliezsko), z ktorých je oblasť Západných Karpát, v ktorých ťažisku sa Ružomberok nachádza, najbližším vysokým pohorím vhodným pre realizáciu aktivít, ktoré sú viazané na špecifické podmienky dané klímou a morfológiou terénu. Ide predovšetkým o aktivity zimných športov, najmä lyžovanie, ktoré patrí medzi najlukratívnejšie komodity v cestovnom ruchu.

Lokalizačné predpoklady Ružomberka sú dané množstvom atraktivít, predovšetkým z hľadiska prírodných prvkov. Rozvoj cestovného ruchu však závisí aj od stavu, možností a vývojaschopnosti vybavenosti, technickej a dopravnej infraštruktúry. No aj v tomto prípade má Ružomberok mimoriadne priaznivé danosti, predovšetkým z hľadiska dopravnej dostupnosti. Vzhľadom k tomu, že má toto mesto urbanizované jadro v priamom kontakte s úpäťm pohorí, ktoré dosahujú výšku alpínskeho stupňa, reprezentuje typ sídla, ktoré sú charakteristické pre alpské typy osídlenia, čo v karpatských podmienkach násobí jeho

atraktivitu. Vybavenosť cestovného ruchu sa môže umiestňovať priamo v mestskej štruktúre, čo výrazne zvyšuje efektívnosť budovanej infraštruktúry nielen z hľadiska miery prosperity, ale i z hľadiska ochrany životného prostredia.

V nasledujúcej tabuľke sú uvedení **najvýznamnejší zamestnávateľia v okrese Ružomberok** v roku 2014 a počty ich zamestnancov.

	Sídlo	Názov	Zamest.	Dohod.	Spolu
1	Ružomberok	Ústredná vojenská nemocnica SNP Ružomberok	1461	65	1526
2	Ružomberok	Mondi SCP, a.s.	1041	22	1063
3	Ružomberok	Katolícka univerzita v Ružomberku	699	218	917
4	Ružomberok	Alpha medical,s.r.o.	565	35	600
5	Ružomberok	Mesto Ružomberok	357	48	405
6	Ružomberok	SAD LIORBUS, a. s.	382	6	388
7	Lúčky	KÚPELE LÚČKY a.s.	177	56	233
8	Ružomberok	ENRICO PRODUKTIONS, s.r.o.	200	28	228
9	Ružomberok	TOPAS D.A., s.r.o.	108	65	173
10	Likavka	LIKAVA - centrum sociálnych služieb	159	1	160
11	Ľubochňa	Národný endokrinologický a diabetologický ústav n.o.	155	2	157
12	Ružomberok	ÁČKO a.s.	97	31	128
13	Bešeňová	EUROCOM Investment, s.r.o.	111	16	127
14	Ružomberok	SAFIRS, s.r.o.	121	2	123
15	Ružomberok	Ministerstvo obrany SR, Úrad hlavného lekára Ružomberok	121	0	121
16	Ružomberok	Quehenberger Logistics SVK a.s.	115	3	118
17	Ružomberok	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok	113	2	115
18	Ružomberok	Spojená škola	80	32	112
19	Ludrová	Poľnohospodárske družstvo	93	13	106
20	Ružomberok	Technické služby Ružomberok, a.s.	102	4	106
21	Ružomberok	Základná škola	102	4	106
22	Ružomberok	KASTELING, s.r.o.	94	11	105
23	Ružomberok	Centrum voľného času Elán	9	86	95
24	Ružomberok	Okresný súd Ružomberok	94	0	94
25	Ružomberok	IV. Základná škola	72	20	92
26	Ružomberok	Liptovská stavebná spoločnosť, s.r.o.	67	22	89
27	Ružomberok	Vodárenská spoločnosť Ružomberok, a.s.	80	5	85
28	Ružomberok	Vladimír Zelník	69	14	83
29	Ružomberok	Patológia s.r.o.	59	18	77
30	Ružomberok	Jozef Badánik - BADAS	65	8	73
31	Ružomberok	Ústav na výkon trestu odňatia slobody	71	0	71
32	Lisková	Poľnohospodárske družstvo Lisková-Sliače	68	2	70
33	Likavka	Základná škola s materskou školou Likavka	49	20	69
34	Ružomberok	Stredná odborná škola polytechnická	65	3	68
35	Ružomberok	TROJLÍSTOK - centrum sociálnych služieb	67	1	68
36	Liptovské Sliače	Základná škola Jozefa Hanulu	40	28	68

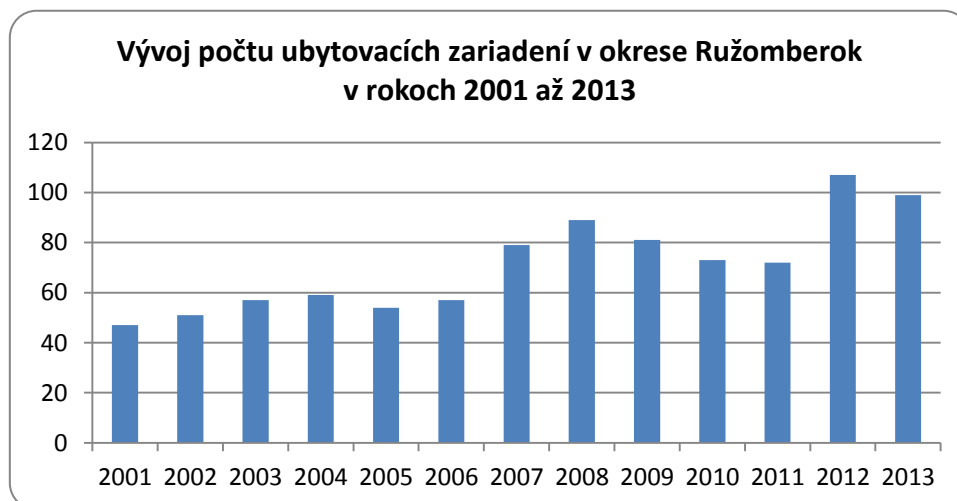

37	Ružomberok	Škola úžitkového výtvarníctva	65	2	67
38	Ružomberok	LEONTEUS, s. r. o.	49	14	63
39	Ružomberok	Základná škola sv. Vincenta	45	17	62
40	Ružomberok	ECO - BAGS, s.r.o.	58	3	61
41	Liptovská Štiavnica	FRATAJ, s.r.o	50	11	61
42	Lisková	Biopark s. r. o.	29	31	60
43	Ružomberok	RUDOS RUŽOMBEROK. s.r.o.	52	8	60
44	Štiavnička	Liečebňa pre dlhodobó chorých Štiavnička	57	0	57
45	Liptovské Sliače	Obec Liptovské Sliače	39	18	57
46	Ružomberok	NEMČEK, s.r.o.	52	4	56
47	Ružomberok	Základná škola	53	3	56
48	Ružomberok	Základná umelecká škola Ľudovíta Fullu	53	3	56
49	Ružomberok	Detský domov	54	1	55
50	Ružomberok	SCP - PSS, s.r.o.	49	6	55

Cestovný ruch

Prírodné podmienky Liptova vytvárajú v tomto regióne veľmi dobré predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu. Nachádzajú sa tu najvyššie pohoria Slovenska. Na ich ochranu boli zriadené viaceré národné parky. Hory ponúkajú priestor pre pešiu a cykloturistiku v lete, v zime zas lyžovanie, snowboarding, skialpinizmus, bežecké lyžovanie a pod. Činnosťou človeka sa možnosti rekreácie v tomto regióne ešte znásobili. Nachádzajú sa tu mnohé pamiatky, ktoré sa oplatí vidieť i kvalitná infraštruktúra.

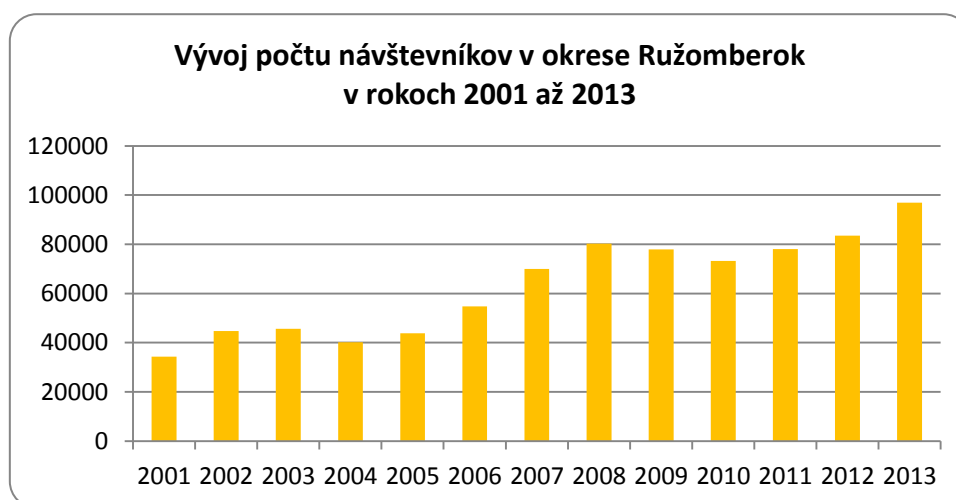
Vysoký potenciál regiónu pre rozvoj cestovného ruchu však doposiaľ nie je plne využitý. Počet ubytovacích zariadení v okrese Ružomberok sa od roku 2001 (47 zariadení) zvýšil asi dvojnásobne. V roku 2013 dosiahol 99 zariadení (nárast o 111 %).

Počet návštevníkov okresu Ružomberok má tiež dynamickú stúpajúcu tendenciu. V roku 2001 to bolo len 34 386 návštevníkov, v roku 2013 dosiahol ich počet 96 961, t.j. došlo k nárastu ich počtu až o 182 %. Domácich návštevníkov bolo v tomto roku 54 430

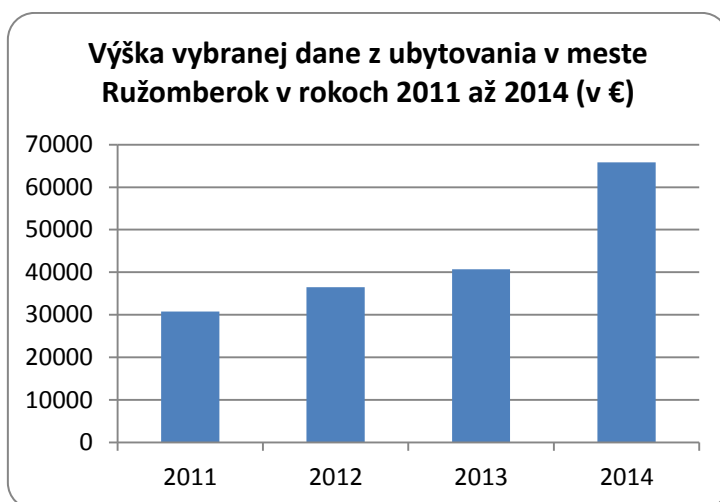
a zahraničných 42 531, t.j. asi 44 % z celkového počtu. Najvyšší počet zahraničných návštevníkov prišiel už tradične z Českej republiky (25 525 osôb) a z Poľska (8 429 osôb). Podľa krajiny pôvodu návštevníka je významne zastúpená aj Ukrajina (1 420 osôb) a vzhľadom na počet obyvateľov prekvapujúco aj Litva (1 294 osôb). Rusko sa s počtom 744 osôb umiestnilo až na piatom mieste. Neočakávane nízka návštevnosť bola zaznamenaná u susedného Maďarska (382 osôb). Je to pravdepodobne spôsobené lepšou časovou dostupnosťou južnejšie položených slovenských a silnou konkurenciou Rakúskych destinácií, ktoré ponúkajú obdobné služby. Tržby dosiahli hodnotu 6 395 318,- €, z toho zahraniční hostia sa podieľali 43 %.

Počet prenocovaní v ubytovacích zariadeniach v okrese Ružomberok dosiahol v roku 2013 hodnotu 296 848. Podiel zahraničných návštevníkov tvorí iba 38 %. Priemerne pripadá na jedného návštevníka asi 3,1 prenocovaní, u domácich je to v priemere až 3,4 a zahraničných návštevníkov iba 2,7 prenocovaní. Najvyšší priemerný počet prenocovaní bol zaznamenaný u návštevníkov z Rumunska (4,0) a Ukrajiny (3,3), najnižší u návštevníkov z Chorvátska (1,5) a Holandska (1,7).

V meste Ružomberok bolo v roku 2013 evidovaných 34 ubytovacích zariadení so 616 izbami a 1 523 lôžkami. V tomto roku bolo zaznamenaných 33 732 návštevníkov, z toho 2 199 (29 %) bolo zo zahraničia. Počet prenocovaní dosiahol hodnotu 68 816, u zahraničných hostí to bolo 19 004 (28 %). Tržby dosiahli hodnotu 1 201 509,- €, z toho zahraniční hostia sa podieľali 38 %.

Výška vybranej dane za ubytovanie má v meste Ružomberok stúpajúcu tendenciu. V priebehu posledných štyroch rokov došlo k jej zdvojnásobeniu. V roku 2011 to bolo podľa údajov z MsÚ Ružomberok 30 732,- € a v roku 2014 už 65 847,- € (nárast o 114 %).

10. Samospráva a hospodárenie mesta

Samospráva

Mesto Ružomberok je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom v rámci samosprávy, samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou mesta a jeho majetku, ako aj majetku vo vlastníctve štátu prenechaného mestu na dočasné hospodárenie.

Pri plnení úloh samosprávy mesto spolupracuje s politickými stranami a politickými hnutiami vyvíjajúcimi činnosť v meste, ako aj so záujmovými združeniami obyvateľov mesta a podnikateľskými právnickými a fyzickými osobami pôsobiacimi na území mesta.

Samosprávu mesta vykonávajú jeho obyvatelia: orgánmi mesta, hlasovaním obyvateľov mesta, verejným zhromaždením obyvateľov.

Orgánmi mesta sú: mestské zastupiteľstvo a primátor mesta. Orgánmi mestského zastupiteľstva sú: mestská rada, komisie, mestský úrad, mestská polícia.

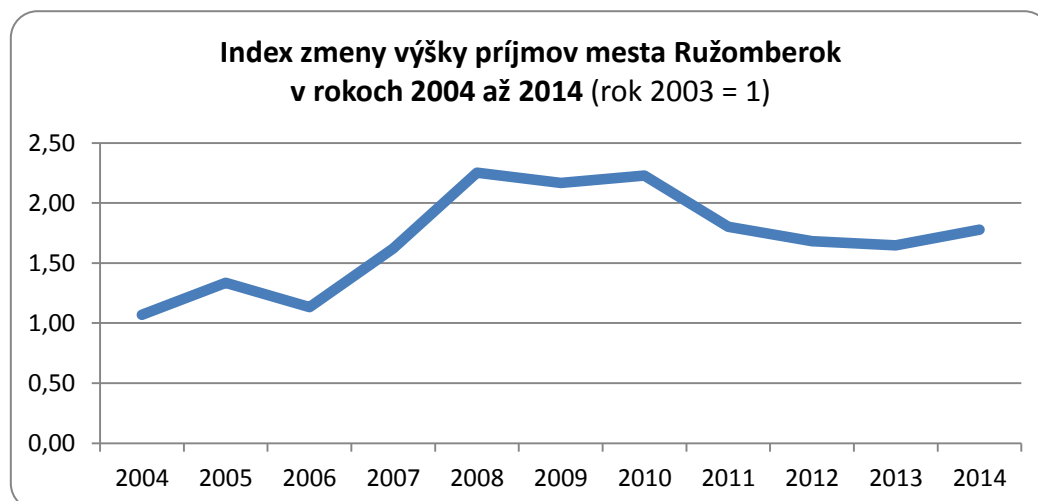
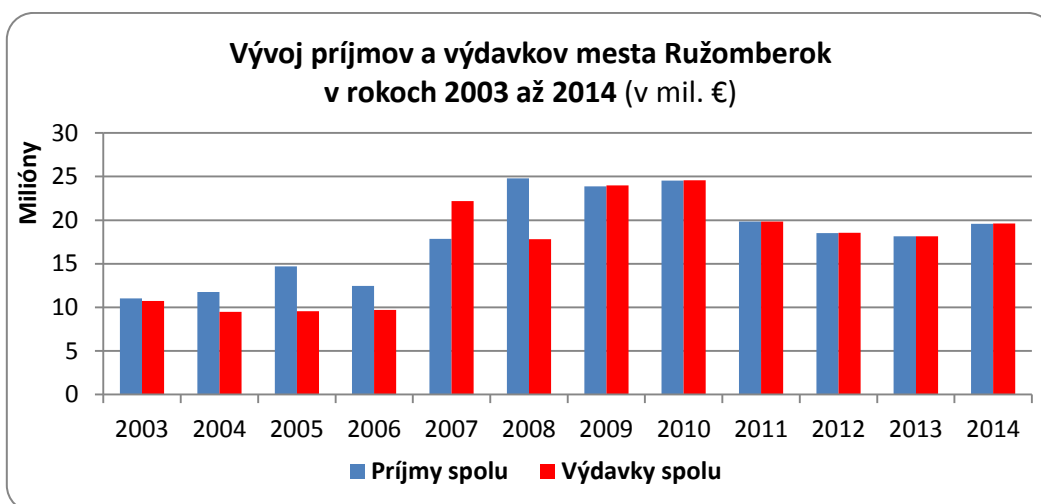
Mestské zastupiteľstvo zriaďuje komisie ako svoje stále alebo dočasné poradné, iniciatívne a kontrolne orgány. Komisie sú zložené z poslancov mestského zastupiteľstva a z obyvateľov mesta zvolených v mestskom zastupiteľstve. Mestské zastupiteľstvo zriaďuje tieto stále komisie: dopravná a verejného poriadku, finančná, výstavby, podnikateľská, školstva, sociálno-zdravotná, kultúry, bytová, životného prostredia, športová.

Mestský úrad je výkonným orgánom mestského zastupiteľstva a primátora. Mestský úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci mestského zastupiteľstva a primátora, ako aj orgánov zriadených mestským zastupiteľstvom. Mesto zriaďuje výbory v mestských častiach Biely Potok, Černová, Hrboltová a Vlkolíneec. Členmi týchto výborov sú všetci poslanci mestského zastupiteľstva zvolení v mestskej časti. Na čele výboru je predseda, zvolený výborom.

Hospodárenie mesta

Mesto Ružomberok patrí v rámci SR medzi mestá, ktoré nemajú vážnejšie problémy s hospodárením. Vývoj príjmov za ostatných 12 rokov je však rozkolísaný. Do roku 2006 sa udržiavali príjmy na približne konštantnej úrovni (v prepočte na eurá) 11 až 15 miliónov. K výraznému nárastu došlo v období od roku 2007 do roku 2010 kedy sa objem príjmov zvýšil až na temer 25 miliónov, t.j. na dvojnásobok priemerných ročných príjmov v predchádzajúcich rokoch. Následne došlo k poklesu a stabilizácii príjmov na úrovni 18 až 20 miliónov. Vývoj výdavkovej časti rozpočtu je mierne odlišný. V prvej časti hodnoteného obdobia, t.j. do roku 2006 sa priemerné ročné výdavky mesta pohybovali okolo 10 miliónov eur. V rokoch 2007 až 2010 sa však výrazne zvýšil a následne došlo k poklesu a stabilizácii na úrovni do 20 miliónov.

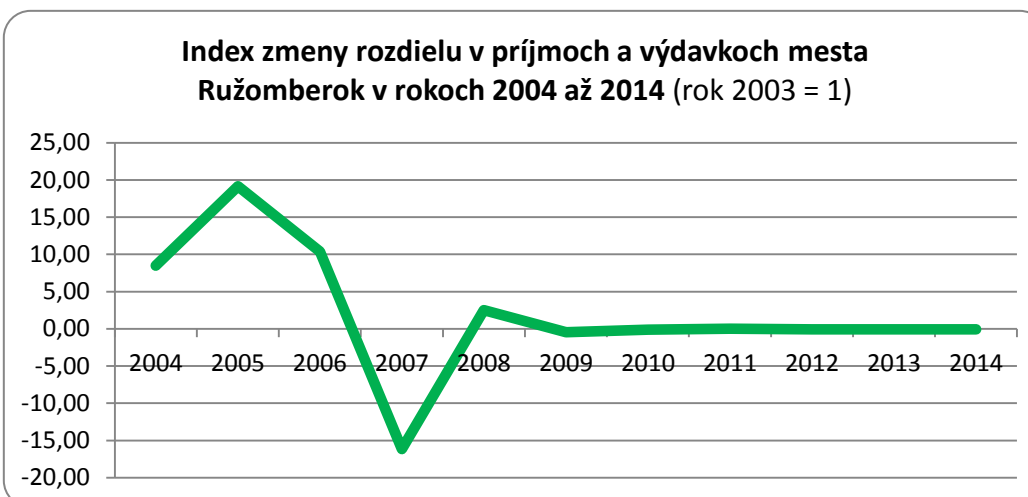
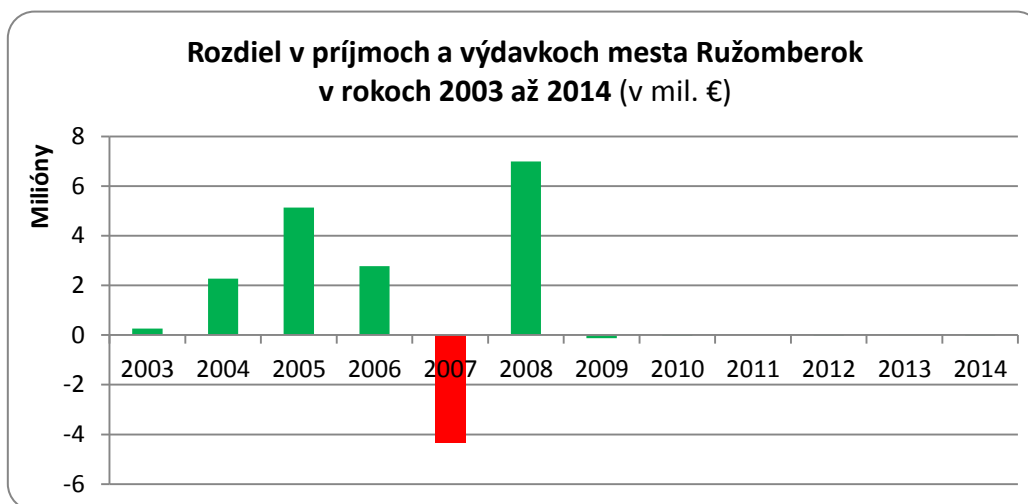
Z hľadiska vývoja príjmov a výdavkov je zaujímavé vyhodnotenie indexu zmeny ich výšky, tak ako je znázornené na nasledujúcich grafoch.

V prvých šiestich rokoch sledovaného obdobia je možné sledovať značné rozdiely medzi výškou príjmov a výdavkov. V piatich rokoch bol tento rozdiel kladný. Výnimkou bol rok 2007, kedy mesto dosiahlo záporné saldo vo výške viac ako 4 milióny eur. Od roku 2009 sa dá

hovorí o vyrovnanom rozpočte. Vzhľadom na nedostatok údajov však nie je možné posúdiť do akej miery sa na tomto vývoji podieľali aj úvery a ich splácanie.

11. Životné prostredie

Územná ochrana prírody a krajiny

Do riešeného územia zasahujú dva národné parky – Národný park Veľká Fatra a Národný park Nízke Tatry a takmer celé územie zaberajú ich ochranné pásma.

V rámci NP Nízke Tatry sa na katastrálnom území Ružomberka nachádza NPP Brankovský vodopád, čo je najvyšší vodopád na Slovensku s výškou 55 m (27,71 ha)

Z NP Veľká Fatra sem zasahuje NPR Jánošíkova kolkáreň, pričom v ochrannom pásme národného parku sa nachádzajú prírodné pamiatky:

- PP Krvavá skala – geomorfologický výtvor (0,26 ha)
- PP Vlčia skala – geomorfologický výtvor, travertínová kopa (1,49 ha)
- PP Dogerské skaly – prirodzený odkryv jurského súvrstvia (0,169 ha)
- PP Jazierske travertíny – travertínová terasa (2,22 ha)
- PP Bukovinka – travertínové terasy (1,8 ha)

Okrem toho sa tu nachádzajú územia s vysokou ekologickou a krajinárskou významnosťou ako napríklad krajinný priestor Tlstá hora – Kečky – Ostré, ktorý tvorí severnú časť riešeného územia (k. ú. Hrboltová).

V riešenom území sa vyskytujú aj chránené stromy, a to topole v Černovej a jaseň štíhly v časti Biely potok – Jazierce.

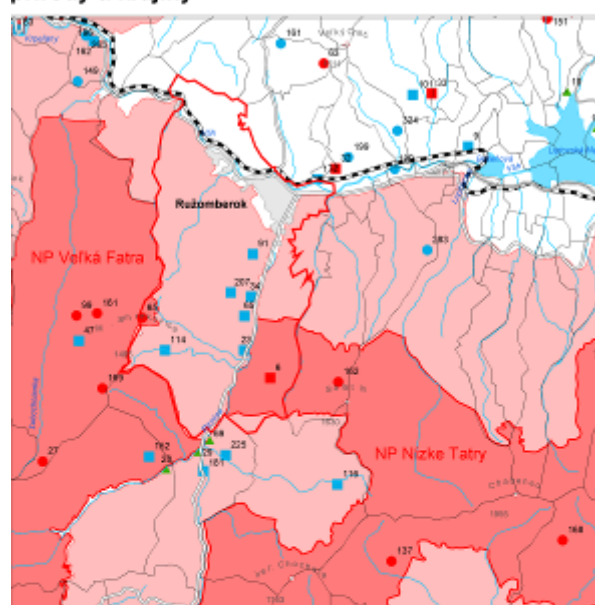
Charakteristika ekologicky významných prvkov krajiny vychádza z Územného systému ekologickej stability (ÚSES), ktorý bol spracovaný v rámci Územného plánu mesta Ružomberok. Vymedzenie biocentier a biokoridorov vyššej hierarchickej úrovne (nadregionálne, regionálne) rešpektuje Regionálny ÚSES okresu Liptovský Mikuláš.

Biocentrá nadregionálneho významu

- Hôľna Fatra s jadrom PR Kundračka, PR Rumbáre, PR Jánošíkova kolkáreň, PR Skalná Alpa a PR Hradné jazero Blatné – výmera biocentra v záujmovom území je 1020 ha
- Národný park Nízke Tatry Ďumbierska časť – výmera biocentra v záujmovom území je 620 ha

Územná ochrana prírody a krajiny

Zdroj: Kromčík, J. 2002.
In: Atlas krajiny SR, MŽP SR Bratislava,
SAZP Bratislava Bystrika 2002

CHRÁNENÉ ÚZEMIA PODLA ZÁKONA

- NR SR č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny
- národná prírodná pamiatka (5. stupeň ochrany)
 - prírodná pamiatka (5. stupeň ochrany)
 - národná prírodná rezervácia (5. stupeň ochrany)
 - prírodná rezervácia (5. stupeň ochrany)
 - ▲ chránený areál (4. stupeň ochrany)
 - národný park (3. stupeň ochrany)
 - ochranné pásmo národného parku (2. stupeň ochrany)

Národné prírodné rezervácie:

27 Čierny kameň, 53 Choč, 65 Jánošíkova kolkáreň, 99 Kundračka, 137 Pod Liptovskou horou, 151 Prosiecka dolina, 161 Rumbáre, 162 Skalná Alpa, 169 Skalná Alpa

Prírodné rezervácie:

109 Hrabčinský luh, 149 Korbeltka, 151 Kunovo, 156 Močiar, 199 Močiar, 255 Rojkovské raželinisko, 283 Sliachové travertíny, 324 Turčské dubiny

Národné prírodné pamiatky:

5 Brankovský vodopád, 52 Liptovská jaskyňa, 33 Lúžanský vodopád

Prírodné pamiatky:

9 Bešeňovské travertíny, 23 Bukovinka, 34 Dogerské skaly, 47 Hradné jazero Blatné, 65 Jazierske travertíny, 91 Krvavá skala, 101 Lúžanské travertíny, 114 Matejovský kamenný prúd, 118 Meandre Lúžanky, 152 Prietok Tepelného potoka, 162 Rojkovská travertínová kopa, 172 Spády, 181 Strž, 207 Vlčia skala, 225 Žiar

Chránené areály:

10 Borovcový háj v Liptovskej Sielnici, 28 Háj pred Teplou dolinou, 29 Háj v Liptovskej Osade, 69 Mierový háj, 156 Ratkovie

0 2,5 5 10 km

- kóta
- hranica obce
- cesta I. triedy
- cesta II. triedy
- významná hlavná cesta
- diaľnica
- železnica
- mesto nad 5000 obyvateľov
- vodný tok
- vodná nádrž
- územie mesta Ružomberok

Biocentrá regionálneho významu

- Bukovinka – rozloha 20 ha

Biocentrá lokálneho významu

Mokrad'ové spoločenstvá:

- mokrad' Hrboltová – rozloha 1,5 ha
- mokrad' Bystrá dolina – rozloha 2,0 ha
- mokrad' Lúčky (pod Halinami) – rozloha 1,5 ha
- mokrad' Trlenská dolina vstup – rozloha 0,9 ha
- mokrad' Trlenskô – rozloha 2,0 ha
- mokrad' Nižné Matejkovo – rozloha 0,9 ha
- močiar pri Revúcej (pod Škutovkami) – rozloha 1,0 ha
- mokrad' Ludrovská dolina Kozol – rozloha 1,2 ha
- mokrad' Ludrovská dolina vstup – rozloha 2,5 ha
- mokrad' Hríbec – rozloha 10 ha

Skalné spoločenstvá

- skalná homôlka Hrboltová západ – rozloha 5,0 ha
- skalná homôlka Hrboltová východ – rozloha 12 ha
- skalné bralo Sidorovo – rozloha 20 ha
- skalná terasa Vlčia skala – rozloha 4 ha
- travertíny Jazierce – rozloha 9 ha
- bralná tiesňava Ludrovská dolina – rozloha 1,5 ha

Biokoridory nadregionálneho významu

- Váh – vodný tok (hydriky)

Biokoridory regionálneho významu

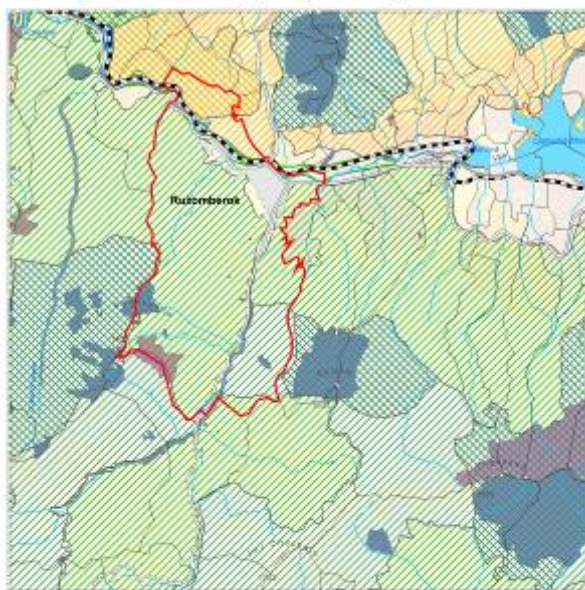
- vodný tok Revúcej (hydriko-terestrický) so sprievodnou vegetáciou

Biokoridory lokálneho významu

hydriko-terestrické:

- Bystrý potok s pobrežnou vegetáciou
- potok Komjatná s pobrežnou vegetáciou
- Čutkov potok s pobrežnou vegetáciou
- Ludrovanka s pobrežnou vegetáciou
- potok Hrabovskej doliny
- potok Trlenskej doliny
- potok Nižný Matejkov
- potok Vyšný Matejkov

Územný systém ekologickej stability

Legenda

Prvky územného systému ekologickej stability

BIOCENTRA

Zóna biocentra	Stupeň územnej ochrany (zákon NR SR č. 287/1994 Z. z.)			
	1.	2.	3.	4. – 5. súčasný stav návrh
Jadro				
Telo				
Puťer				

NAJVIŠNIEJŠIE NADREGIONÁLNE BIODORIDORY
hydriky biokoridor
OSTATNÉ POTENCIÁLNE EKOSTABILIZAČNÉ PLOCHY
lesy mimo biocentier

Návrhované zmeny súvisiace s realizáciou ÚSES
súčasť biocentier zaradiť do 2. stupňa územnej ochrany
súčasť biocentier zaradiť do 3. stupňa územnej ochrany
zvýšiť podiel ekologicky kvalitných plôch na územíach
a v rámci nízkym koeficientom ekologickej kvality
zvýšiť podiel ekologicky kvalitných plôch na územíach
s nízkym koeficientom ekologickej kvality

kóda

- hranica obce
- cesta I. triedy
- cesta II. triedy
- významná hlavná cesta
- okrajnica
- železnica
- mesto nad 5000 obyvateľov
- vodný tok
- vodná nádrž
- územie mesta Ružomberok

Koeficient ekologickej kvality územia
mimo lesov a biocentier (podiel ek.
kvalitných plôch v katastr. území)

- < 0,4
- 0,4 - 0,59
- 0,6 - 1

terestrické:

- travertínová kopa Biely Potok – Podsuchá

Ekologicky významné segmenty (EVS)

- EVS 1 – nad Hrboltovou
- EVS 2 – Zrázy – Diely (Gregorka)
- EVS 3 – Baničné
- EVS 4 – Dielec – Biely Potok
- EVS 5 – Vlkolíne
- EVS 6 – Líšková
- EVS 7 – Bukovina
- EVS 8 – Sekaniny – Oráčiny
- EVS 9 – Nad Suchou – Kozol
- EVS 10 – Priechod – nad skalami

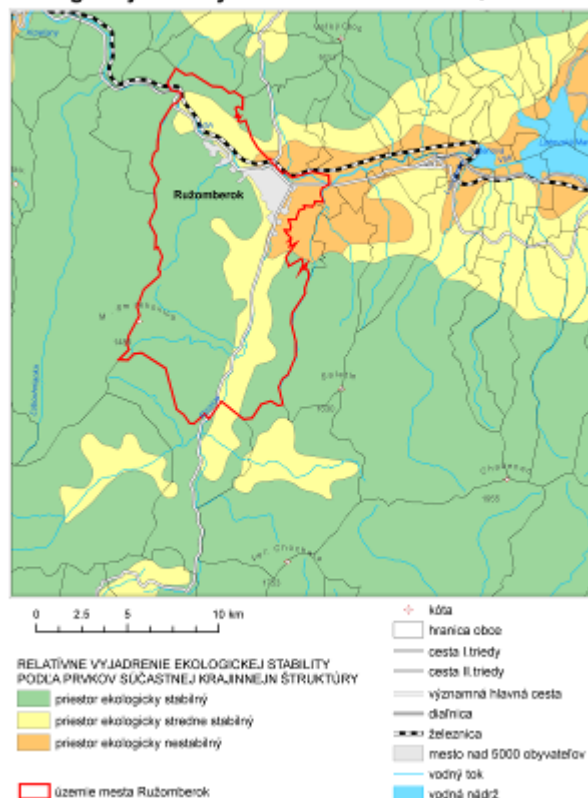
Ekologická stabilita

Ekologickú stabilitu krajiny schopnosť ekologického systému pretrvávajúť i za pôsobenia rušivého vplyvu a reprodukovať svoje podstatné charakteristiky v podmienkach narušovanie zvonku. Táto schopnosť sa prejavuje jednak minimálnou zmenou za pôsobenia rušivého vplyvu, ale i spontánnym návratom do východiskového stavu resp. na pôvodnú trajektóriu po prípadnej zmene.

Na základe uvedeného môžeme v katastrálnom území rozlíšiť územia ekologicky stabilné, stredne stabilné a nestabilné. Ekologicky stabilné územia sú tie, ktoré nie sú intenzívne hospodársky využívané, prevažne zalesnené, alebo pokryté prirodzenými trvalými trávnatými porastmi. sú tie, ktoré sú v súčasnosti zalesnené, alebo pokryté trávnatými porastmi. Ekologicky stredne stabilné sú územia, ktoré sa nachádzajú pozdĺž Revúcej a na severnom brehu Váhu. Tieto oblasti sú väčšinou pokryté trávnatými porastmi, miestami sú využívané aj ako orná pôda. Najmenej stabilné sú časti Liptovskej kotliny, ktoré sú intenzívne využívané na poľnohospodárstvo.

Klasifikácia ekologickej stability

Zdroj: Liliša, M. 2002,
In: Atlas krajiny SR, MŽP SR Bratislava,
BAÚP Bratislava Bystrica 2002

Ochrana ovzdušia

Najväčší zdroj znečisťovania ovzdušia je Mondi BP SCP a.s. Ružomberok. Najväčším problémom je zápach organosírných zlúčenín v ovzduší pochádzajúci z výroby - matylmerkaptán, dimetylsulfid, dimetyldisulfid, sírovodík. Mondi Business Paper SCP, a.s. Ružomberok vykonal v minulých rokoch opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia. Podnik prešiel procesom výrazných zmien, ktorých súčasťou bola rekonštrukcia technológií, čím sa znížili emisie zapáchajúcich látok o 92% a emisie tuhých znečisťujúcich látok o 95 %.

Ďalším znečisťovateľom ovzdušia je čistiareň odpadových vôd a doprava. Mesto Ružomberok je križovatka ciest európskeho významu - I/18 a I/59 sever - juh, východ - západ. Dopravné siete sú vedené cez mesto okolo obytných domov, škôl, nemocnice a pod. V priemere cez mesto prejde denne cca. 20 000 vozidiel. Doprava je aj zdrojom hluku. Riešením by mohol byť odklon dopravy z mesta, t.j. vybudovanie diaľnice vedúcej mimo mesto. Avšak toto nie je v kompetencii mesta.

Ochrana vôd

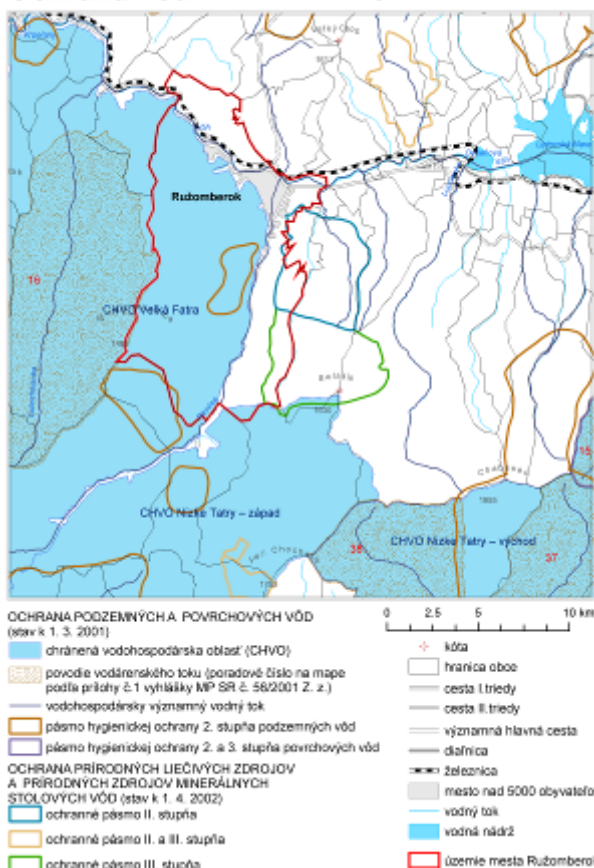
Väčšina územia mesta Ružomberok patrí do chránenej vodohospodárskej oblasti. Táto sa rozprestiera od západných hraníc územia až po Revúcu a od južnej hranice až po Váh. Vykonávať hospodársku činnosť v tejto oblasti možno len ak sa zabezpečí všestranná ochrana povrchových vôd a podzemných vôd, ochrana ich tvorby, výskytu, prirodzenej akumulácie a obnovy ich zásob. V rámci tejto oblasti sa južne od mesta Ružomberok nachádza pásmo hygienickej ochrany 2. stupňa podzemných vôd, pričom do západnej časti územia zasahuje ochranné pásmo II. a III. stupňa prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd.

Medzi najväčších producentov odpadových vôd patria: Mondi Business Paper SCP, a.s. Ružomberok a dcérsky závod Obaly Solo s.r.o.; bývalý TEXICOM (v súčasnosti v konkurze); SAD Liptovský Mikuláš (stredisko Ružomberok); Wieneberger-Slovenské Tehelne spol. s r.o.

Všetky odpadové vody sú napojené na čističku odpadových vôd, ktorej účinnosť čistenia je približne 90 %, a preto je Váh aj pod Ružomberkom pomerne čistý. Raritou na Slovensku je ČOV nevlastnia vodárne

Ochrana vôd

Zdroj: Kolár, A., Gajdová, J., Štefančíková, D., Friedková, S. 2002.
Úst. zákon č. 171/2002 Z.z. o vodách SR, MZP SR Bratislava,
SAZP Slovenská bytovka 2002

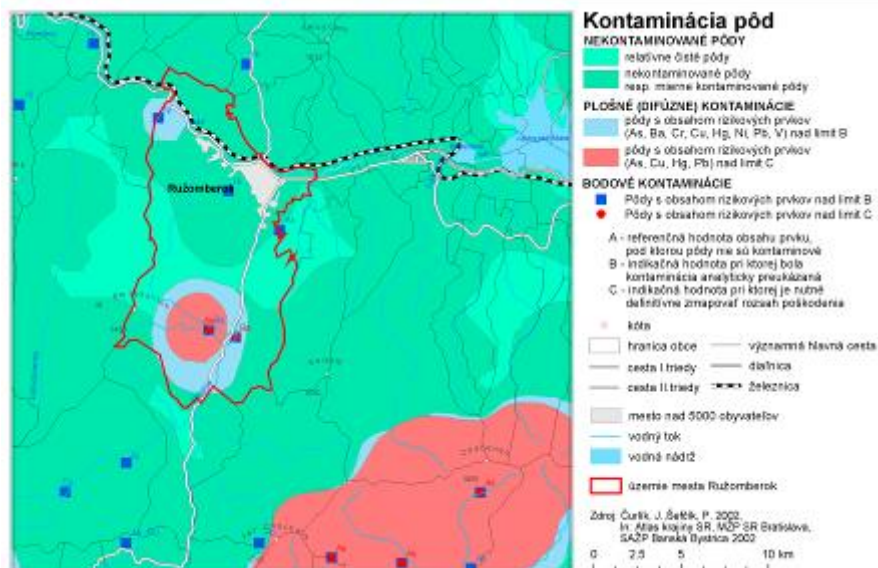

ani mesto, ale Mondi Business Paper SCP, a.s. Ružomberok, ktorým patrí za podmienok investovania do jej rekonštrukcie.

Kontaminácia pôd

Väčšina pôd v území Ružomberka je relatívne čistá až mierne kontaminovaná. Analyticky preukázaná kontaminácia je v západnej a južnej časti územia, kde je pôda prekračuje hodnoty Arzénu (As), Bária (Ba) a Niklu (Ni).

Poľnohospodárske pôdy v oblasti Ružomberku podľa obsahu cudzorodých látok, nepresahujú najvyššie povolené hodnoty množstiev nežiaducich látok v pôde určenej k pestovaniu poľnohospodárskych plodín. Vzhľadom na emisnú zaťaženosť je potrebné postupne realizovať monitorovanie stavu kontaminácie.

Odpadové hospodárstvo

Zber, prepravu a zneškodňovanie komunálneho odpadu vykonávajú Technické služby a.s.. Komunálny odpad je ukladaný na skládku TKO Ružomberok – Biela Púť. Inertný, búrací a výkopový materiál je ukladaný na skládku TKO Ružomberok – Biela Púť a v lome v likvidácii Ružomberok – Vápenka.

Vyseparované druhotné suroviny odoberajú SKLOOBAL Nemšová – sklo, SCP a.s. Ružomberok – papier.

Mesto Ružomberok nevybudovalo novú skládku TKO v lokalite Hlinisko, z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov. Skládku TKO Ružomberok – Biela Púť bola upravená v zmysle platnej legislatívy a jej životnosť bola predĺžená.

12. Prognóza vývoja - potenciál krajiny, hrozby, riziká a limity rozvoja

Stresové javy v krajine

Radónové riziko je na území mesta Ružomberok nízke až stredné (Čížek, Smolárová, Gluch in Atlas krajiny SR, 2002). Makroseizmická intenzita ohrozenia dosahuje hodnotu 6° až 7° MSK-64. Seizmické ohrozenie v hodnotách špičkového zrýchlenia na skalnom podloží dosahuje hodnotu 1,00 až 1,59 m.s⁻² (Schenk, Schenková, Kottbauer, Guterch, Labák in Atlas krajiny SR, 2002). Významnejšie epicentrá zemetrasení, ktoré boli historicky doložené, sa nachádzajú severne od mesta v oblasti Chočských vrchov.

Aktuálna vodná erózia pôdy sa intenzívne prejavuje na svahovitých pozemkoch využívaných ako orná pôda. V južnej časti územia sa vyskytujú krasové javy. Svahové poruchy sa prejavujú iba lokálne na neogénom podloží (Klukanová, Liščák, Hrašna, Stredaňský in Atlas krajiny SR, 2002). Náchylnosť územia na zosúvanie je stredná až nízka (Liščák in Atlas krajiny SR, 2002).

Mesto Ružomberok sa nachádza v území s priemernou ročnou koncentráciou NO₂ viac ako 20 µg.m⁻³ (Závodský, Magulová, Marečková in Atlas krajiny SR, 2002). Priemerná ročná depozícia dusíka (v r. 1998) bola 700 – 1000 mg N.m², priemerné ročné koncentrácie SO₂ (v r. 1995-1999) viac ako 15 µg.m⁻³ a depozícia síry (v r. 1998) bola 2000 až 2500 mg S.m² (Závodský, Magulová, Marečková in Atlas krajiny SR, 2002).

Kvalita povrchových vôd sa v posledných desaťročiach zlepšila. Znečistenie podzemných vôd kadmíom je však veľmi vysoká. Riziko ohrozenia zásob podzemných vôd znečisťujúcimi látkami je tiež veľmi vysoké.

Riziko povodní bolo v minulosti značne eliminované výstavbou vodných diel na hornom toku Váhu. Potenciálna hrozba povodní však existuje na toku Revúca a na malých vodných tokoch. Hrozba bleskových povodní je na nich významne podmienená spôsobom hospodárenia v ich povodiach.

Kontaminácia pôd je iba lokálne na vyššej úrovni. Odolnosť pôd proti intoxikácii kyslou skupinou rizikových kovov je slabá. Odolnosť pôdy proti kompácii je na väčšine územia slabá. Väčšinu územia zaberajú pôdy stredne náchylné na acidifikáciu, majú vyššiu pufracnú schopnosť. Potenciálna tvorba dusičnanov v poľnohospodárskych pôdach je nízka.

Potenciál krajiny

V dôsledku vysokej členitosti reliéfu, fyzikálnych vlastností geologického podkladu, pôdných typov a teplotnovlhkosťových charakteristík klímy je na väčšine územia mesta Ružomberok nízky až veľmi nízky potenciál na intenzívnu poľnohospodársku činnosť. Najvyššie hodnoty poľnohospodárskeho potenciálu sú iba v severovýchodnej časti územia (Miklós, Tremboš, Hrnčiarová in Atlas krajiny SR, 2002). Z hľadiska ochrany prírody a prírodných zdrojov (Hrnčiarová in Atlas krajiny SR, 2002) je intenzita obmedzení poľnohospodárskej činnosti nízka až stredná, iba lokálne v južnej časti územia, veľmi vysoká. Z aspektu zaťaženia stresovými faktormi (Izakovičová in Atlas krajiny SR, 2002) je územie silne limitované

v dôsledku kontaminovanej pôdy a znečisteného ovzdušia. Komplexné krajinnoekologické obmedzenie intenzívnej poľnohospodárskej činnosti je vysoké (Hrnčiarová, Izakovičová, Miklós, Tremboš in Atlas krajiny SR, 2002).

Intenzívna lesohospodárska činnosť je v oblasti Ružomberka z krajinnoekologického hľadiska stredne až málo obmedzená (Hrnčiarová, Izakovičová, Miklós, Tremboš in Atlas krajiny SR, 2002).

Podľa urbanisticko-krajinárskej klasifikácie priestoru (Finka, Gažová in Atlas krajiny SR, 2002) má územie výrazné limity obmedzujúce jeho rozvoj. To neplatí pre severnú časť územia pozdĺž Váhu. Mesto je považované za centrum s potenciálom rozvoja špecializovaných aktivít III. sektora s vysokými krajinárskymi hodnotami.

Mesto a jeho okolie má potenciál pre rozvoj polarizovaných radiálno-koncentrických štruktúr osídlenia (Finka in Atlas krajiny SR, 2002). Leží na hlavnom rozvojovom koridore dopravy a líniových infraštruktúrnych zariadení (Kattoš, Molnár, Mrva, Rakšányi in Atlas krajiny SR, 2002). Prognóza priestorového rozvoja (Šteis, Hrdina, Finka in Atlas krajiny SR, 2002) zaraďuje mesto Ružomberok medzi významné centrá osídlenia v aglomeračnom priestore na hlavnej rozvojovej osi.

Prognóza vývoja mesta Ružomberok

Vychádzajúc z poznatku, že **prognostika nie je o tom čo sa stane, ale o tom, čo by sa mohlo stať**, boli v tejto časti stručne opísané tri možné scenáre, optimistický, katastrofický a lineárny inerčný. Východiskom pre ich zostavenie boli poznatky o prírodných i sociálnoekonomických danostiach územia, jeho slabých i silných stránkach, potenciálnych príležitostiach a ohrozeniach. Podrobnejšie je táto téma spracovaná v SWOT analýze.

Optimistický scenár vychádza z predpokladu, že v blízkej budúcnosti, aj vďaka realizácii racionálne zostaveného programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja, dôjde k pozitívnym zmenám v kvalite životného prostredia, zamestnanosti, ekonomickej prosperite, v zlepšení zdravotného stavu, sociálneho statusu, vzdelanostného a kultúrneho rozvoja jeho obyvateľov. Mesto Ružomberok aj naďalej ostane mestom s vysokým potenciálom priemyselného rozvoja a zároveň sa zameria na zvýšenie atraktivity pre rozvoj turizmu. Postupne bude rozvíjať kvalitu poskytovaných služieb a vytvorí podmienky pre zvyšovanie počtu návštevníkov. Zároveň vytvorí podmienky pre rozvoj podnikateľských činností, predovšetkým zlepšením podnikateľského prostredia a skvalitnením infraštruktúry. Pre dosiahnutie tohto cieľa je dôležité udržiavať vysokú zamestnanosť, efektívne využívať dostupné prírodné i ľudské zdroje, venovať pozornosť rozvoju environmentálne šetrnej výroby zameranej najmä na produkty s vysokou pridanou hodnotou, rozvíjať terciérny a kvartérny sektor.

Pre naplnenie optimistického scenára bude dôležité rešpektovať špecifické zákonitosti fungovania a riadenia takého zložitého systému akým je mestský organizmus a brať do úvahy synergické vzťahy, ktoré pôsobia medzi jeho zložkami. Medzi úlohy, ktoré bude potrebné postupne plniť patrí najmä:

- Optimalizovať využitie ľudských zdrojov

- Zlepšiť podmienky pre rozvoj výroby a služieb
- Vytvoriť podmienky pre umiestnenie investícií, ktoré budú motivovať miestnych podnikateľov i nových investorov, a zároveň budú v prospech mesta a jeho obyvateľov
- Vytvárať podmienky pre rozvoj informačnej spoločnosti
- Zvýšiť príjmy z cestovného ruchu
- Vytvoriť podmienky pre racionálny rozvoj dopravy
- Priebežne obnovovať a skvalitňovať existujúcu cestnú sieť
- Dobudovať cestnú sieť tak, aby podporovala hospodársky rozvoj mesta
- Priebežne obnovovať a skvalitňovať existujúcu cestnú sieť
- Zvýšiť bezpečnosť dopravy, minimalizovať jej negatívne vplyvy na obyvateľstvo a životné prostredie
- Dostupnosťou inžinierskych sietí vytvoriť podmienky na kvalitné bývanie a podnikanie
- Zlepšiť hospodárenie s energiou
- Pre všetky skupiny obyvateľov vytvoriť zodpovedajúce podmienky pre bývanie
- Vytvoriť podmienky pre efektívne fungovanie základných škôl a predškolských zariadení
- Rozvíjať kultúrne tradície mesta, podporovať kultúrne aktivity
- Obnovovať kultúrne pamiatky, pamätihodnosti a kultúrne zariadenia
- Vytvoriť efektívne fungujúcu sieť športových zariadení
- Vytvoriť podmienky pre zdravý životný štýl a všestranný rozvoj mladých ľudí
- Zvýšiť bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov mesta a ochranu ich majetku
- Vybudovať imidž Ružomberka ako mesta v ktorom sa príjemne žije
- Zlepšiť starostlivosť o sociálne znevýhodnené osoby a komunity
- Zefektívniť riadenie a výdavky na správu mesta
- Realizovať spravodlivú a motivačnú daňovú a poplatkovú politiku, profesionalizovať a skvalitniť správcovsko-organizačnú prácu pri nakladaní s majetkom mesta
- Zlepšiť kvalitu poskytovaných verejných služieb
- Pre obyvateľov zabezpečiť kvalitné životné prostredie
- Optimalizovať nakladanie s komunálnym odpadom
- Vykonávať environmentálny manažment, implementovať princípy TUR do environmentálnej politiky mesta
- Zvýšiť environmentálne vedomie verejnosti
- Vytvoriť predpoklady pre racionálne a efektívne riadenie architektonického a územného rozvoja mesta
- Aktívne riešiť potenciálne rozvojové a problémové areály

Realizácia týchto úloh a naplnenie predpokladov optimistického scenára nebude v plnej miere možné bez efektívnej súčinnosti s orgánmi štátnej správy, regionálnej samosprávy, dobrej spolupráce s ekonomickými subjektmi pôsobiacimi na území mesta, s občianskymi organizáciami i jednotlivými obyvateľmi mesta. Preto bude dôležité venovať dostatočnú pozornosť komunikácii s jednotlivými aktérmi. Nemenej dôležitá bude aj politická, ekonomická a sociálna stabilita Slovenskej republiky a jej významných politických a ekonomických partnerov.

Katastrofický scenár vychádza z predpokladu, že dôjde k zosilneniu negatívnych javov, ktoré postupne povedú k celkovému úpadku mesta. Medzi najvýznamnejšie negatívne pôsobiace faktory patrí zlý imidž mesta, preťažený cestný komunikačný systém, nedostatočná ponuka a kvalita služieb, nízka diverzita hospodárstva, nedostatočná previazanosť medzi vzdelávaním a trhom práce a najmä pokles počtu obyvateľov a odchod vzdelaných mladých ľudí.

Úlohou programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Ružomberok je identifikovať tieto hrozby a pripraviť súbor opatrení, ktoré zabezpečia ich elimináciu. V prípade nepriaznivého vývoja ekonomickej, sociálnej a politickej situácie však ani to nemusí zabezpečiť pozitívny vývoj mesta.

Lineárny inerčný scenár predpokladá, že sa nepodarí v dostatočnej miere naštartovať mechanizmy na efektívne využitie rozvojového potenciálu mesta. Nepriaznivé vonkajšie prostredie, nedostatok finančných prostriedkov, prípadne nesprávne riadenie a nedôsledné realizovanie stanovených úloh môže viesť k zotrvačnému vývoju a následne i k stagnácii. Vplyvom silnej konkurencie okolitých miest a znižovania konkurencieschopnosti mesta Ružomberok však aj takýto scenár v konečnom dôsledku povedie k poklesu jeho atraktivity pre investorov i samotných obyvateľov.

V súčasnosti je veľmi ťažké určiť mieru pravdepodobnosti s akou sa uplatnia jednotlivé scenáre vývoja mesta. Zámerom bolo upozorniť na potenciálne riziká, ktoré by mohli ohroziť ďalší vývoj mesta ak sa nepodarí v dostatočnej miere realizovať opatrenia, ktoré sú obsiahnuté v programovej časti tohto plánovacieho dokumentu.

C. Stratégia rozvoja

13. SWOT analýza

SWOT analýza (**S**trong points, **W**weak points, **O**portunities, **T**hreats) je štandardná metóda, ktorá sa používa na prezentáciu poznatkov o najrozličnejších objektoch skúmania. Cieľom jej použitia v procese spracovania PHSR je v objektívnej, výstižnej, hutnej a čo najkomplexnejšej forme špecifikovať danosti a podmienky rozvoja mesta Ružomberok. V nasledujúcej tabuľke sú prehľadnou formou uvedené výsledky SWOT analýzy.

Silné stránky
<ul style="list-style-type: none">- výhodná poloha- vhodné prírodné podmienky na rozvoj rekreácie a CR- bohatá história, kultúra, dostatok kultúrnych pamiatok (miestna časť Vlkolínec zapísaná do zoznamu UNESCO)- prímestské lyžiarske centrum nadregionálneho významu- dostatok pozemkov a budov vhodných na podnikanie- históriou overený rozvojový potenciál- rozvinutý priemysel s dlhou tradíciou- rozvinuté stredné a vysoké školstvo- rozvinutý šport na výkonnostnej aj rekreačnej úrovni- vysoký ľudský potenciál, kvalifikovaná pracovná sila- sústredenie väčšieho počtu inštitúcií nadregionálneho významu v meste- nízka zadlženosť mesta- rozvinutá ochrana prírody a krajiny v okolí mesta
Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">- znečistené životné prostredie, zlý imidž mesta- nedostatok pozemkov na IBV, nevysporiadanosť pozemkov vhodných na podnikanie, nedostatok finančných prostriedkov na ich výkup- preťažený cestný komunikačný systém- nedostatočná ponuka a kvalita služieb v cestovnom ruchu

- nevyužité priemyselné kapacity
- nedostatočná podpora malému a strednému podnikaniu
- chýba vitálne centrálné námestie
- zlý stav kultúrnych pamiatok
- nedostatočná previazanosť medzi vzdelávaním a trhom práce
- nízka diverzita hospodárstva, malé zastúpenie malých a stredných podnikov
- vysoký podiel verejného sektora
- slabá ponuka aktivít v letnej sezóne CR
- administratívne ohraničenie mesta, ktoré nezodpovedá územiu, na ktorom pôsobia aglomeračné efekty mesta

Príležitosti

- zintenzívnenie väzieb s okolitými obcami a družobnými mestami
- vytvorenie partnerských vzťahov s podnikateľskou sférou, neziskovými organizáciami a pod.
- zlepšenie spolupráce Mesta so školami a zamestnávateľmi
- zvýšenie kvality služieb
- rozvoj nových druhov aktivít (najmä v oblasti rekreácie a CR)
- rozvoj priemyslu a naň nadväzujúcich aktivít
- efektívne využitie v súčasnosti nevyužitých kapacít
- preferovanie aktivít založených na využití miestnych zdrojov
- rozvoj informačnej spoločnosti a vysokého školstva
- využívanie alternatívnych zdrojov energie
- lepšie využitie prostriedkov zo štátnych zdrojov a z Európskych fondov
- dostavba diaľničnej siete a rekonštrukcia železničnej trate
- zvyšujúci sa záujem o šport, rekreáciu a aktívne trávenie voľného času
- posilnenie environmentálneho vedomia, rozvoj ochrany prírody a krajiny
- rast zamestnanosti a životnej úrovne
- vytvorenie organizačných predpokladov na prípravu projektov zameraných na získanie investičných prostriedkov (vytvorenie mestského investorského útvaru)
- posilnenie gravitačného potenciálu mesta

- rozvoj rekreačnej zóny Skipark
- využitie polohy mesta z hľadiska optimálnych medziregionálnych väzieb na etablovanie logistických distribučných centier – príležitosť formovať mesto ako centrum obchodu a služieb
- príležitosť vytvoriť imidž mesta ako miesta príjemného pre život s atraktívnym prírodným rámcem, s atraktívnou polohou odkiaľ sú všetky zaujímavé ciele v strednej Európe rýchlo dostupné, mesta s bohatými možnosťami trávenia voľného času

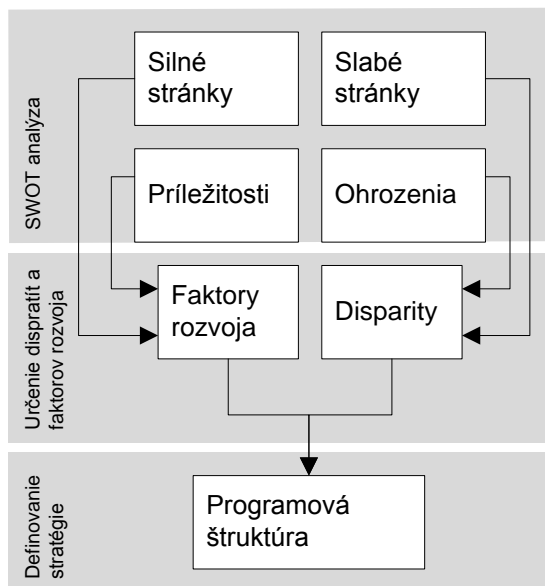
Ohrozenia

- znižovanie množstva a kvality prírodných zdrojov
- zhoršovanie kvality životného prostredia a zdravotného stavu obyvateľov
- regresívny typ vekovej štruktúry obyvateľov
- nedostatočná starostlivosť mesta o rozvoj ľudských zdrojov
- pokles počtu obyvateľov, odchod vzdelaných mladých ľudí
- rastúca neochota obyvateľov zapájať sa do komunálnych aktivít
- rast nezamestnanosti a sociálnych problémov
- časté zmeny legislatívy a neprehľadný právny systém
- nedostatok finančných zdrojov na realizáciu rozvojových zámerov
- nízky príliv zahraničných investícií
- pokles diverzity hospodárskej základne
- uprednostňovanie krátkodobých výhod pred trvalo udržateľným rozvojom
- meškajúca výstavba diaľnice
- zlá spolupráca orgánov mesta s VÚC, orgánmi štátnej správy, okolitými obcami
- silná konkurencia okolitých miest (Martin, Žilina, B. Bystrica)
- silné oligopolné a klientelistické prostredie výrazná preferencia ohraničených záujmových skupín
- pretrvávajúci mýtus v hodnotení mesta, ktorý drží pri živote efekty tzv. samonapĺňajúceho sa proroctva /self fulfilling prophecy/ utlmuje aktivovanie štartovacích mechanizmov na rozbehnutie skutočného rozvojového potenciálu mesta, ktorým je terciér a kvartér

14. Hlavné disparity a faktory rozvoja

Na základe vyhodnotenia SWOT analýzy boli identifikované najvýznamnejšie slabé stránky a ohrozenia, tie označujeme ako kľúčové disparity a najdôležitejšie silné stránky a príležitosti – hlavné faktory rozvoja mesta Ružomberok. Následne boli využité pri definovaní rozvojovej stratégie a formulovaní programovej štruktúry. Pritom sa využíva nasledovná schéma.

Hlavné disparity

- znečistené životné prostredie a najmä z toho vyplývajúci zlý imidž mesta
- preťažený cestný komunikačný systém
- nedostatočná spolupráca MsÚ s agentúrou SARIO, podnikateľmi, neziskovými organizáciami a pod.
- nedostatočná ponuka a kvalita služieb v cestovnom ruchu
- regresívny typ vekovej štruktúry obyvateľov, odchod mladých vzdelaných ľudí
- nízky príliv zahraničných investícií

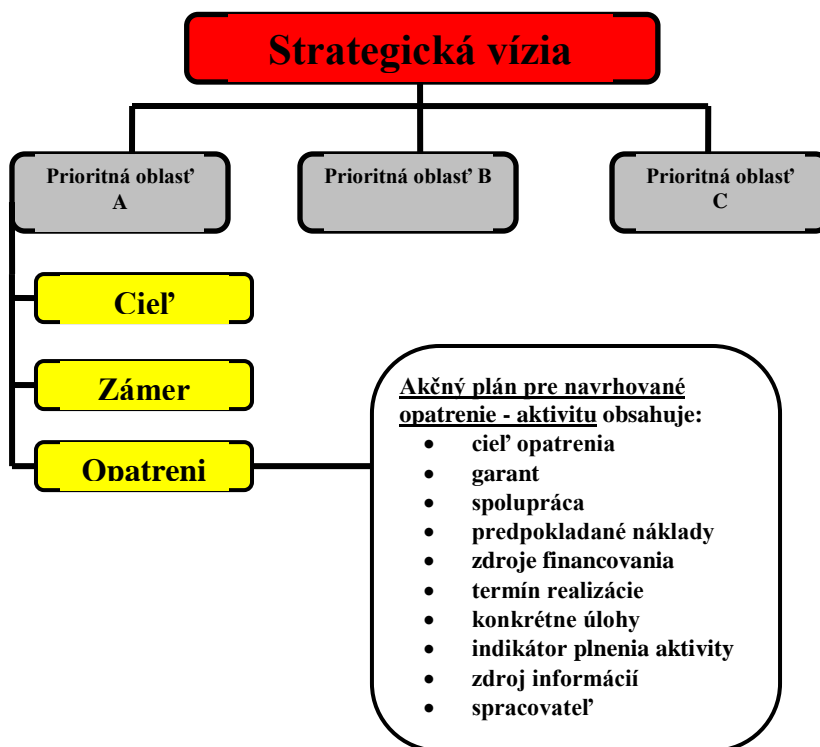
Hlavné faktory rozvoja

- výhodná dopravná poloha
- vhodné prírodné podmienky na rozvoj rekreácie a CR
- bohatá história, kultúra, dostatok kultúrnych pamiatok
- prímestské lyžiarske centrum nadregionálneho významu
- rozvinuté stredné a vysoké školstvo, rozvoj informačnej spoločnosti
- rast zamestnanosti a životnej úrovne

15. Štruktúra stratégie

Stratégia rozvoja mesta Ružomberok bola navrhnutá na základe nasledujúcej schémy.

STRATEGICKÁ VÍZIA

Mesto Ružomberok aj naďalej ostane mestom s vysokým potenciálom priemyselného rozvoja a zároveň sa zameria na zvýšenie atraktivity pre rozvoj turizmu. Postupne bude rozvíjať kvalitu poskytovaných služieb a vytvorí podmienky pre zvyšovanie počtu návštevníkov. Zároveň vytvorí podmienky pre rozvoj podnikateľských činností, predovšetkým zlepšením podnikateľského prostredia a skvalitnením infraštruktúry.

V každej z troch prioritných oblastí bol identifikovaný súbor kritických oblastí záujmu. V rámci nich boli na základe strategickej vízie sformulované ciele, na nižšej hierarchickej úrovni špecifické ciele – zámery a na najnižšej konkrétne aktivity – opatrenia, ktorých realizácia zabezpečí dosiahnutie vytýčených cieľov.

A – Hospodársky rozvoj a základná infraštruktúra

1. Ľudské zdroje
2. Výroba a služby
3. Investície

4. Informatizácia a multimediálne informačné technológie
5. Cestovný ruch
6. Doprava a jej infraštruktúra
7. Inžinierske siete

CIELE

1. Optimalizovať využitie ľudských zdrojov
2. Zlepšiť podmienky pre rozvoj výroby a služieb
3. Vytvoriť podmienky pre umiestnenie investícií, ktoré budú motivovať miestnych podnikateľov i nových investorov a zároveň budú v prospech mesta a jeho obyvateľov
4. Vytvárať podmienky pre rozvoj informačnej spoločnosti
5. Zvýšiť príjmy z cestovného ruchu
6. Vytvoriť podmienky pre racionálny rozvoj dopravy
7. Priebežne obnovovať a skvalitňovať existujúcu cestnú sieť
8. Dobudovať cestnú sieť tak, aby podporovala hospodársky rozvoj mesta
9. Priebežne obnovovať a skvalitňovať existujúcu cestnú sieť
10. Zvýšiť bezpečnosť dopravy, minimalizovať jej negatívne vplyvy na obyvateľstvo a životné prostredie
11. Dostupnosťou inžinierskych sietí vytvoriť podmienky na kvalitné bývanie a podnikanie
12. Zlepšiť hospodárenie s energiou

B – Sociálny rozvoj a kvalita života

1. Bývanie
2. Školstvo
3. Kultúra
4. Šport, rekreácia a voľnočasové aktivity
5. Podpora mládeže
6. Bezpečnosť v meste
7. Imidž a atraktivita mesta
8. Sociálna starostlivosť

CIELE

1. Pre všetky skupiny obyvateľov vytvoriť zodpovedajúce podmienky pre bývanie
2. Vytvoriť podmienky pre efektívne fungovanie základných škôl a predškolských zariadení
3. Rozvíjať kultúrne tradície mesta, podporovať kultúrne aktivity
4. Obnovovať kultúrne pamiatky, pamätihodnosti a kultúrne zariadenia
5. Vytvoriť efektívne fungujúcu sieť športových zariadení
6. Vytvoriť podmienky pre zdravý životný štýl a všestranný rozvoj mladých ľudí
7. Zvýšiť bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov mesta a ochranu ich majetku
8. Vybudovať imidž Ružomberka ako mesta v ktorom sa príjemne žije
9. Zlepšiť starostlivosť o sociálne znevýhodnené osoby a komunity

C – Samospráva, verejné služby a životné prostredie

1. Samospráva
2. Daňová, poplatková, rozpočtová politika, nakladanie s majetkom mesta
3. Verejné služby
4. Environmentálna politika
5. Urbanizmus, architektúra a územný rozvoj

CIELE

1. Zefektívniť riadenie a výdavky na správu mesta
2. Realizovať spravodlivú a motivačnú daňovú a poplatkovú politiku, profesionalizovať a skvalitniť správcovsko-organizačnú prácu pri nakladaní s majetkom mesta
3. Zlepšiť kvalitu poskytovaných verejných služieb
4. Pre obyvateľov zabezpečiť kvalitné životné prostredie
5. Optimalizovať nakladanie s komunálnym odpadom
6. Vykonávať environmentálny manažment, implementovať princípy TUR do environmentálnej politiky mesta
7. Zvýšiť environmentálne vedomie verejnosti
8. Vytvoriť predpoklady pre racionálne a efektívne riadenie architektonického a územného rozvoja mesta
9. Aktívne riešiť potenciálne rozvojové a problémové areály

D. Program rozvoja

16. Zoznam prioritných oblastí, cieľov, zámerov a opatrení

A – Hospodársky rozvoj a základná infraštruktúra	
A.1	Ľudské zdroje
Optimalizovať využitie ľudských zdrojov	
	Zvýšiť zamestnanosť
	Organizovať osvetu o možnostiach podnikania a samozamestnania
	Participovať na aktivitách ÚPSVaR-u pri zvyšovaní zamestnanosti
A.2	Výroba a služby
Zlepšiť podmienky pre rozvoj výroby a služieb	
	Optimalizovať politiku mesta vo vzťahu k obchodu a službám
	V rámci aktualizácie územného plánu vyčleniť plochy pre rozvoj obchodu a služieb
	Diferenciáciou podmienok zlepšiť sieť obchodov, služieb a občianskej vybavenosti v jednotlivých častiach mesta
	Skvalitniť spoluprácu medzi podnikateľmi
	Iniciovať a podporiť založenie Klubu podnikateľov a klastrov v jednotlivých oblastiach podnikania
	Podporiť založenie „MAS“ – miestnej akčnej skupiny
A.3	Investície
Vytvoriť podmienky pre umiestnenie investícií, ktoré budú motivovať miestnych podnikateľov i nových investorov a zároveň budú v prospech mesta a jeho obyvateľov	
	Potenciálnym investorom uľahčiť orientáciu v miestnych podmienkach
	Zostaviť a zverejniť databázu podnikateľských subjektov a ich aktivít
	Spracovať a zverejniť princípy podpory investícií
	Príprava priestorov na podnikanie
	Vypracovať, zverejniť a priebežne aktualizovať katalóg disponibilných priestorov na podnikanie
	Majetkoprávne vysporiadať nehnuteľnosti, ktoré užíva Mesto a ním riadené organizácie
	Vymedziť a pripraviť nové lokality pre investície
	Vybudovaním infraštruktúry vytvoriť podmienky pre vstup investorov
	Dobudovať prístupové cesty k priemyselným areálom, zónam určeným pre výrobu a rozvoj služieb
	Dobudovať v priemyselných areáloch a zónach určených na rozvoj výroby a služieb inžinierske siete

A.4 Informatizácia a multimediálne informačné technológie	
Vytvárať podmienky pre rozvoj „informačnej spoločnosti“	
	Vybudovanie metropolitnej siete
	Dobudovať metropolitnú sieť
	Zaviesť elektronizáciu služieb pre obyvateľstvo
A.5 Cestovný ruch	
Zvýšiť príjmy z cestovného ruchu	
	Modernizovať a doplniť infraštruktúru cestovného ruchu
	Vybudovať turistické a náučné chodníky – prepojiť jednotlivé destinácie
	Vybudovať cyklotrasy a cyklochodníky
	Vybudovať most pre peších a cyklistov cez Váh
	Obnovovať kultúrne pamiatky a pamätihodnosti
	Vybudovať dopravný systém orientovaný na prepravu turistov medzi jednotlivými turistickými destináciami
	Obnoviť a doplniť orientačné značenie
	Revitalizovať lokality Kalvária, Hrabovská, Čutkovská dolina, Malinô Brdo a iné
	Doplniť turistickú infraštruktúru v lokalite Vlkolíneček (informačné stredisko – Dom UNESCO, spoločenské stredisko)
	Oživiť centrum mesta - organizovať tu počas letnej i zimnej sezóny rôzne podujatia
	Vybudovať priestor pre realizovanie kultúrnych a spoločenských akcií v centre mesta
	Spracovať audiovizuálneho sprievodcu po meste a okolitých turistických destináciách
	Zlepšiť imidž a atraktivitu mesta pre návštevníkov
	Revitalizovať pamätník Korytničky a príslušný park, doplniť o expozíciu histórie železnice
	Pri vstupoch do mesta a v blízkosti hlavných komunikácií odstrániť neestetické prvky
	Pri úprave verejných priestranstiev preferovať výsadbu ruží
	Zlepšiť informovanosť o možnostiach, ktoré poskytuje mesto Ružomberok a jeho okolie pre návštevníkov
	Vytvoriť sieť informačných terminálov
	Pravidelne vydávať propagačné materiály, prehľady podujatí v regióne
A.6 Doprava a jej infraštruktúra	
Vytvoriť podmienky pre racionálny rozvoj dopravy	
	Vytvoriť podmienky pre racionálny rozvoj dopravy
	Spracovať generel dopravy
	Spracovať celkovú revíziu dopravného značenia v Ružomberku
Dobudovať cestnú sieť tak, aby podporovala hospodársky rozvoj mesta	
	Dobudovať sieť ciest, parkovísk a garáží
	Vybudovať záchytné parkoviská v rekreačných zónach – Vlkolíneček, Podsúchá,

	Čutkova dolina, Smrekovica
	Riešiť sprejazdnenie územia bývalého závodu SOLO
	Dobudovať prejazdné dopravné obslužné prepojenie z Bystrickej cesty poza obchodný dom LIDL poza areál Mondi SCP a internáty vysokej školy s napojením na Štiavnickú cestu
	Dobudovať prejazdné dopravné obslužné prepojenie z Bystrickej od budovy SCZT na Tatranskú cestu paralelne so štátnou cestou I/18
	Vybudovať dopravný most spájajúci ulicu Mlynskú a Zarevúcu v napojení na existujúcu okružnú križovatku (pri OC Hypernova)
Priebežne obnovovať a skvalitňovať existujúcu cestnú sieť	
	Zlepšiť priepustnosť cestných komunikácií
	Rekonštruovať komunikácie zabezpečujúce prístup do turisticky atraktívnych zón /Iľkolíne, Smrekovica, Čutkova dolina/ a priemyselných oblastí
	Monitorovať stav a kvalitu cestných komunikácií
	Spracovať plán údržby a rekonštrukcie cestných komunikácií
Zvýšiť bezpečnosť dopravy, minimalizovať jej negatívne vplyvy na obyvateľstvo a životné prostredie	
	Rozvíjať cyklistickú dopravu
	Spracovať koncepciu rozvoja cyklistickej dopravy mesta Ružomberok
A.7 Inžinierske siete	
Dostupnosťou inžinierskych sietí vytvoriť podmienky na kvalitné bývanie a podnikanie	
	Rekonštrukcia a výstavba inžinierskych sietí
	Vybudovať siete pre rozvoj priemyslu a bytovej výstavby
	Rekonštruovať inžinierske siete vo všetkých mestských častiach
Zlepšiť hospodárenie s energiou	
	Zvýšiť energetickú efektívnosť budov
	Rozšíriť sieť CZT
	Budovať a rekonštruovať v mestských objektoch tepelné hospodárstvo

B – Sociálny rozvoj a kvalita života

B.1 Bývanie

Pre všetky skupiny obyvateľov vytvoriť zodpovedajúce podmienky pre bývanie

Koncepcne riešiť problematiku bývania

Spracovať koncepciu rozvoja bývania

B.2 Školstvo

Vytvoriť podmienky pre efektívne fungovanie základných škôl a predškolských zariadení

V oblasti školstva zaviesť systémové riešenia

Spracovať stredne a dlhodobú stratégiu rozvoja školstva

	Racionalizovať systém obslužných činností (stravovanie, upratovanie, údržba, obstarávanie tovarov a služieb a pod.)
	Vytvoriť a aplikovať model komplexného hodnotenia škôl a takto získané výsledky použiť pri rozdeľovaní financií
	Rekonštrukcia budov a školských zariadení
	Rekonštruovať školské budovy a zariadenia
	Zefektívnenie fungovania základných škôl a predškolských zariadení
	Vytvoriť podmienky pre zjednotenie prevádzok ZUŠ LF v jednej centrálnej budove
	Materiálnotechnické zabezpečenie vyučovacieho procesu
	Zabezpečiť materiálno-technické vybavenie MŠ
	Zriadiť a vybaviť odborné učebne na ZŠ, ZUŠ a CVČ
B.3	Kultúra
	Rozvíjať kultúrne tradície mesta, podporovať kultúrne aktivity
	Propagácia histórie mesta, archeologických a historických objektov
	Zlepšiť spoluprácu s družobnými mestami a lokalitami UNESCO
	Rozvoj kultúrneho povedomia občanov
	Zmapovať a označiť technické a vojenské pamiatky v Ružomberku a okolí
	Sieň slávy v KDAH, a.s. doplniť o výstavné panely a osvetlenie
	Podporovať činnosť divadelných súborov
	Podporovať vydávanie hudobných nosičov s tradičnou hudbou jednotlivých obcí regiónu
	Zriadiť múzeum slovenskej fotografie
	Podporiť vznik kreatívneho kultúrno-umeleckého centra
	Propagovať významné osobnosti mesta
	Označiť domy, ktorých história sa spája s významnými osobnosťami
	Vydať publikáciu „Osobnosti Ružomberka III.“
	Obnovovať a udržiavať hroby a náhrobky významných osobností mesta na mestskom cintoríne
	V spolupráci s mestskými médiami pravidelne uvádzať medailóny o významných osobnostiach Ružomberka, žijúcich i nežijúcich
	Obnova kultúrnych pamiatok, pamätihodností a kultúrnych zariadení
	Podporovať revitalizáciu kaštieľa sv. Žofie a ďalších kultúrnych pamiatok
	Rekonštruovať mauzóleum Andreja Hlinku
	Pripraviť podklady pre vyhlásenie cintorína za Národný cintorín
B.4	Šport, rekreácia a voľnočasové aktivity
	Vytvoriť efektívne fungujúcu sieť športových zariadení
	Doplnenie chýbajúcich športových a rekreačných zariadení
	Vybudovať multifunkčnú športovú halu
	Rekonštruovať a modernizovať zimný štadión
	Rekonštruovať mestskú krytú plaváreň
	Vybudovať verejné kúpalisko
	Participovať na rekonštrukcii futbalového štadióna

	Realizovať III. etapu športovo – rekreačného areálu na sídlisku Klačno
B.5	Podpora mládeže
	Vytvoriť podmienky pre zdravý životný štýl a všestranný rozvoj mladých ľudí
	Vytvárať podmienky na využívanie voľného času a realizáciu vzdelávacích, športových, kultúrnych a ďalších aktivít, ktoré napomáhajú k rozvoju osobnosti mladého človeka
	Podporovať kultúrne a športové aktivity prostredníctvom škôl, ZUŠ, CVČ, športových klubov a podobne
B.6	Bezpečnosť v meste
	Zvýšiť bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov mesta a ochranu ich majetku
	Priať preventívne opatrenia na zníženie kriminality monitorovaním verejných priestranstiev
	Rozšíriť kamerový systém
	Zabezpečiť ochranu pred požiarmi a prírodnými hrozbami
	Zlepšiť požiaru ochranu
	Realizovať chýbajúce protipovodňové opatrenia
B.7	Imidž a atraktivita mesta
	Vybudovať imidž Ružomberka ako mesta v ktorom sa príjemne žije
	Inštitucionálne zabezpečiť budovanie imidžu mesta
	Spracovať projekt na zlepšovanie imidžu mesta
	Realizovať projekt „Imidž mesta Ružomberok“
B.8	Sociálna starostlivosť
	Zlepšiť starostlivosť o sociálne znevýhodnené osoby a komunity
	Rozvoj sociálnych služieb
	Podporiť a rozvíjať terénnu sociálnu prácu
	Iniciovať zriadenie zariadenia núdzového bývania pre matky s deťmi a ďalšie skupiny sociálne odkázaných obyvateľov
	Podporovať komunitnú sociálnu prácu formou komunitných centier
	Podporovať zriadenie centra sociálne zdravotných a sociálne právnych služieb
	Odstraňovať v meste bariéry pre telesne, zrakovo, sluchovo a inak postihnutých
	Realizovať prevenciu pred rôznymi sociálno-patologickými javmi
	Vybudovať/ nadobudnúť do vlastníctva mesta nové nájomné bytové domy vo výlučnom vlastníctve Mesta Ružomberok obstaraných s použitím verejných prostriedkov na účely podpory sociálneho bývania
	Rekonštruovať a rozšíriť ubytovne pre sociálne slabých

C – Samospráva, verejné služby a životné prostredie

C.1	Saspráva
	Zefektívniť riadenie a výdavky na správu mesta
	Zefektívniť a sprehľadniť prácu úradníkov
	Implementovať systém riadenia kvality podľa ISO 9001/2000

	Aktualizovať a implementovať systém pravidelného vzdelávania zamestnancov mesta
C.2	Daňová, poplatková, rozpočtová politika, nakladanie s majetkom mesta
	Realizovať spravodlivú a motivačnú daňovú a poplatkovú politiku, profesionalizovať a skvalitniť správcovsko-organizačnú prácu pri nakladaní s majetkom mesta
	Zlepšiť výber daní a poplatkov
	Zverejniť evidenciu neplatičov a dlžníkov mesta a organizácií zriadených alebo založených mestom
	Zefektívniť využívanie objektov a pozemkov vo vlastníctve mesta
	Spracovať pasportizáciu nehnuteľného majetku mesta
	Posúdiť stav a efektívnosť využívania budov v majetku mesta
	Zmapovať a vysporiadať dubiózny majetok Mesta Ružomberok
	Realizovať aktívnu pozemkovú politiku
C.3	Verejné služby
	Zlepšiť kvalitu poskytovaných verejných služieb
	Zlepšiť verejné osvetlenie
	Zefektívniť prevádzkový systém verejného osvetlenia
	Skvalitniť pietne služby
	Rekonštruovať hlavný cintorín
C.4	Environmentálna politika
	Pre obyvateľov zabezpečiť kvalitné životné prostredie
	Monitorovať kvalitu životného prostredia
	Spracovať systém zberu informácií o kvalite životného prostredia, čiernych skládkach a podobne, pravidelne informovať občanov o jeho vývoji
	Zabezpečiť čistotu mesta
	Zverejniť harmonogram zimnej údržby, čistenia ulíc a verejných priestranstiev
	Zabezpečiť dostatok zelene, kvalitné sadovnícke úpravy a údržbu
	Spracovať generel zelene
	Aktualizovať dokument starostlivosti o dreviny
	Budovať izolačnú zeleň a zelené koridory pozdĺž cyklotrás
	Budovať zelené parky a regenerovať vnútrobloky sídlisk
	Spracovať program starostlivosti o zeleň
	Zabezpečiť odstraňovanie invázných druhov rastlín
	Zvýšiť estetickú hodnotu krajiny
	Ochraňovať nosné prvky estetickej kvality a typický charakter krajiny
	Spracovať, schváliť a zverejniť koncepciu povoľovania reklamných, informačných a propagačných zariadení na území mesta
	Revitalizovať vodné toky pretekajúce územím mesta
	Spracovať projekt revitalizácie vodných tokov a ich bezprostredného okolia
	Usmerniť chov zvierat
	Skvalitniť kontrolnú činnosť nad dodržiavaním VZN o chove psov a iných

	domácich zvierat
	Spracovať program zberu a likvidácie psích exkrementov na verejných priestranstvách
	Spracovať a zverejniť mapu rozmiestnenia košov na zber psích exkrementov a plôch určených na voľný výbeh psov
	Modernizovať existujúci útulok pre opustené zvieratá
Optimalizovať nakladanie s komunálnym odpadom	
	Zvýšiť podiel separovaného odpadu
	Rozšíriť systém zberu organického odpadu
	Dobudovať a vybaviť technikou regionálnu kompostáreň
	Realizovať výstavbu uzamykateľných stojísk pre nádoby na separovaný zber komunálneho odpadu
	Vybudovať zariadenie na manipuláciu s odpadom
	Motivovať podnikateľské subjekty a občanov k znižovaniu produkcie odpadov, k hospodárnemu a environmentálne vhodnému nakladaniu s odpadom
	Vykonávať pravidelný monitoring množstva a štruktúry odpadov a zverejňovať jeho výsledky
	Spracovať systém odmien a pokút udeľovaných pri kontrole nakladania s odpadom
Vykonávať environmentálny manažment, implementovať princípy TUR do environmentálnej politiky mesta	
	Vytvoriť legislatívne podmienky pre presadzovanie environmentálnej politiky
	Spracovať a schváliť dokument „Environmentálna politika mesta Ružomberok“
	Podporovať rozvoj miestnej ekonomiky
	Preferovať miestnu ekonomiku a jej orientáciu na miestne zdroje a technológie šetrné voči životnému prostrediu
	Vytvárať podmienky pre stimulovanie vzniku malých miestnych výrobných podnikov a prevádzok s vhodnými environmentálnymi parametrami
	Zabezpečiť trvalo udržateľné hospodárenie s prírodnými zdrojmi
	Spracovať a zverejniť koncepciu ochrany, zadržiavania a využívania vôd
	Podporovať znižovanie emisií CO ₂ v oblasti materiálov pre výstavbu, prevádzku, údržbu a odstraňovanie stavieb bytového a nebytového fondu
Zvýšiť environmentálne vedomie verejnosti	
	Podporovať vzdelávanie a výchovu verejnosti v environmentálnej oblasti
	Podporovať vzdelávacie aktivity a osvetu propagujúce zásady trvalo udržateľného rozvoja
	Propagovať kompostovanie organického odpadu
	Viesť informačno-propagačnú kampaň na podporu separácie odpadu
C.5 Urbanizmus, architektúra a územný rozvoj	
Vytvoriť predpoklady pre racionálne a efektívne riadenie architektonického a územného rozvoja mesta	

	Doplniť územnoplánovaciu dokumentáciu
	Spracovať územný plán centrálnej mestskej zóny
	Pre jednotlivé mestské časti spracovať územné plány zón
	Spracovať Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES)
	Spracovať Miestnu agendu 21 (MA 21)
	Spracovať územnoplánovacie podklady pre revitalizáciu územia
	Spracovať projekt pozemkových úprav
Aktívne riešiť potenciálne rozvojové a problémové areály	
	Urbanistické a architektonické riešenie problémových areálov na území mesta
	Pripraviť plochy pre výstavbu IBV
	Podporovať výstavbu bytových domov podľa koncepcie rozvoja bytovej politiky
	Humanizovať sídliská a mestské časti (vybudovať oddychové zóny s kompletným mobiliárom a drobnou architektúrou, budovať komunitné centrá a občiansku vybavenosť)
	Podporovať revitalizáciu a transformáciu starých priemyselných a iných nevyužívaných areálov
	Urbanisticky doriešiť areál „aupark“, priestor železničnej a autobusovej stanice
	Urbanisticky doriešiť a zatriktívniť centrum mesta (osvetlenie, sadové úpravy, čistota a bezpečnosť)

17. Hospodársky rozvoj a základná infraštruktúra

ZÁMER	Zvýšiť zamestnanosť
Opatrenie	Organizovať osvetu o možnostiach podnikania a samozamestnania
Cieľ opatrenia	Poskytovať dostatočné množstvo konkrétnych informácií pre podnikateľov, uchádzačov o zamestnanie a ostatných občanov o možnostiach podnikania a samozamestnania
Garant	2. viceprimátor
Spolupráca	ÚPSVaR, zamestnávateľia, podnikateľské združenia, školstvo
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Uzavrieť dohodu medzi Mestom Ružomberok, ÚPSVaR a združeniami podnikateľov o výmene informácií, propagácii možností podpory podnikania a samozamestnaniaZverejňovať informácie na stránkach Mesta Ružomberok, ÚPSVaR
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Počet zorganizovaných aktivítPočet zúčastňujúcich sa subjektov:
Zdroj	ÚPSVR, Komisia MsZ pre infraštruktúru mesta, rozvoj podnikateľského prostredia a energetiku
Spracoval	Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Zvýšiť zamestnanosť
Opatrenie	Participovať na aktivitách ÚPSVaR-u pri zvyšovaní zamestnanosti
Cieľ opatrenia	Poskytovať dostatočné množstvo konkrétnych informácií pre podnikateľov a uchádzačov o zamestnanie a ostatných občanov o ponukách voľných pracovných miest a požiadaviek zo strany zamestnávateľov, získať prehľad o ponuke voľnej pracovnej sily v regióne
Garant	1. viceprimátor
Spolupráca	ÚPSVaR, zamestnávateľia, združenia, školstvo
Náklady	0
Zdroje financovania	-

Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Uzavrieť dohodu medzi Mestom Ružomberok a ÚPSVaR o spoluorganizovaní stretnutí s podnikateľmi, burzy pracovných príležitostí, informačných aktivít
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Počet zorganizovaných aktivítPočet zúčastňujúcich sa subjektov:
Zdroj	ÚPSVR, Komisia MsZ pre infraštruktúru mesta, rozvoj podnikateľského prostredia a energetiku
Spracoval	Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Optimalizovať politiku mesta vo vzťahu k obchodu a službám
Opatrenie	V rámci aktualizácie územného plánu vyčleniť plochy pre rozvoj obchodu a služieb
Cieľ opatrenia	Vytvoriť územné podmienky pre rozvoj obchodu a služieb
Garant	UHA
Spolupráca	Podnikatelia v oblasti služieb, oddelenie ÚP MsÚ, združenia podnikateľov, Komisia MsZ
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Vyhodnotenie potrieb a možnostíAktualizácia územného plánu
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Výmera plôch vyčlenených v územnom pláne na rozvoj služieb
Zdroj	Komisia MsZ pre infraštruktúru mesta, rozvoj podnikateľského prostredia a energetiku
Spracoval	Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Optimalizovať politiku mesta vo vzťahu k obchodu a službám
Opatrenie	Diferenciáciou podmienok zlepšiť sieť obchodov, služieb a občianskej vybavenosti v jednotlivých častiach mesta
Cieľ opatrenia	Definovať podmienky podpory služieb, ktoré sú potrebné v centre mesta a v mestských častiach, zabezpečiť rozvoj siete obchodu a služieb podľa požiadaviek obyvateľov

Garant	2. viceprimátor
Spolupráca	Združenia podnikateľov, podnikateľská komisia MsZ, Okresný úrad, výbory mestských častí – poslanci MsZ, verejnosť
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Definovať podmienky a formy poskytnutia podpory nedostatkových služiebOrganizovať pravidelné (min. 1x ročne) stretnutia zástupcov mesta a podnikateľskej sféryVypracovať, pravidelne aktualizovať a zverejniť na stránke mesta zoznam požiadaviek na obchod a služby pre jednotlivé mestské časti
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Vypracovanie podmienok a foriem poskytnutia podpory nedostatkových služiebPočet novozriadených prevádzok, služieb v centre mesta a v mestských častiach
Zdroj	Komisia MsZ pre infraštruktúru mesta, rozvoj podnikateľského prostredia a energetiku
Spracoval	Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Skvalitniť spoluprácu medzi podnikateľmi
Opatrenie	Iniciovať a podporiť založenie Klubu podnikateľov a klastrov v jednotlivých oblastiach podnikania
Cieľ opatrenia	Zlepšiť spoluprácu medzi podnikateľskými subjektmi a Mestom Ružomberok
Garant	2. viceprimátor
Spolupráca	Orgány štátnej správy, podnikateľské združenia, obchodná komora, podnikatelia, školy
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Pripraviť návrh štatútu Klubu podnikateľov v meste RužomberokZorganizovať úvodné stretnutie

	<ul style="list-style-type: none">• Založiť klub• Spracovať plán činnosti• Realizovať aktivity Klubu v súlade s plánom činnosti, vyhodnocovať prínos činnosti klubu k rozvoju mesta
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Založenie Klubu podnikateľov• Počet aktivít klubu podnikateľov
Zdroj	RNDr. P. Tremboš, PhD, Komisia MsZ pre infraštruktúru mesta, rozvoj podnikateľského prostredia a energetiku
Spracoval	RNDr. P. Tremboš, PhD, Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Skvalitniť spoluprácu medzi podnikateľmi
Opatrenie	Podporiť založenie „MAS“ – miestnej akčnej skupiny
Cieľ opatrenia	Zlepšiť spoluprácu medzi podnikateľskými subjektmi a Mestom Ružomberok
Garant	1. viceprimátor
Spolupráca	Orgány štátnej správy, podnikateľské združenia, obchodná komora, podnikatelia, školy
Náklady	20 000,-
Zdroje financovania	Granty – IROP, mestský rozpočet, MONDI
Termín	2016 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Spolupráca pri tvorbe programov a plánov činnosti• Participácia na aktivitách výhodných pre mesto
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet zrealizovaných aktivít
Zdroj	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Potenciálnym investorom uľahčiť orientáciu v miestnych podmienkach
Opatrenie	Zostaviť a zverejniť databázu podnikateľských subjektov a ich aktivít
Cieľ opatrenia	Pasportizácia podnikateľských aktivít realizovaných v meste Ružomberok
Garant	Odd. vnútornej správy
Spolupráca	Orgány štátnej správy, podnikateľské združenia, obchodná komora, podnikatelia

Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Poveriť zamestnanca MsÚ výkonom činností vo vzťahu k podnikateľskej sfére• Spracovať štruktúru databázy, kritériá zaradenia do databázy• Naplnenie databázy• Vytvorenie sekcie na stránke mesta, zverejnenie databázy• Priebežná aktualizácia databázy
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zverejnenie databázy
Zdroj	RNDr. P. Tremboš, PhD, Komisia MsZ pre infraštruktúru mesta, rozvoj podnikateľského prostredia a energetiku
Spracoval	RNDr. P. Tremboš, PhD, Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Potenciálnym investorom uľahčiť orientáciu v miestnych podmienkach
Opatrenie	Spracovať a zverejniť princípy podpory investícií
Cieľ opatrenia	Podporiť podnikanie, rozvoj firiem, transparentnosť a prehľadnosť podpory investícií, efektívnosť postupu
Garant	Primátor mesta + 2. viceprimátor
Spolupráca	Kluby pri MsZ, vedenie mesta, oddelenia MsÚ
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Poveriť zamestnanca MsÚ výkonom činností vo vzťahu k podnikateľskej sfére• Vypracovať a schváliť v MsZ princípy podpory podnikateľov• Zverejňovať ponuky pre investorov miestne aj prostredníctvom SARIO
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zverejnenie princípov podpory podnikania
Zdroj	Komisia MsZ pre infraštruktúru mesta, rozvoj podnikateľského prostredia a energetiku
Spracoval	Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Príprava priestorov pre podnikanie
Opatrenie	Vypracovať, zverejniť a priebežne aktualizovať katalóg disponibilných priestorov na podnikanie
Cieľ opatrenia	Zlepšiť podmienky na podnikanie v meste Ružomberok, efektívnejšie využiť existujúce priestorové kapacity
Garant	Primátor mesta + 2. viceprimátor
Spolupráca	Vlastníci a užívatelia budov, podnikateľské združenia, právne oddelenie MsÚ
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Poveriť zamestnanca MsÚ výkonom činností vo vzťahu k podnikateľskej sfére• Spracovanie štruktúry katalógu• Naplnenie databázy• Zverejnenie na stránke mesta v sekcii určenej pre podnikanie• Priebežná aktualizácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zverejnenie katalógu
Zdroj	Komisia MsZ pre infraštruktúru mesta, rozvoj podnikateľského prostredia a energetiku
Spracoval	RNDr. P. Tremboš, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Príprava priestorov pre podnikanie
Opatrenie	Majetkoprávne vysporiadať nehnuteľnosti, ktoré užíva Mesto a nim riadené organizácie
Cieľ opatrenia	Vysporiadať nehnuteľností a tým rozšíriť ponuku plôch vhodných na podnikanie, umožniť čerpanie dotácií na obnovu nehnuteľností vo vlastníctve mesta
Garant	Prednosta + externá firma
Spolupráca	Vlastníci a užívatelia budov, podnikateľské združenia, právne oddelenie MsÚ
Náklady	300 000,-
Zdroje	Rozpočet mesta. Zdroje na vysporiadanie pozemkov získať predajom

financovania	nepotrebných nehnuteľností
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Spracovať zoznam nehnuteľností, ktoré je potrebné majetkoprávne vysporiadať• Individuálne posúdiť možnosti majetkoprávneho vysporiadania• Zostaviť harmonogram majetkovoprávneho vysporiadania• Zaradiť výkup do rozpočtu mesta• Realizovať majetkoprávne vysporiadanie• Mestom nevyužitelné vysporiadané nehnuteľnosti ponúknuť na prenájom, predaj
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet vysporiadaných nehnuteľností• Hodnota vysporiadaných nehnuteľností
Zdroj	Komisia MsZ pre infraštruktúru mesta, rozvoj podnikateľského prostredia a energetiku
Spracoval	RNDr. P. Tremboš, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Príprava priestorov pre podnikanie
Opatrenie	Vymedziť a pripraviť nové lokality pre investície
Cieľ opatrenia	Ponúknuť vhodné územia pre umiestnenie nových investícií a tým rozšíriť ponuku priestorov vhodných na podnikanie (Hríby, B. Potok , Černová)
Garant	Prednosta a ÚHA
Spolupráca	Vlastníci a užívatelia pozemkov a budov, podnikateľské združenia, potenciálni investori
Náklady	100 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, zdroje na výkup vhodných pozemkov získať predajom nepotrebných nehnuteľností, SARIO
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• V rámci aktualizácie územného plánu vymedziť vhodné lokality• Vysporiadať pozemky• Komunikovať s investormi, SARIO• Spracovať projektovú dokumentáciu na vybudovanie inžinierskych sietí• Zabezpečiť finančné prostriedky – dotácie, rozpočet mesta, úvery• Zostaviť harmonogram realizácie• Realizovať
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Výmera nových lokalít pre investovanie• Hodnota mestom realizovaných investícií do prípravy nových lokalít

Zdroj	Komisia MsZ pre infraštruktúru mesta, rozvoj podnikateľského prostredia a energetiku
Spracoval	RNDr. P. Tremboš, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Vybudovaním infraštruktúry vytvoriť podmienky pre vstup investorov
Opatrenie	Dobudovať prístupové komunikácie k priemyselným parkom, zónam určeným pre výrobu a rozvoj služieb
Cieľ opatrenia	Vytvoriť vhodné podmienky pre dopravnú obsluhu aktivít realizovaných v priemyselných parkoch a zónach určených pre výrobu a služby
Garant	Investičné odd.
Spolupráca	Potenciálni investori, Správa ciest, oddelenia MsÚ, SAD, Technické služby a.s., VSR, CZT, SARIO
Náklady	600 000,-
Zdroje financovania	OP Kvalita životného prostredia, rozpočet mesta, spolufinancovanie podnikateľské subjekty, SARIO
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vypracovať analýzu potrieb obnovy komunikácií v jednotlivých lokalitách za účasti podnikateľských subjektov• Získať, združiť finančné prostriedky• Spracovať realizačný projekt• Realizovať opatrenie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Plocha vybudovaných prístupových komunikácií
Zdroj	Komisia MsZ pre infraštruktúru mesta, rozvoj podnikateľského prostredia a energetiku
Spracoval	Ing. Jozef. Bašary

ZÁMER	Vybudovaním infraštruktúry vytvoriť podmienky pre vstup investorov
Opatrenie	Dobudovať v priemyselných parkoch a zónach určených na rozvoj výroby a služieb inžinierske siete
Cieľ opatrenia	Vytvoriť podmienky pre investorov
Garant	Investičné odd.
Spolupráca	Potenciálni investori, vlastníci pozemkov a iných nehnuteľností, správcovia sietí
Náklady	400 000,-

Zdroje financovania	OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, spolufinancovanie rozpočet mesta, podnikateľské subjekty, dodávateľia energií, VSR, SARIO
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vypracovať analýzu potrieb obnovy komunikácií v jednotlivých lokalitách za účasti podnikateľských subjektov• Získať, združiť finančné prostriedky• Spracovať realizačný projekt• Realizovať opatrenie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Veľkosť finančných prostriedkov investovaných mestom do výstavby inžinierskych sietí• Rozsah vybudovaných sietí (kapacity, dĺžka rozvodov)
Zdroj	Komisia MsZ pre infraštruktúru mesta, rozvoj podnikateľského prostredia a energetiku
Spracoval	Ing. Jozef. Bašary

ZÁMER	Vybudovanie metropolitnej siete
Opatrenie	Dobudovať metropolitnú sieť
Cieľ opatrenia	Zefektívniť komunikáciu inštitúcií a obyvateľstva
Garant	Odd. vnútornej správy
Spolupráca	Štátna správa, školy, firmy
Náklady	200.000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, granty, štátny rozpočet
Termín	2016 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Spracovanie príp. aktualizácia projektu• Zabezpečenie zdrojov• Realizácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet zrealizovaných prípojk - subjektov
Zdroj	RNDr. P. Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. P. Tremboš, PhD., Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Vybudovanie metropolitnej siete
Opatrenie	Zaviesť elektronizáciu služieb pre obyvateľstvo
Cieľ opatrenia	Zefektívniť komunikáciu obyvateľstva a organizácií s mestským úradom

Garant	Odd. vnútornej správy
Spolupráca	Štátna správa, školy, firmy
Náklady	1.000.000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, granty, štátny rozpočet
Termín	2016 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none"> • Spracovanie príp. aktualizácia projektu • Zabezpečenie zdrojov • Realizácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none"> • Počet služieb poskytovaných elektronicky
Zdroj	RNDr. P. Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. P. Tremboš, PhD., Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Modernizovať a doplniť infraštruktúru cestovného ruchu
Opatrenie	Vybudovať turistické a náučné chodníky – prepojiť jednotlivé destinácie
Cieľ opatrenia	<p>Podpora a propagácia cestovného ruchu mesta Ružomberka a jeho bližšieho okolia</p> <ul style="list-style-type: none"> - chodník do Uhliska (Biely Potok – Vlkolíne) - prebudovať zväžnice v Čutkovskej doline, Hrabovskej doline a Malinom Brde na turistické a cyklochodníky - vybudovať chodník pre peších od kruhového objazdu do Hrabova - vybudovať chodník po hrádzi Hrabovskej priehrady - vybudovanie chodníka okolo Čutkovskej nádrže s drevenou lávkou a kladovými plťami - zrealizovať projekt rozprávková cesta medzi Hrabovom a Čutkovom - úprava chodníka k Pálenickému vodopádu - zlegalizovať jestvujúce chodníky
Garant	Oddelenie investícií a nákupu a oddelenie regionálneho rozvoja a kultúry
Spolupráca	Súkromní podnikatelia , cykloklub, turistický klub, občianske združenia
Náklady	330 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta + súkromný sektor + eurofondy
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none"> • Nadviazať spoluprácu so zainteresovanými súkromnými subjektmi • Zostaviť pracovnú skupinu /komisia cestovného ruchu/

	<ul style="list-style-type: none">• Spracovanie projektovej dokumentácie• Zostaviť postup prác – rozdelenie na etapy• Dohodnúť formu propagácie• Získať finančné prostriedky
Indikátor	Celková dĺžka novovybudovaných chodníkov
Zdroj	Komisia RRaCR
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Modernizovať a doplniť infraštruktúru cestovného ruchu
Opatrenie	Vybudovať cyklotrasy a cyklochodníky
Cieľ opatrenia	Podpora a propagácia cestovného ruchu mesta Ružomberka a jeho bližšieho okolia <ul style="list-style-type: none">- dobudovať cyklochodník Ružomberok – Korytnica s odbočkami do Trlenskej doliny, Jaziercov a Škutoviek- dobudovať cykloalpinistické trasy v lokalite Malinô Brdo a príľahlých dolinách- vybudovať a dotvoriť sieť cyklochodníkov a cyklotrás v rámci mesta a okolia- zlegalizovať jestvujúce trasy
Garant	Oddelenie investícií a nákupu, oddelenie regionálneho rozvoja a kultúry, Útvar hlavného architekta
Spolupráca	Súkromní podnikatelia , cykloklub, turistický klub, občianske združenia
Náklady	2 000 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta + súkromný sektor + eurofondy
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Nadviazať spoluprácu so zainteresovanými súkromnými subjektami• Zostaviť pracovnú skupinu /komisia cestovného ruchu/• Spracovanie projektovej dokumentácie• Zostaviť postup prác – rozdelenie na etapy• Dohodnúť formu propagácie• Získať finančné prostriedky
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Celková dĺžka vybudovaných cyklotrás a cyklochodníkov
Zdroj	Komisia RRaCR
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Modernizovať a doplniť infraštruktúru cestovného ruchu
Opatrenie	Vybudovať most pre peších a cyklistov cez Váh
Cieľ opatrenia	Bezpečné, rýchle a komfortné spojenie mesta so železničnou a autobusovou stanicou.
Garant	Investičné odd. + RRaK + UHA
Spolupráca	Povodie Váhu, SAD, obec Likavka
Náklady	1 000 000,-
Zdroje financovania	IROP, rozpočet mesta, rozpočet obce Likavka
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Aktualizovať projektovú dokumentáciu, vybaviť stavebné povolenie• Pripraviť žiadosť o NFP, zabezpečiť zdroje financovania• Realizovať výstavbu
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Výška preinvestovaných finančných prostriedkov
Zdroj	Komisia RRaCR
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Modernizovať a doplniť infraštruktúru cestovného ruchu
Opatrenie	Obnovovať kultúrne pamiatky a pamätihodnosti
Cieľ opatrenia	Podpora a propagácia cestovného ruchu mesta Ružomberka a jeho bližšieho okolia <ul style="list-style-type: none">- Revitalizovať objekt vápenky na Bielom Potoku- Komplexné riešenie priestoru kalvárie, jej revitalizácia na turisticko-oddychovú zónu
Garant	RRaK
Spolupráca	Súkromní podnikatelia, občianske združenia, cirkev
Náklady	700 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta + súkromný sektor + eurofondy
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Komunikácia s majiteľmi objektov

	<ul style="list-style-type: none">• Zostaviť pracovnú skupinu /komisia cestovného ruchu/• Vysporiadanie pozemkov• Spracovanie projektovej dokumentácie• Zostaviť postup prác – rozdelenie na etapy• Dohodnúť formu propagácie• Získať finančné prostriedky• Realizovať práce podľa projektu
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Revitalizovaný počet objektov• Revitalizovaná plocha v m²
Zdroj	Komisia RRaCR
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Modernizovať a doplniť infraštruktúru cestovného ruchu
Opatrenie	Vybudovať dopravný systém orientovaný na prepravu turistov medzi jednotlivými turistickými destináciami
Cieľ opatrenia	Podpora a propagácia cestovného ruchu mesta Ružomberka a jeho bližšieho okolia
Garant	Oddelenie investícií a nákupu
Spolupráca	Súkromní podnikatelia , občianske združenia
Náklady	900 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta + eurofondy
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Nadviazať spoluprácu so zainteresovanými súkromnými subjektami• Spracovanie projektovej dokumentácie• Zostaviť postup prác – rozdelenie na etapy• Získať finančné prostriedky• Realizovať stavebné práce podľa projektu• Zabezpečiť propagáciu a značenie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Vytvorenie dopravného systému• Počet prepravených osôb za rok
Zdroj	Komisia RRaCR
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Modernizovať a doplniť infraštruktúru cestovného ruchu
--------------	---

Opatrenie	Obnoviť a doplniť orientačné značenie
Cieľ opatrenia	Podpora a propagácia cestovného ruchu mesta Ružomberka a jeho bližšieho okolia
Garant	RRaK
Spolupráca	Súkromné subjekty, občianske združenia, cykloklub, Klub slovenských turistov, horská služba, NP Veľká Fatra
Náklady	150 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta + eurofondy + súkromný sektor
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Nadviazať spoluprácu so zainteresovanými súkromnými subjektami• Spracovanie projektovej dokumentácie• Zostaviť postup prác – rozdelenie na etapy• Získať finančné prostriedky• Realizovať stavebné práce podľa projektu• Zabezpečiť propagáciu a značenie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet revitalizovaných tabúl a smerovníkov• Počet nových tabúl a smerovníkov
Zdroj	Komisia RRaCR
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Modernizovať a doplniť infraštruktúru cestovného ruchu
Opatrenie	Revitalizovať lokality Hrabovská, Čutkovská dolina, Malinô Brdo a iné
Cieľ opatrenia	Podpora a propagácia cestovného ruchu mesta Ružomberka a jeho bližšieho okolia <ul style="list-style-type: none">- Osvetlenie Hrabovskej doliny, príprava projektu kúpaliska, prekrytie prepadovej vane a vybudovanie móla, rekonštrukcia zábradlia, aktualizácia štúdie Hrabovskej doliny- Oprava zábradlia a vybudovanie chodníka popri Čutkovskej priehrade vrátane mobiliáru a imobiáru, vybudovanie piknikových miest v doline.- Vybudovanie vyhliadkových veží a plošín – Sidorovo, Čebrať, Malinô Brdo a MsÚ.
Garant	1. viceprimátor + 2. viceprimátor
Spolupráca	Podnikateľské subjekty, občianske združenia

Náklady	2 200 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta + eurofondy + súkromný sektor
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Spracovanie projektovej dokumentácie a urbanistickej štúdie• Zostaviť postup prác – rozdelenie na etapy• Získať finančné prostriedky• Realizácia projektov• Zabezpečiť propagáciu a značenie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Výška preinvestovaných finančných prostriedkov
Zdroj	Komisia RRaCR
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Modernizovať a doplniť infraštruktúru cestovného ruchu
Opatrenie	Doplniť turistickú infraštruktúru v lokalite Vlkolínec (informačné stredisko Dom UNESCO, spoločenské stredisko)
Cieľ opatrenia	Podpora a propagácia cestovného ruchu mesta Ružomberka a jeho bližšieho okolia
Garant	1. viceprimátor a 2. viceprimátor
Spolupráca	Podnikateľské subjekty, občianske združenia
Náklady	350 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta + eurofondy + súkromný sektor
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Zabezpečiť zdroje• Realizovať projekty• Zabezpečiť prevádzku vybudovaných zariadení
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Výška preinvestovaných finančných prostriedkov
Zdroj	Komisia RRaCR
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Modernizovať a doplniť infraštruktúru cestovného ruchu
Opatrenie	Oživiť centrum mesta – organizovať tu počas letnej a zimnej sezóny rôzne podujatia

Cieľ opatrenia	Podpora a propagácia cestovného ruchu mesta Ružomberka a jeho bližšieho okolia
Garant	1. viceprimátor
Spolupráca	Podnikateľské subjekty, občianske združenia, KDAH
Náklady	200 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta + eurofondy + súkromný sektor
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Technické zabezpečenie priestorov v centre a ich príprava na podujatia• Organizačné zabezpečenie podujatí, jarmokov, festivalov, koncertov, výstav, súťaží atď. v centre mesta.• Prezentácia tradičných zvykov v centre mesta počas celého roka.
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet zorganizovaných podujatí v centre mesta
Zdroj	Komisia RRaCR a kultúrna komisia
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Modernizovať a doplniť infraštruktúru cestovného ruchu
Opatrenie	Vybudovať priestor pre realizovanie kultúrnych a spoločenských akcií v centre mesta
Cieľ opatrenia	Podpora a propagácia cestovného ruchu mesta Ružomberka a jeho bližšieho okolia
Garant	1. viceprimátor
Spolupráca	Podnikateľské subjekty, občianske združenia, KDAH
Náklady	200 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta + eurofondy + súkromný sektor
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vyšpecifikovať vhodný priestor• Spracovať projektovú dokumentáciu na úpravupriestoru• Zabezpečiť zdroje• Realizácia• Prevádzka
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Výška preinvestovaných finančných prostriedkov• Plocha upraveného priestoru pre organizáciu podujatí

Zdroj	Komisia RRaCR a kultúrna komisia
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Modernizovať a doplniť infraštruktúru cestovného ruchu
Opatrenie	Spracovať audiovizuálneho sprievodcu po meste a okolitých turistických destináciách
Cieľ opatrenia	Podpora a propagácia cestovného ruchu mesta Ružomberka a jeho bližšieho okolia
Garant	RRaK
Spolupráca	Podnikateľské subjekty, občianske združenia, turistický klub
Náklady	20 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta + eurofondy + súkromný sektor
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Nadviazať spoluprácu so zainteresovanými súkromnými subjektmi• Spracovanie textov doplnených o príbehy, fakty a udalosti.• Zabezpečiť jazykové mutácie• Zabezpečiť softvér a hardvér
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Spracovanie audiovizuálneho sprievodcu
Zdroj	Komisia CRaRR
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Zlepšiť imidž a atraktivitu mesta pre návštevníkov
Opatrenie	Revitalizovať pamätník Korytničky a príľahlý park, doplniť o expozíciu histórie železnice
Cieľ opatrenia	Zlepšiť imidž a atraktivitu mesta pre návštevníkov
Garant	RRaK
Spolupráca	ŽSR, Povodie Váhu, Liptovské múzeum, Obvodný úrad ŽP, Súkromné subjekty, občianske združenia

Náklady	30 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, Povodie Váhu, ŽSR, granty, súkromné zdroje
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vytvoriť koncept obnovy a skultúrenia• Spolupráca so zainteresovanými subjektmi• Alokácia finančných zdrojov• Realizácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Plocha (v m²) revitalizovaného priestoru
Zdroj	Komisia kultúrna
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Zlepšiť imidž a atraktivitu mesta pre návštevníkov
Opatrenie	Pri vstupoch do mesta a v blízkosti hlavných komunikácií odstrániť neestetické prvky
Cieľ opatrenia	Zlepšiť imidž a atraktivitu mesta pre návštevníkov
Garant	1. viceprimátor
Spolupráca	Majitelia neestetických nehnuteľností, okresný úrad odbor ŽP, stavebný úrad
Náklady	100 000,-
Zdroje financovania	Vlastníci nehnuteľností
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• V spolupráci s OUŽP, ÚHA a stavebným úradom zdokumentovať stav nehnuteľností• V rámci platnej legislatívy konať a rokovať s majiteľmi nehnuteľností
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem vynaložených finančných prostriedkov
Zdroj	Komisia CRaRR
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Zlepšiť imidž a atraktivitu mesta pre návštevníkov
Opatrenie	Pri úprave verejných priestranstiev preferovať výsadbu ruží
Cieľ opatrenia	Zlepšiť imidž a atraktivitu mesta pre návštevníkov
Garant	IaŽP
Spolupráca	Občianske združenia, TS, a.s., Arborétum Borová hora
Náklady	2 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta
Termín	2016 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vytvoriť pasport pre výsadbu a starostlivosť o ruže• Realizácia podľa pasportu• Propagácia výsadby ruží pre organizácie a obyvateľov
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet vysadených kríkov ruží
Zdroj	Komisia kultúrna
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Zlepšiť informovanosť o možnostiach, ktoré poskytuje mesto Ružomberok a jeho okolie pre návštevníkov
Opatrenie	Vytvoriť sieť informačných terminálov
Cieľ opatrenia	Zlepšiť informovanosť o možnostiach, ktoré poskytuje mesto Ružomberok a jeho okolie pre návštevníkov
Garant	RRaK
Spolupráca	Podnikateľské subjekty, ŽSR, SAD
Náklady	40 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta + eurofondy + súkromný sektor
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Nadviazať spoluprácu so zainteresovanými súkromnými subjektmi• Projektová dokumentácia• Zostaviť postup prác – rozdelenie na etapy• Získať finančné prostriedky

	<ul style="list-style-type: none">• Realizácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet inštalovaných informačných terminálov
Zdroj	RRaCR
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Zlepšiť informovanosť o možnostiach, ktoré poskytuje mesto Ružomberok a jeho okolie pre návštevníkov
Opatrenie	Pravidelne vydávať propagačné materiály, prehľady podujatí v regióne
Cieľ opatrenia	<p>Zlepšiť informovanosť o možnostiach, ktoré poskytuje mesto Ružomberok a jeho okolie pre návštevníkov</p> <ul style="list-style-type: none">- spropagovať Malinô Brdo, Hrabovo, Čutkovo, Vlkolíneček a atrakcií v týchto lokalitách- spropagovať chaty a koliby – chata Kozô, Smrekovica, Májecka chata, Škutovky atď.- propagácia náučných chodníkov, cyklotrás- propagácia pamiatok spájaných s A.Hlinkom- propagácia galérie Ľ.Fullu a Ľ.múzea v Ružomberku- propagácia podujatí v meste a okolí
Garant	RRaK
Spolupráca	Podnikateľské subjekty
Náklady	270 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta + eurofondy
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Pravidelne vydávať tematicky zameraných sprievodcov po meste a okolí• Zverejňovať mapy, sprievodcov a informácie o podujatiach na webovej stránke mesta a sociálnych sieťach• Zabezpečiť cielenú distribúciu propagačných materiálov
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet vydaných propagačných materiálov
Zdroj	RRaCR
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Vytvoriť podmienky pre racionálny rozvoj dopravy
--------------	---

Opatrenie	Spracovať generel dopravy
Cieľ opatrenia	Zlepšenie dopravnej situácie, celková koordinácia dopravy
Garant	Primátor + 2. viceprimátor
Spolupráca	VUC
Náklady	40 000,-
Zdroje financovania	Mestský rozpočet, granty
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vyčleniť finančné prostriedky pre spracovanie dopravného generelu• Dať spracovať generel dopravy odborne spôsobilej osobe
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Spracovanie dokumentu
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Ing. arch. Pavol Šrankota

ZÁMER	Vytvoriť podmienky pre racionálny rozvoj dopravy
Opatrenie	Spracovať celkovú revíziu dopravného značenia v Ružomberku
Cieľ opatrenia	Zlepšenie dopravnej obsluhy v meste Ružomberok
Garant	2. viceprimátor
Spolupráca	Cestný správny orgán, dopravný inšpektorát,
Náklady	10 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, granty
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Pripraviť finančné zdroje• Zadať spracovanie celkovej revízie dopravného značenia odborne spôsobilej osobe
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Spracovanie dokumentu
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Ing. arch. Pavol Šrankota

ZÁMER	Dobudovať sieť ciest, parkovísk a garáží
--------------	---

Opatrenie	Vybudovať záchytné parkoviská v rekreačných zónach – Vlkolíne, Podsuchá, Čutkova dolina, Smrekovica
Cieľ opatrenia	Vytvoriť podmienky pre rozvoj cestovného ruchu
Garant	Primátor
Spolupráca	Podniky CR, Správa NP
Náklady	300 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, granty, súkromný kapitál
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Geometrický plán• Vysporiadanie pozemkov• Projektová dokumentácia• Zabezpečenie zdrojov• Realizácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet vybudovaných parkovacích miest
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie, Komisia pre regionálny rozvoj a cestovný ruch
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Dobudovať sieť ciest, parkovísk a garáží
Opatrenie	Riešiť sprejazdnenie bývalého závodu Solo
Cieľ opatrenia	Zlepšenie dopravnej situácie v meste
Garant	Primátor
Spolupráca	Mondi SCP
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Zabezpečiť rokovanie so spoločnosťou Mondi SCP a s vlastníkmi dotknutých pozemkov• Overiť dopravné možnosti – cestný správny orgán• Pripraviť finančné zdroje pre spracovanie PD a pre realizáciu

	dopravného prepojenia. Získanie súhlasu vlastníka pozemkov <ul style="list-style-type: none">• Spracovať PD pre ÚR a SP a realizáciu stavby
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Dĺžka zrealizovanej komunikácie
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Ing. arch. Pavol Šrankota

ZÁMER	Dobudovať sieť ciest, parkovísk a garáží
Opatrenie	Dobudovať prejazdne dopravné obslužné prepojenie z Bystrickej cesty poza obchodný dom LIDL poza areál Mondi SCP a internáty vysokej školy s napojením na Štiavnickú cestu
Cieľ opatrenia	Zlepšiť dopravnú situáciu v meste
Garant	Investičné oddelenie
Spolupráca	Vlastníci pozemkov, spoločnosť Mondi SCP, stavebný úrad, cestný správny orgán
Náklady	200 000,-
Zdroje financovania	Vlastné zdroje mesta
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Overiť dopravné možnosti• Získanie súhlasu vlastníkov pozemkov• Pripraviť finančné zdroje pre spracovanie PD a pre realizáciu dopravného prepojenia• Realizovať zámer
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Dĺžka vybudovaných komunikácií
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Ing. arch. Pavol Šrankota

ZÁMER	Dobudovať sieť ciest, parkovísk a garáží
Opatrenie	Dobudovať prejazdne dopravné obslužné prepojenie z Bystrickej od budovy CZT na Tatranskú cestu paralelne so štátnou cestou I/18
Cieľ opatrenia	Zlepšiť dopravnú situáciu v meste
Garant	Investičné oddelenie

Spolupráca	Vlastníci pozemkov, spoločnosť Mondi SCP, stavebný úrad, cestný správny orgán
Náklady	100 000,-
Zdroje financovania	Vlastné zdroje mesta
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Overiť dopravné možnosti• Získanie súhlasu vlastníkov pozemkov• Pripraviť finančné zdroje pre spracovanie PD a pre realizáciu dopravného prepojenia• Realizovať zámer
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Dĺžka vybudovaných komunikácií
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Ing. arch. Pavol Šrankota

ZÁMER	Dobudovať sieť ciest, parkovísk a garáží
Opatrenie	Vybudovať dopravný most spájajúci ulicu Mlynskú a Zarevúcu v napojení na existujúcu okružnú križovatku (pri OC Hypernova)
Cieľ opatrenia	Zlepšiť dopravnú situáciu
Garant	Investičné odd.
Spolupráca	Vlastníci pozemkov, cestný správny orgán, vedenie mesta, stavebný úrad
Náklady	1.000.000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, granty
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Zabezpečiť rokovanie s vlastníkmi dotknutých pozemkov• Overiť dopravné možnosti• Zpracovať do územného plánu CMZ• Pripraviť finančné zdroje pre spracovanie PD• Získať granty pre realizáciu dopravného prepojenia• Realizácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Vybudovanie mosta
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie

Spracoval	Ing. arch. Pavol Šrankota
------------------	---------------------------

ZÁMER	Zlepšiť priepustnosť cestných komunikácií
Opatrenie	Rekonštruovať komunikácie zabezpečujúce prístup do turisticky atraktívnych zón /Vlkolíne, Smrekovica, Čutkova dolina/ a priemyselných oblastí
Cieľ opatrenia	Vytvoriť podmienky pre rozvoj cestovného ruchu a podnikateľského prostredia v meste
Garant	Investičné odd.
Spolupráca	Firmy
Náklady	600 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, granty, súkromný kapitál
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Geometrický plán• Vysporiadanie pozemkov• Projektová dokumentácia• Zabezpečenie zdrojov• Realizácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Dĺžka zrekonštruovaných komunikácií
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie, Komisia pre regionálny rozvoj a cestovný ruch
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Zlepšiť priepustnosť cestných komunikácií
Opatrenie	Monitorovať stav a kvalitu cestných komunikácií
Cieľ opatrenia	Vytvoriť podmienky pre bezpečnú a rýchlu dopravu osôb a materiálu, rozvoj cestovného ruchu a podmienky pre rozvoj podnikateľského prostredia v meste
Garant	Investičné odd.
Spolupráca	Technické služby, a.s.
Náklady	0
Zdroje financovania	-

Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vypracovať plán monitoringu s určením zodpovednosti• Realizovať plán monitoringu
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zverejnenie monitorovacej správy (1 x za rok)
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie,
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Zlepšiť priepustnosť cestných komunikácií
Opatrenie	Spracovať plán údržby a rekonštrukcie cestných komunikácií
Cieľ opatrenia	Vytvoriť podmienky pre bezpečnú a rýchlu dopravu osôb a materiálu, rozvoj cestovného ruchu a podmienky pre rozvoj podnikateľského prostredia v meste
Garant	Investičné odd.
Spolupráca	Technické služby, a.s.
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Na základe výsledku monitoringu vypracovať plán údržby a rekonštrukcie cestných komunikácií
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zverejnenie plánu údržby a rekonštrukcie cestných komunikácií
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie,
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Rozvíjať cyklistickú dopravu
Opatrenie	Spracovať koncepciu rozvoja cyklistickej dopravy mesta Ružomberok
Cieľ opatrenia	Vytvoriť podmienky pre bezpečnú, rýchlu a ekologickú dopravu osôb, rozvoj cestovného ruchu. Znížiť zaťaženie komunikácií a životného prostredia.
Garant	Primátor a 2. viceprimátor
Spolupráca	Odborníci v oblasti dopravy a cyklodopravy
Náklady	7 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta

Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Obstarat' dokument• Vypracovať dokument podľa predpísanej metodiky• Schváliť dokument
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zverejnenie koncepcie
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie,
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Rekonštrukcia a výstavba inžinierskych sietí
Opatrenie	Vybudovať siete pre rozvoj priemyslu a bytovej výstavby
Cieľ opatrenia	Vytvoriť podmienky pre rozvoj priemyslu a bytovej výstavby
Garant	Investičné odd.
Spolupráca	Vodárenská spoločnosť Ružomberok, SSE , SPP, CZT, developerské spoločnosti
Náklady	500 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, OP Kvalita životného prostredia. IROP, Environmentálny fond, zdroje CZT, Vodárenská spoločnosť , SSE, SPP
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vypracovať plán budovania inžinierskych sietí• Vypracovať projektovú dokumentáciu• Spracovať žiadosti o NFP, združiť prostriedky• Realizovať výstavbu
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Dĺžka vybudovaných inžinierskych sietí
Zdroj	Komisia MsZ pre infraštruktúru mesta, rozvoj podnikateľského prostredia a energetiku
Spracoval	Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Rekonštrukcia a výstavba inžinierskych sietí
Opatrenie	Rekonštruovať inžinierske siete
Cieľ opatrenia	Vytvoriť podmienky pre bezporuchové zásobovanie médiami prostredníctvom inžinierskych sietí
Garant	Investičné odd.

Spolupráca	Vodárenská spoločnosť Ružomberok, SSE, SPP, CZT
Náklady	500 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, OP Kvalita životného prostredia, IROP, Environmentálny fond, zdroje CZT, Vodárenská spoločnosť, SSE, SPP, úvery
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vypracovať analýzu stavu a plán rekonštrukcie inžinierskych sietí• Vypracovať projektovú dokumentáciu• Spracovať žiadosti o NFP, združiť prostriedky• Realizovať výstavbu
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Dĺžka rekonštruovaných inžinierskych sietí
Zdroj	Komisia MsZ pre infraštruktúru mesta, rozvoj podnikateľského prostredia a energetiku
Spracoval	Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Zlepšiť hospodárenie s energiami
Opatrenie	Zvýšiť energetickú efektívnosť budov
Cieľ opatrenia	Znížiť energetickú spotrebu v budovách, znížiť produkciu CO ₂
Garant	2. viceprimátor
Spolupráca	CZT, SIEA
Náklady	2 200 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, OP Kvalita životného prostredia, IROP, Environmentálny fond, Štátny fond rozvoja bývania
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Spracovať energetický audit budov• Vypracovať harmonogram rekonštrukcie budov• Na základe auditu spracovať projektovú dokumentáciu• Spracovať žiadosti o NFP• Realizovať rekonštrukcie budov
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet zrekonštruovaných budov• Úspora energie v Mwh/rok
Zdroj	Komisia MsZ pre infraštruktúru mesta, rozvoj podnikateľského prostredia a energetiku
Spracoval	Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Zlepšiť hospodárenie s energiami
Opatrenie	Rozšíriť sieť CZT
Cieľ opatrenia	Znížiť emisie do ovzdušia
Garant	1. + 2. viceprimátor
Spolupráca	CZT
Náklady	350 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet CZT, OP Kvalita životného prostredia
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Spracovať plán rozširovania sietí CZT• Rokovať s možnými odberateľmi• Vypracovať projektovú dokumentáciu• Zabezpečiť zdroje – žiadosti o NFP, úvery• Realizovať výstavbu horúcovodu, pripojenie objektov
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet pripojených objektov• Energia dodaná do novo pripojených objektov Mwh/rok
Zdroj	Komisia MsZ pre infraštruktúru mesta, rozvoj podnikateľského prostredia a energetiku
Spracoval	Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Zlepšiť hospodárenie s energiami
Opatrenie	Budovať a rekonštruovať v mestských objektoch tepelné hospodárstvo
Cieľ opatrenia	Znížiť spotrebu fosílnych palív
Garant	2. viceprimátor
Spolupráca	CZT, SIEA
Náklady	350 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, Rozpočet CZT, OP Kvalita životného prostredia, Environmentálny fond
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vypracovať analýzu stavu a plán rekonštrukcie zdrojov tepla• Vypracovať projektovú dokumentáciu

	<ul style="list-style-type: none">• Spracovať žiadosti o NFP• Realizovať výstavbu
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet rekonštruovaných zdrojov tepla
Zdroj	Komisia MsZ pre infraštruktúru mesta, rozvoj podnikateľského prostredia a energetiku
Spracoval	Ing. Jozef Bašary

18. Sociálny rozvoj a kvalita života

ZÁMER	Koncepcne riešiť problematiku bývania
Opatrenie	Spracovať koncepciu rozvoja bývania
Cieľ opatrenia	Zabezpečiť dostupné bývanie pre obyvateľov mesta, podporiť demografický vývoj
Garant	2. viceprimátor
Spolupráca	Investičné odd.
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Formulovanie cieľového stavu, princípov a zásadSpracovanie koncepcieZverejnenie koncepcie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Zverejnenie koncepcie
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	V oblasti školstva zaviesť systémové riešenia
Opatrenie	Spracovať stredne a dlhodobú stratégiu rozvoja školstva
Cieľ opatrenia	Zvýšiť kvalitu vzdelávania a efektívnosť vynakladaných financií, vytvoriť podmienky na koncepcné riešenie ďalšieho rozvoja školstva
Garant	1. viceprimátor
Spolupráca	Školský úrad, experti
Náklady	1 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Definovať cieľový stavZostaviť princípy a pravidláSpracovať stratégiu rozvojaZverejniť

Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Zverejnenie stratégie rozvoja školstva
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	V oblasti školstva zaviesť systémové riešenia
Opatrenie	Racionalizovať systém obslužných činností (stravovanie, upratovanie, údržba, obstarávanie tovarov a služieb a pod.)
Cieľ opatrenia	Zvýšiť efektívnosť vynakladaných finančných prostriedkov
Garant	ŠaŠ
Spolupráca	Školský úrad, experti, firmy zaoberajúce sa zabezpečovaním obslužných činností v oblasti školstva
Náklady	10 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Definovať cieľový stavIdentifikovať a analyzovať vhodné riešeniaRealizácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Výška nákladov na obslužné činnosti
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	V oblasti školstva zaviesť systémové riešenia
Opatrenie	Vytvoriť a aplikovať model komplexného hodnotenia škôl a takto získané výsledky použiť pri rozdeľovaní financií
Cieľ opatrenia	Zvýšiť kvalitu vzdelávania a efektívnosť vynakladaných financií
Garant	ŠaŠ
Spolupráca	Školský úrad, experti
Náklady	1 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Zostaviť princípy a pravidlá hodnotenia

	<ul style="list-style-type: none">• Spracovať model hodnotenia• Zverejniť• Aplikovať
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zverejnenie modelu komplexného hodnotenia škôl
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Rekonštrukcia budov a školských zariadení
Opatrenie	Rekonštruovať školské budovy a zariadenia
Cieľ opatrenia	Zlepšiť podmienky pre pedagogický proces a poskytovanie služieb
Garant	1. viceprimátor
Spolupráca	Investičné odd.
Náklady	1 500 000,-
Zdroje financovania	granty – IROP, mestský rozpočet, MONDI
Termín	2016 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analýza zariadení a areálov• Vypracovanie štúdie a projektovej dokumentácie• Zabezpečenie zdrojov a vypracovanie žiadosti o NFP• Realizácia a prevádzka
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet zrekonštruovaných objektov• Výška preinvestovaných finančných prostriedkov
Zdroj	Komisia pre školstvo
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Zefektívnenie fungovania základných škôl a predškolských zariadení
Opatrenie	Vytvoriť podmienky pre zjednotenie prevádzok ZUŠ ĽF v jednej centrálnej budove
Cieľ opatrenia	Zefektívnenie činnosti ZUŠ a jej prevádzky, ľahšia dostupnosť pre deti.
Garant	ŠaŠ
Spolupráca	Investičné odd., ÚHA. Právne odd.
Náklady	1 400 000,-
Zdroje	Mestský rozpočet

financovania	Dotácia ministerstvo školstva Súkromné zdroje
Termín	2017 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analýza potenciálnych nehnuteľností spĺňajúcich podmienky umiestnenia a zjednotenia prevádzok ZUŠ• Spracovanie projektovej dokumentácie úpravy alebo výstavby objektu• Zabezpečenie zdrojov• Realizácia• Prestťahovanie a prevádzka novej ZUŠ• Doriešenie pôvodných objektov
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zjednotenie prevádzok v jednej budove
Zdroj	Komisia pre školstvo
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Materiálnotechnické zabezpečenie vyučovacieho procesu
Opatrenie	Zabezpečiť materiálno-technické vybavenie MŠ
Cieľ opatrenia	Zvýšiť kvalitu predškolskej prípravy detí
Garant	1. viceprimátor
Spolupráca	Odd. školstva, investičné odd.
Náklady	100 000,-
Zdroje financovania	granty – IROP, mestský rozpočet, MONDI
Termín	2017
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analýza zariadení a areálov• Špecifikácia potrebného vybavenia• Zabezpečenie zdrojov a vypracovanie žiadosti o NFP• Realizácia a prevádzka
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet vybavených MŠ• Objem vynaložených prostriedkov
Zdroj	Komisia pre školstvo
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Materiálnotechnické zabezpečenie vyučovacieho procesu
--------------	--

Opatrenie	Zriaďiť a vybaviť odborné učebne na ZŠ, ZUŠ a CVČ
Cieľ opatrenia	Skvalitnenie výučby a prípravy študentov do praxe
Garant	ŠaŠ
Spolupráca	Ministerstvo školstva SR a jeho ústavy
Náklady	250 000,-
Zdroje financovania	Externé zdroje – IROP, MŠ SR, VÚC Mestský rozpočet
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analýza potrieb a možností jednotlivých škôl• Špecifikácia vybavenia a pomôcok• Spracovanie žiadosti o NFP• Realizácia• Sprevádzkovanie a vyškolenie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem vynaložených prostriedkov• Počet vybavených učební
Zdroj	Komisia pre školstvo
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Propagácia histórie mesta, archeologických a historických objektov
Opatrenie	Zlepšiť spoluprácu s družobnými mestami a lokalitami UNESCO
Cieľ opatrenia	Rozvoj kultúrnych aktivít a výmena skúseností, vzájomná podpora a propagácia. Upevnenie identity mesta a jeho propagácie prostredníctvom symbolu ruže
Garant	1. viceprimátor
Spolupráca	KDAH, a.s., Komisia pre kultúru a médiá, FS Liptov, ZUŠ, Slovenské dedičstvo UNESCO, partnerské mestá, Klub UNESCO Slovakia
Náklady	30 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, granty
Termín	2016 – 2020
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Nadviazanie kontaktov• Vytvorenie spoločných projektov• Realizácia aktivít a propagácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet kontaktov

Zdroj	Komisia pre kultúru a médiá
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Rozvoj kultúrneho povedomia občanov
Opatrenie	Zmapovať a označiť technické a vojenské pamiatky v Ružomberku a okolí
Cieľ opatrenia	Zachovať a propagovať históriu mesta
Garant	RRaK
Spolupráca	Vojenský historický ústav, Liptovské múzeum v Ružomberku, SZPB, Klub vojenskej histórie, VÚC
Náklady	10 000,-
Zdroje financovania	MK SR, MO SR, Rozpočet mesta
Termín	2017
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vytvoriť zoznam pamiatok• Fotodokumentácia• Technicko-historický popis• Označenie• Oprava• Úprava okolia• Propagácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet zmapovaných a označených pamiatok
Zdroj	Komisia pre kultúru a médiá
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Rozvoj kultúrneho povedomia občanov
Opatrenie	Sieň slávy v KDAH, a.s. doplniť o výstavné panely a osvetlenie
Cieľ opatrenia	Využiť efektívnejšie priestor siene slávy. Pritiahnuť viac ľudí do centra mesta. Dať možnosť aj ZŤP občanom pozrieť si výstavu. Rozšírenie priestoru na prezentáciu domácej aj zahraničnej fotografickej tvorby. Pred vchodom urobiť informačný panel – pútač a bezbariérový vchod.
Garant	1. viceprimátor
Spolupráca	Fotoklub pri Liptovskom múzeu Ružomberok, IC Ružomberok, KDAH, a.s.
Náklady	8 000,-

Zdroje financovania	Rozpočet KDAH, a.s., rozpočet mesta
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Spracovanie návrhu,• Nákup zariadenia,• Realizácia projektu
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Výška preinvestovaných finančných prostriedkov
Zdroj	Komisia pre kultúru a médiá
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Rozvoj kultúrneho povedomia občanov
Opatrenie	Podporovať činnosť divadelných súborov
Cieľ opatrenia	Rozvíjať dramatické umenie v meste a mestských častiach
Garant	1. viceprimátor
Spolupráca	KDAH, a.s., ZUŠ, OZ, Komisia pre kultúru a médiá
Náklady	50 000,-
Zdroje financovania	Mestský rozpočet, externé zdroje – granty a nádadacie
Termín	2016 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analyzovať podmienky činnosti súborov• Špecifikácia možnosti podpory súborov• Realizácia podpory
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem vynaložených finančných prostriedkov• Počet vystúpení v priebehu roka• Počet novonaštudovaných hier
Zdroj	Komisia pre kultúru a médiá
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Rozvoj kultúrneho povedomia občanov
Opatrenie	Podporovať vydávanie hudobných nosičov s tradičnou hudbou jednotlivých obcí regiónu
Cieľ opatrenia	Zachovanie kultúrnych tradícií regiónu
Garant	1. viceprimátor

Spolupráca	KDAH, a.s., OZ, Folklórny súbor Liptov
Náklady	10 000,-
Zdroje financovania	Mestský rozpočet, dotácie, cezhraničná spolupráca, MK SR
Termín	2017 – 2021
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Komunikácia s hudobnými telesami a ich zámere a pripravenosti vydania hudobného diela• Pripraviť projekt vydania• Realizácia• Prezentácia, propagácia a distribúcia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem vynaložených finančných prostriedkov• Počet vydaných diel• Počet vydaných kusov nosičov
Zdroj	Komisia pre kultúru a médiá
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Rozvoj kultúrneho povedomia občanov
Opatrenie	Zriaďiť múzeum slovenskej fotografie
Cieľ opatrenia	Vytvoriť priestor pre výstavnú a archívnu činnosť. Stála výstava histórie, expozitúra, archív fotografií, výtvarného umenia a iných kultúrnych aktivít
Garant	Primátor
Spolupráca	Slovenská národná galéria, VÚC Žilina
Náklady	6 900 000,-
Zdroje financovania	Fondy EU, externé zdroje, ZSF, rozpočet mesta, Ministerstvo kultúry SR, VÚC Žilina
Termín	2017
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vybrať lokalitu,• zabezpečiť financovanie,• spracovať štúdiu a projekt,• nadviazať spoluprácu so zainteresovanými subjektmi,• realizácia stavby,• prevádzkovanie.
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Realizácia projektu
Zdroj	Komisia pre kultúru a médiá

Spracoval	Ľubomír Schmida
------------------	-----------------

ZÁMER	Rozvoj kultúrneho povedomia občanov
Opatrenie	Podporiť vznik kreatívneho kultúrno-umeleckého centra
Cieľ opatrenia	Vytvoriť servis a podmienky pre fungovanie záujmovo- umeleckých subjektov
Garant	1. viceprimátor
Spolupráca	MK SR, VÚC Žilina
Náklady	110 000,-
Zdroje financovania	MK SR, IROP
Termín	2017
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vyčlenenie kancelárskych, klubových a výstavných priestorov (napr. Björnsonov dom, objekty KDAH, a.s.).• Priestorové úpravy• Technické vybavenie• Personálne zabezpečenie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zriadenie centra
Zdroj	Komisia pre kultúru a médiá
Spracoval	Štefan Ižo, Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Propagovať významné osobnosti mesta
Opatrenie	Označiť domy, ktorých história sa spája s významnými osobnosťami
Cieľ opatrenia	Zlepšiť informovanosť, prilákať návštevníkov, zvýšiť tržby z cestovného ruchu, posilniť lokálpatriotizmus a záujem o históriu mesta u mladých ľudí
Garant	RRaK
Spolupráca	Liptovské múzeum v Ružomberku, Katolícka univerzita v Ružomberku
Náklady	10 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, MK SR
Termín	2017
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Zmapovať domy osobností• Označiť domy tabuľkami

Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Počet označených domov
Zdroj	MUDr. Igor Čombor, PhD.
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Propagovať významné osobnosti mesta
Opatrenie	Vydať publikáciu „Osobnosti Ružomberka III.“
Cieľ opatrenia	Propagovať osobnosti mesta, zvýšiť pocit spolupatričnosti a lokálpatriotizmu
Garant	RRaK
Spolupráca	Liptovské múzeum v Ružomberku, Historický ústav SAV, Národný biografický ústav
Náklady	30 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta
Termín	2017
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Nadviazať spoluprácu so zainteresovanými subjektmiZostaviť autorský kolektívDohodnúť formu a osnovu publikácieSpracovať manuscriptZískať finančné prostriedkyPublikovanie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Vydanie publikácie
Zdroj	MUDr. Igor Čombor, PhD.
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Propagovať významné osobnosti mesta
Opatrenie	Obnovovať a udržiavať hroby a náhrobky významných osobností mesta na mestskom cintoríne
Cieľ opatrenia	Propagovať osobnosti mesta, zvýšiť pocit spolupatričnosti a lokálpatriotizmu
Garant	1. viceprimátor, RRaK
Spolupráca	Liptovské múzeum v Ružomberku, Štátny archív, Ing. R. Kendera, PhD.
Náklady	50 000,-

Zdroje financovania	rozpočet mesta, štátne dotácie, iné zdroje
Termín	2016 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Zmapovať hroby a náhrobky na mestskom cintoríne• Obnova a údržba hrobov a náhrobkov• Pripraviť mapu hrobov a náhrobkov pri vstupe do cintorína
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet obnovených hrobov
Zdroj	Komisia pre kultúru a médiá
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Propagovať významné osobnosti mesta
Opatrenie	V spolupráci s mestskými médiami pravidelne uvádzať medailóny o významných osobnostiach Ružomberka, žijúcich i nežijúcich
Cieľ opatrenia	Propagovať osobnosti mesta, zvýšiť pocit spolupatričnosti a lokálpatriotizmu
Garant	RRaK
Spolupráca	Liptovské múzeum v Ružomberku, Štátny archív, Katolícka univerzita v Ružomberku, Ing. R. Kendera, PhD.
Náklady	50 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta
Termín	2016 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vypracovať zoznam vytipovaných osobností• Príprava harmonogramu spracovania a uvedenia jednotlivých medailónov• Realizácia• Odvysielanie a publikácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet publikovaných a odvysielaných medailónov
Zdroj	Komisia pre kultúru a médiá
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Obnova kultúrnych pamiatok, pamätihodností a kultúrnych zariadení
Opatrenie	Podporovať revitalizáciu kaštieľa sv. Žofie a ďalších kultúrnych pamiatok
Cieľ opatrenia	Propagácia mesta, rozvoj kultúry, záchrana kultúrnych pamiatok

Garant	Primátor
Spolupráca	Majiteľ kaštieľa, MK SR, Pamiatkový úrad SR, Ing. Milan Fiľo
Náklady	1 100 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, ERDF, MONDI SCP, a.s.
Termín	2017 – 2019
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Objekt získať do majetku mesta• Získať finančné prostriedky na projekt a realizáciu• Sfunkčnenie objektu a zabezpečenie jeho prevádzkovania
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet revitalizovaných kultúrnych pamiatok• Výška preinvestovaných finančných prostriedkov
Zdroj	Komisia pre kultúru a médiá
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Obnova kultúrnych pamiatok, pamätihodností a kultúrnych zariadení
Opatrenie	Rekonštruovať mauzóleum Andreja Hlinku
Cieľ opatrenia	Propagovať osobnosť A. Hlinku, rozvoj kultúrneho cestovného ruchu
Garant	1. viceprimátor
Spolupráca	Pamiatkový úrad, VÚC, Liptovské múzeum v Ružomberku
Náklady	10 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, štátna dotácia, granty
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Oprava svetlíka a zabezpečenie vetrania• Oprava dlažby• Oprava osvetlenia• Sfunkčnenie kamerového systému• Výsadba a starostlivosť o zeleň• Oprava interiéru
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Výška preinvestovaných finančných prostriedkov
Zdroj	Komisia pre kultúru a médiá
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Obnova kultúrnych pamiatok, pamätihodností a kultúrnych zariadení
Opatrenie	Pripraviť podklady pre vyhlásenie cintorína za Národný cintorín
Cieľ opatrenia	Propagovať osobnosti mesta, zvýšenie pocitu spolupatričnosti a lokálpatriotizmu, rozvoj kultúrneho cestovného ruchu
Garant	RRaK
Spolupráca	Liptovské múzeum v Ružomberku, Štátny archív, Katolícka univerzita v Ružomberku, Ing. R. Kendera, PhD.
Náklady	3 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, granty
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vypracovanie a zaslanie žiadosti na MK SR
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Vypracovanie a zaslanie žiadosti na MK SR
Zdroj	Komisia pre kultúru a médiá
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Doplnenie chýbajúcich športových a rekreačných zariadení
Opatrenie	Vybudovať multifunkčnú športovú halu
Cieľ opatrenia	Zlepšiť podmienky pre rekreačný a výkonnostný šport
Garant	2. viceprimátor + ŠaŠ
Spolupráca	Športové kluby, developeri, ÚHA
Náklady	500 000,-
Zdroje financovania	Súkromné zdroje Mestský rozpočet granty
Termín	2018
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analýza podmienok vybudovania haly• Štúdia výstavby a prevádzky• Zabezpečenie zdrojov• Projektová dokumentácia• Realizácia• Prevádzka
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Kolaudácia multifunkčnej športovej haly

Zdroj	Ing. Oldrich Lauko
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Doplnenie chýbajúcich športových a rekreačných zariadení
Opatrenie	Rekonštruovať a modernizovať zimný štadión
Cieľ opatrenia	Bezpečná a efektívna prevádzka ZŠ
Garant	2. viceprimátor + ŠaŠ
Spolupráca	Správca ZŠ, Investičné odd
Náklady	300 000,-
Zdroje financovania	Mestský rozpočet Štátna dotácia
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analýza stavu objektu• Spracovanie zadania pre obstaranie projektovej dokumentácie• Obstaranie projektovej dokumentácie• Realizácia• Sprevádzkovanie a údržba
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem vynaložených finančných prostriedkov• Rekonštrukcia ZŠ
Zdroj	Komisia pre šport
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Doplnenie chýbajúcich športových a rekreačných zariadení
Opatrenie	Rekonštruovať mestskú krytú plaváreň
Cieľ opatrenia	Bezpečná a efektívna prevádzka objektu
Garant	2. viceprimátor + ŠaŠ
Spolupráca	Správca, reps. nájomca objektu, Investičné odd.
Náklady	1 500 000,-
Zdroje financovania	Mestský rozpočet Štátna dotácia
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analýza stavu objektu

	<ul style="list-style-type: none">• Spracovanie zadania pre obstaranie projektovej dokumentácie• Obstaranie projektovej dokumentácie• Realizácia• Sprevádzkovanie a údržba
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem vynaložených finančných prostriedkov• Rekonštrukcia objektu
Zdroj	Komisia pre šport
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Doplnenie chýbajúcich športových a rekreačných zariadení
Opatrenie	Vybudovať verejné kúpalisko
Cieľ opatrenia	Vytvoriť podmienky pre letné rekreačné plavecké a vodné športy
Garant	2. viceprimátor + ŠaŠ
Spolupráca	ÚHA, Investičné odd., developer
Náklady	100 000,- až 1 000 000,- v závislosti od technického riešenia
Zdroje financovania	Mestský rozpočet MONDI
Termín	2020
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analýza možností a variantov riešenia verejného kúpaliska
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Kolaudácia verejného kúpaliska
Zdroj	Komisia pre šport, komisia pre cestovný ruch a regionálny rozvoj
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Doplnenie chýbajúcich športových a rekreačných zariadení
Opatrenie	Participovať na rekonštrukcii futbalového štadióna
Cieľ opatrenia	Zlepšiť podmienky pre organizovanie zápasov a tréningovú činnosť
Garant	2. viceprimátor + ŠaŠ
Spolupráca	MFK Ružomberok, MONDI
Náklady	700 000,-
Zdroje financovania	Mestský rozpočet, štátna dotácia, súkromné zdroje
Termín	2015

Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Zabezpečenie participácie na realizácii projektu
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem vynaložených finančných prostriedkov• Zrekonštruovaný objekt
Zdroj	Komisia pre šport
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Doplnenie chýbajúcich športových a rekreačných zariadení
Opatrenie	Realizovať III. etapu športovo – rekreačného areálu na sídlisku Klačno
Cieľ opatrenia	Vytvoriť podmienky pre zdravé trávenie voľného času detí, mládeže a obyvateľov sídliska Klačno
Garant	2. viceprimátor + ŠaŠ, M. Filo – ECO INVEST
Spolupráca	Investičné odd.
Náklady	200 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, ERDF, granty
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Nadviazať spoluprácu so zainteresovanými subjektmi• Spracovať projekt výstavby a rekonštrukcie• Získať finančné prostriedky• Realizácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem vynaložených finančných prostriedkov• Zrealizovaná etapa
Zdroj	Komisia pre šport
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Vytvárať podmienky na využívanie voľného času a realizáciu vzdelávacích, športových, kultúrnych a ďalších aktivít, ktoré napomáhajú k rozvoju osobnosti mladého človeka
Opatrenie	Podporovať kultúrne a športové aktivity prostredníctvom škôl, ZUŠ, CVČ, športových klubov a podobne
Cieľ opatrenia	Zlepšiť proces telesnej a duševnej výchovy mladistvých
Garant	ŠaŠ
Spolupráca	Školy, ZUŠ, CVČ, športové kluby, OZ

Náklady	500 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, dotácie, súkromné zdroje
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analýza súčasnej situácie využívania voľného času mládeže a podpory ich aktivít• Spracovanie návrhov na zlepšenie podmienok• Zabezpečenie zdrojov• Realizácia návrhov a opatrení• Vyhodnotenie realizovaných návrhov a opatrení
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem vynaložených finančných prostriedkov
Zdroj	Komisia pre šport, komisia pre školstvo a mládeže
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Prijat' preventívne opatrenia na zníženie kriminality monitorovaním verejných priestranstiev
Opatrenie	Rozšíriť kamerový systém
Cieľ opatrenia	Modernými prostriedkami zefektívniť prácu MsP, zvýšiť bezpečnosť, verejný poriadok a čistotu
Garant	Mestská polícia
Spolupráca	Štátna polícia
Náklady	200 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta Dotácie
Termín	2016 – 2017
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Nadviazať spoluprácu so zainteresovanými subjektmi• Spracovať projekt• Získať finančné prostriedky• Realizácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem vynaložených finančných prostriedkov• Počet kamier
Zdroj	Ing. Stromko
Spracoval	Ing. Stromko

ZÁMER	Zabezpečiť ochranu pred požiarmi a prírodnými hrozbami
Opatrenie	Zlepšiť požiaru ochranu
Cieľ opatrenia	Zvýšiť bezpečnosť, znížiť možnosť vzniku požiarov, ochrana životov, zdravia a ochrany majetku
Garant	OVS
Spolupráca	Oddelenie vnútornej správy, DHZ vo Vlkolínci, SAFIRS,s.r.o., Ružomberok
Náklady	100 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, dotácie a granty, OZ Vlkolínec
Termín	2016 – 2020
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Analýza potrieb ochrany a prevencieŠpecifikácia opatrení, prostriedkov a vybaveniaZabezpečenie zdrojovRealizácia opatrení, nákupu prostriedkov a vybaveniaZabezpečenie prevádzky a výcviku
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Objem vynaložených finančných prostriedkov
Zdroj	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary, Ing. Peter Svrček
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Zabezpečiť ochranu pred požiarmi a prírodnými hrozbami
Opatrenie	Realizovať chýbajúce protipovodňové opatrenia
Cieľ opatrenia	Zabezpečiť protipovodňovú ochranu
Garant	OVS
Spolupráca	Povodie Váhu
Náklady	1 000 000,-
Zdroje financovania	Granty, rozpočet mesta
Termín	2016 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Analýza potrieb ochrany a prevencieŠpecifikácia opatrení, prostriedkov a vybaveniaZabezpečenie zdrojovSpracovanie projektovej dokumentácieRealizácia opatrení, stavebných prác, nákupu prostriedkov, zariadení a vybavenia

	<ul style="list-style-type: none">• Zabezpečenie prevádzky, údržby a výcviku
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem vynaložených finančných prostriedkov
Zdroj	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Inštitucionálne zabezpečiť budovanie imidžu mesta
Opatrenie	Spracovať projekt na zlepšovanie imidžu mesta
Cieľ opatrenia	Zlepšiť imidž mesta Ružomberok vo vedomí domácich obyvateľov, turistov, investorov
Garant	RRaK
Spolupráca	MONDI, Okresný úrad, externý poradca
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Zostavenie autorského kolektívu• Vytvorenie koncepcie• Spracovanie projektu• Zverejnenie projektu
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zverejnenie projektu
Zdroj	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Inštitucionálne zabezpečiť budovanie imidžu mesta
Opatrenie	Realizovať projekt „Imidž mesta Ružomberok“
Cieľ opatrenia	Zlepšiť imidž mesta Ružomberok vo vedomí domácich obyvateľov, turistov, investorov
Garant	RRaK
Spolupráca	MONDI, Okresný úrad, externý poradca
Náklady	23 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, MONDI
Termín	2016 – 2017

Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Realizácia projektuMeranie účinnosti realizovaných opatrení
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Objem vynaložených finančných prostriedkov
Zdroj	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Rozvoj sociálnych služieb
Opatrenie	Podporiť a rozvíjať terénnu sociálnu prácu
Cieľ opatrenia	Zmiernenie negatívnych dôsledkov na občanov, ktorí sa ocitli v ťažkej životnej situácii. Zníženie sociálnej deprivácie v prirodzenom prostredí. Zlepšenie sociálnych návykov a predchádzanie vzniku krízových situácií
Garant	OSS
Spolupráca	MPSVaR, ÚPSVaR - SPOK, Polícia, KU, dobrovoľníci
Náklady	170 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, Fond sociálneho rozvoja - Operačný program Zamestnanosť a sociálny rast (priorita 2 – podpora sociálnej inklúzie)
Termín	2016 – 2021
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Spracovať projekt „Terénna sociálna práca v meste Ružomberok – nástroj pomoci sociálnej exklúzie“Získanie finančných prostriedkovVýber terénnych pracovníkov, spolupráca s dobrovoľníkmi, KU, ÚPSVaR - SPOKV rámci útulku vytvoriť časový priestor pre zabezpečenie strediska osobnej hygieny pre tie rodiny, ktorým sú tieto zariadenia nedostupné.Vytvoriť priestor na realizáciu programov s marginalizovanými komunitami
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Počet zapojených občanovObjem vynaložených finančných prostriedkov
Zdroj	Komunitný plán sociálnych a súvisiacich služieb
Spracoval	Ing. Dagmar Majeríková

ZÁMER	Rozvoj sociálnych služieb
Opatrenie	Iniciovať zriadenie centra núdzového bývania pre matky s deťmi a ďalšie

	skupiny sociálne odkázaných obyvateľov
Cieľ opatrenia	Dôstojné podmienky pre bývanie a pomoc. Zníženie počtu sociálne vylúčených jednotlivcov, posilnenie zodpovednosti a samostatnosti.
Garant	OSS
Spolupráca	Okresný úrad, Bypo s.r.o., VÚC,, Úsmev ako Dar, Detské domovy,
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vytvorenie pracovnej skupiny pre riešenia otázky bývania pre rodiny s deťmi a iné skupiny• Navrhnutie riešenia a fungovania centra núdzového bývania• Spracovanie projektovej dokumentácie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zabezpečenie prípravnej dokumentácie pre zriadenie centra
Zdroj	Komunitný plán sociálnych a súvisiacich služieb
Spracoval	Ing. Dagmar Majeríková, Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Rozvoj sociálnych služieb
Opatrenie	Podporovať komunitnú sociálnu prácu formou komunitných centier
Cieľ opatrenia	Zvýšenie spolupráce organizácii a subjektov podieľajúcich sa na sociálnej inklúzii
Garant	OSS
Spolupráca	Komunitné centrá, KU, Úsmev ako Dar, Detské domovy
Náklady	12 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, MPSVRaR
Termín	2016 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Realizácia preventívnych programov zameraná na cieľové skupiny• Sanácia rodiny• Obnova narušených funkcií rodiny
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem vynaložených finančných prostriedkov
Zdroj	Komunitný plán sociálnych a súvisiacich služieb
Spracoval	Ing. Dagmar Majeríková

ZÁMER	Rozvoj sociálnych služieb
Opatrenie	Podporovať zriadenie centra sociálne zdravotných a sociálne právnych služieb
Cieľ opatrenia	Cieľom opatrenia je realizovať aktivity orientované na prípravu projektovej dokumentácie, ktorá bude obsahovať stavebné plány k prestavbe alebo výstavbe vybraného areálu na komplex sociálne zdravotných a sociálne právnych služieb
Garant	Odd. sociálnych služieb a zdravotníctva
Spolupráca	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny, VÚC Regionálny operačný program, ÚPSVaR, Katolícka univerzita
Náklady	20 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, externé zdroje
Termín	2016 – 2017
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Spracovanie projektovej dokumentácie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Spracovanie projektovej dokumentácie
Zdroj	Komunitný plán sociálnych a súvisiacich služieb
Spracoval	Ing. Dagmar Majeríková

ZÁMER	Rozvoj sociálnych služieb
Opatrenie	Odstraňovať v meste bariéry pre telesne, zrakovo, sluchovo a inak postihnutých
Cieľ opatrenia	Zabezpečiť telesne, zrakovo, sluchovo a inak postihnutým obyvateľom Ružomberka plnohodnotný život
Garant	OSS
Spolupráca	Všetky inštitúcie pôsobiace v meste, organizácie združujúce telesne, zrakovo aj sluchovo postihnutých
Náklady	20 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, externé zdroje
Termín	2015 – 2020
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vypracovať mapu bariér – identifikovať konkrétne miesta v meste, ktoré je potrebné prebudovať, debarierizovať• Postupne cielene odstraňovať bariéry pre telesne, zrakovo aj sluchovo postihnutých v meste

Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Počet odstránených bariérObjem vynaložených finančných prostriedkov
Zdroj	Komunitný plán sociálnych a súvisiacich služieb
Spracoval	Ing. Dagmar Majeríková

ZÁMER	Rozvoj sociálnych služieb
Opatrenie	Realizovať prevenciu pred rôznymi sociálno-patologickými javmi
Cieľ opatrenia	Udržať aktivity orientované na podporu: interakčných a zážitkových programov pre žiakov ZŠ a MŠ Realizácia vzdelávacích programov pre pedagógov na MŠ a ZŠ Realizovanie letných protidrogových aktivít Vytvorenie a implementácia „Manuálu včasnej intervencie v MŠ a ZŠ na území mesta Ružomberka“ Podporovať sekundárnu a terciárnu prevenciu detí, mládeže a mladých dospelých
Garant	OSS
Spolupráca	MŠ, ZŠ, Súkromné Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva a Súkromné Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Nosko Health Prevention, s.r.o.
Náklady	180 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta
Termín	2016 – 2021
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">obsahová príprava táborových aktivítimplementácia vytvoreného programu a jeho prepojenie so vzdelávacími programami prevencierozšírenie personálnej matice NDCPRD
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Objem vynaložených finančných prostriedkov
Zdroj	Komunitný plán sociálnych a súvisiacich služieb
Spracoval	Ing. Dagmar Majeríková

ZÁMER	Rozvoj sociálnych služieb
Opatrenie	Vybudovať/ nadobudnúť do vlastníctva mesta nové nájomné bytové domy vo výlučnom vlastníctve Mesta Ružomberok obstarané s použitím

	verejných prostriedkov na účely podpory sociálneho bývania malometrážne a nízko štandardné byty
Cieľ opatrenia	Vybudovať/ nadobudnúť do vlastníctva mesta nové nájomné byty pre obyvateľov mesta určené na primerané a ľudsky dôstojné bývanie obyvateľov, ktorí si nemôžu dovoliť vlastné bývanie a spĺňajú podmienky zákona č. 443/2010 o dotáciách na rozvoj bývania a sociálnom bývaní
Garant	1. viceprimátor + Investičné oddelenie
Spolupráca	ByPo s,r.o,
Náklady	7 500 000,- €
Zdroje financovania	Rozpočet mesta Úver zo ŠFRB + dotácia z MDVRR SR
Termín	2016 – 2018
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Spracovať a schváliť projektovú dokumentáciu• Vytypovať lokalitu• Požiadat' o príspevok z ŠFRB a z MDVRR SR• Realizovať výstavbu
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem vynaložených finančných prostriedkov• Počet vybudovaných bytových jednotiek
Zdroj	Komunitný plán sociálnych a súvisiacich služieb
Spracoval	Ing. Dagmar Majeríková

ZÁMER	Rozvoj sociálnych služieb
Opatrenie	Rekonštruovať a rozšíriť ubytovne pre sociálne slabých
Cieľ opatrenia	Zlepšiť starostlivosť o marginalizované skupiny obyvateľov. Vytvoriť predpoklady pre dôstojné bývanie a tým aj zmiernenie negatívnych dôsledkov na občanov, ktorí sa ocitli v sociálnej núdzi. Predchádzanie vzniku krízových situácií marginalizovaných občanov a ich detí.
Garant	1. viceprimátor + Investičné odd.
Spolupráca	Ministerstvo vnútra SR,, ByPo, s.r.o, ŠFRB
Náklady	600 000,-
Zdroje financovania	Mestský rozpočet, ŠFRB, Granty
Termín	2017 – 2019
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vypracovať projekt• Získať finančné prostriedky

	<ul style="list-style-type: none">• Realizovať
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem vynaložených finančných prostriedkov• Realizácia projektu
Zdroj	Komunitný plán sociálnych a súvisiacich služieb
Spracoval	Ing. Dagmar Majeríková

19. Samospráva, verejné služby a životné prostredie

ZÁMER	Zefektívniť a sprehľadniť prácu úradníkov
Opatrenie	Implementovať systém riadenia kvality podľa ISO 9001/2000
Cieľ opatrenia	Zefektívniť riadenie a výdavky na správu mesta, zvýšenie spokojnosti klientov úradu
Garant	Prednosta
Spolupráca	Všetky útvary MsÚ, certifikačná spoločnosť
Náklady	5 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Prijat' rozhodnutie o implementácii, vymenovať poverenca pre kvalitu• Vykonať úvodný audit – analýzu procesov, stavu riadiacich dokumentov, personálny audit• Vypracovať plán implementácie, vydať politiku kvality, ciele kvality• Zorganizovať školenie vedúcich zamestnancov, interných audítorov• Implementovať systém• Pripraviť predcertifikačný audit• Odstránenie nezhôd z auditu, príprava na certifikačný audit• Certifikačný audit
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Získanie certifikátu
Zdroj	Ing. Jozef Bašary
Spracoval	Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Zefektívniť a sprehľadniť prácu úradníkov
Opatrenie	Aktualizovať a implementovať systém pravidelného vzdelávania zamestnancov mesta
Cieľ opatrenia	Vytvoriť podmienky pre zvyšovanie kvality práce a poskytovania služieb pre občanov mesta a investorov
Garant	Prednosta
Spolupráca	Externí pracovníci
Náklady	0

Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Definovať potreby mesta v oblasti vzdelávania zamestnancovSpracovať princípy a zásady, ktorými sa bude projekt riadiťVytvoriť projekt vzdelávania zamestnancovImplementácia projektu
Indikátor	Aktualizácia systému vzdelávania
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Zlepšiť výber daní a poplatkov
Opatrenie	Zverejniť evidenciu neplatičov a dlžníkov mesta a organizácií zriadených alebo založených mestom
Cieľ opatrenia	Zlepšiť výber daní a poplatkov
Garant	Prednosta
Spolupráca	Finančné odd.
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Spracovať zoznam neplatičov a dlžníkovZverejnenie zoznamu
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Suma nedoplatkov
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Zefektívniť využívanie objektov a pozemkov vo vlastníctve mesta
Opatrenie	Spracovať pasportizáciu nehnuteľného majetku mesta
Cieľ opatrenia	Vytvoriť predpoklady pre efektívne nakladanie s majetkom mesta
Garant	Prednosta
Spolupráca	Oddelenie pre správu majetku mesta
Náklady	0

Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Definovať princípy pasportizácieSpracovanie pasportizácie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Spracovanie pasportizácie
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Zefektívniť využívanie objektov a pozemkov vo vlastníctve mesta
Opatrenie	Posúdiť stav a efektívnosť využívania budov v majetku mesta
Cieľ opatrenia	Vytvoriť predpoklady pre efektívne nakladanie s majetkom mesta
Garant	Prednosta
Spolupráca	Oddelenie pre správu majetku mesta
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Analýza stavu vo využívaní budovAnalýza efektívnostinávrh opatrení na zvýšenie efektívnostiSpracovanie záverečnej správy
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Spracovanie záverečnej správy
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Zefektívniť využívanie objektov a pozemkov vo vlastníctve mesta
Opatrenie	Zmapovať a vysporiadať dubiózny majetok Mesta Ružomberok
Cieľ opatrenia	Zefektívniť využitie majetku mesta
Garant	Prednosta
Spolupráca	Oddelenie právnych služieb MsÚ Ružomberok
Náklady	0

Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Spracovať prehľad dubiózneho majetku mesta• Navrhnuť spôsob ďalšieho efektívneho nakladania s ním
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Spracovanie zoznamu dubiózneho majetku• Množstvo finančných prostriedkov získaných predajom dubiózneho majetku
Zdroj	Komisia pre financie, správu a hospodárenie s majetkom mesta
Spracoval	Milota Klačková

ZÁMER	Zefektívniť využívanie objektov a pozemkov vo vlastníctve mesta
Opatrenie	Realizovať aktívnu pozemkovú politiku
Cieľ opatrenia	Vytvoriť podmienky pre rozvoj mesta v oblasti výstavby
Garant	Prednosta
Spolupráca	Developérske spoločnosti
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Definovanie potrieb mesta• Identifikácia vhodných pozemkov• Nákup pozemkov• Spracovanie ponuky pre záujemcov o kúpu pozemkov vo vlastníctve mesta• Odpredaj pozemkov
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Množstvo mesto zakúpených pozemkov (v m²)• Objem finančných prostriedkov vynaložených na realizáciu aktívnej pozemkovej politiky
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Zlepšiť verejné osvetlenie
Opatrenie	Zefektívniť prevádzkový systém verejného osvetlenia

Cieľ opatrenia	Zlepšiť prevádzkové náklady na verejné osvetlenie, zvýšiť bezpečnosť
Garant	2. viceprimátor
Spolupráca	Externí pracovníci a firmy
Náklady	3 000 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, externé zdroje
Termín	2015 – 2018
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Definovať cieľový stav• Osloviť firmy a odborníkov zaoberajúcich sa danou problematikou• Analyzovať možné riešenia• Výber formy a spôsobu realizácie• Získanie finančných prostriedkov• Výber a zazmluvnenie dodávateľa• Realizácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem finančných prostriedkov vynaložených na zefektívnenie• Objem ušetrených finančných prostriedkov
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Skvalitniť pietne služby
Opatrenie	Rekonštruovať hlavný cintorín
Cieľ opatrenia	Zlepšiť podmienky pre poskytovanie pietnych služieb
Garant	Investičné odd.
Spolupráca	Technické služby, a.s., Vodárenská spoločnosť Ružomberok a.s., pohrebné služby, ÚHA
Náklady	1 000 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, externé zdroje
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analýza stavu cintorína a poskytovaných služieb• Aktualizácia projektovej dokumentácie – ozvučenie, osvetlenie, oplatenie, nádoby na odpad, nádoby na vodu, výsadba zelene• Pripraviť regulatív na výstavbu, spoplatňovanie hrobových miest – pomníkov a chodníkov• Regulatív na údržbu cintorína

Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Objem preinvestovaných finančných prostriedkov
Zdroj	Ing. Motyka
Spracoval	Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Monitorovať kvalitu životného prostredia
Opatrenie	Spracovať systém zberu informácií o kvalite životného prostredia, čiernych skládkach a podobne, pravidelne informovať občanov o jeho vývoji
Cieľ opatrenia	Zlepšiť stav životného prostredia, zvýšiť informovanosť obyvateľov
Garant	IaŽP
Spolupráca	SAŽP
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Výber monitorovaných vlastností jednotlivých zložiek životného prostrediaDefinovanie spôsobu zberu a vyhodnocovaniaRealizácia monitoringuPravidelné zverejňovanie výsledkov
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Spracovanie systémuZverejnenie výsledkov monitoringu
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Zabezpečiť čistotu mesta
Opatrenie	Zverejniť harmonogram zimnej údržby, čistenia ulíc a verejných priestranstiev
Cieľ opatrenia	Zlepšiť informovanosť obyvateľov a spokojnosť s poskytovanými službami
Garant	IaŽP
Spolupráca	Subjekty poskytujúce predmetné služby
Náklady	0
Zdroje financovania	-

Termín	2015
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Spracovanie harmonogramu• Zverejnenie• Priebežná aktualizácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zverejnenie harmonogramu
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Zabezpečiť dostatok zelene, kvalitné sadovnícke úpravy a údržbu
Opatrenie	Spracovať generel zelene
Cieľ opatrenia	Vytvoriť podmienky na koncepčné riešenie zelene
Garant	IaŽP
Spolupráca	Externí pracovníci a firmy
Náklady	30 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, externé zdroje
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Definovanie požiadaviek mesta• Výber spracovateľa• Realizácia• Zverejnenie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zverejnenie generelu zelene
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Zabezpečiť dostatok zelene, kvalitné sadovnícke úpravy a údržbu
Opatrenie	Aktualizovať dokument starostlivosti o dreviny
Cieľ opatrenia	Vytvoriť podmienky na koncepčné riešenie starostlivosti o dreviny
Garant	IaŽP
Spolupráca	Externí konzultanti
Náklady	3 000,-
Zdroje	Rozpočet mesta

financovania	
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vyhodnotenie doteraz platného dokumentu• Aktualizácia• Zverejnenie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zverejnenie aktualizovaného dokumentu
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Zabezpečiť dostatok zelene, kvalitné sadovnícke úpravy a údržbu
Opatrenie	Spracovať program starostlivosti o zeleň
Cieľ opatrenia	Vytvoriť podmienky na koncepčné riešenie starostlivosti o zeleň
Garant	IaŽP
Spolupráca	Externí špecialisti
Náklady	0
Zdroje financovania	Mestský rozpočet, granty
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analýza potrieb mesta• Spracovanie programu• Zverejnenie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zverejnenie programu
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a živ.prostredie
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Zabezpečiť dostatok zelene, kvalitné sadovnícke úpravy a údržbu
Opatrenie	Budovať izolačnú zeleň a zelené koridory pozdĺž cyklotrás
Cieľ opatrenia	Zabezpečiť protiprachovú, protihlukovú a termoizolačnú ochranu obytných zón a komunikácií
Garant	2. viceprimátor
Spolupráca	Investičné oddelenie
Náklady	200 000,-

Zdroje financovania	granty – IROP, mestský rozpočet, MONDI
Termín	2016 – 2017
Úlohy	Analýza potrieb úpravy a výsadby areálov a trás Vypracovanie štúdie a projektov <ul style="list-style-type: none">• Zabezpečenie zdrojov a vypracovanie žiadosti o NFP• Realizácia a starostlivosť
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Dĺžka vybudovaných zelených koridorov• Počet vysadených drevín• Rozsah rekultivovaných plôch• Objem vynaložených prostriedkov
Zdroj	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Zabezpečiť dostatok zelene, kvalitné sadovnícke úpravy a údržbu
Opatrenie	Budovať zelené parky a regenerovať vnútrobloky sídlisk
Cieľ opatrenia	Zabezpečiť protiprachovú, protihlukovú a termoizolačnú ochranu obytných zón. Estetizácia a humanizácia obytných a oddychových zón
Garant	2. viceprimátor
Spolupráca	Investičné oddelenie, poslanci, obyvatelia
Náklady	200 000,-
Zdroje financovania	granty – IROP, mestský rozpočet, MONDI
Termín	2016 – 2017
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analýza potrieb úpravy a výsadby areálov, vnútroblokov a parkov• Vypracovanie štúdie a projektov• Zabezpečenie zdrojov a vypracovanie žiadosti o NFP• Realizácia a starostlivosť
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem vynaložených finančných prostriedkov• Počet vysadených drevín• Rozsah rekultivovaných plôch
Zdroj	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary
------------------	--

ZÁMER	Zabezpečiť dostatok zelene, kvalitné sadovnícke úpravy a údržbu
Opatrenie	Zabezpečiť odstraňovanie invázných druhov rastlín
Cieľ opatrenia	Plniť zákonom uloženú povinnosť, zlepšiť stav životného prostredia
Garant	IaŽP
Spolupráca	Externí odborníci, obyvatelia a návštevníci mesta
Náklady	10 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, externé zdroje
Termín	2016 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Vytvoriť systém kontroly výskytu invázných druhov rastlínOdstraňovanie invázných druhov rastlín
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Ošetrená plocha v m²
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Zvýšiť estetickú hodnotu krajiny
Opatrenie	Ochraňovať nosné prvky estetickej kvality a typický charakter krajiny
Cieľ opatrenia	Zvýšiť estetickú hodnotu krajiny, zachovať historicky cenné formy využívania krajiny
Garant	RRaK
Spolupráca	SAŽP, SAV, experti
Náklady	60 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, externé zdroje
Termín	2016 – 2020
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Identifikácia nosných prvkov estetickej kvality krajiny a historicky cenných foriem využívania krajinyZapracovanie do územného plánu
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Počet zásahov (vydaných rozhodnutí) s cieľom ochrany
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
------------------	---------------------------

ZÁMER	Zvýšiť estetickú hodnotu krajiny
Opatrenie	Spracovať, schváliť a zverejniť koncepciu povoľovania reklamných, informačných a propagačných zariadení na území mesta
Cieľ opatrenia	Zvýšiť estetickú hodnotu krajiny
Garant	2. viceprimátor
Spolupráca	ÚHA, stavebný úrad, Pamiatkový úrad
Náklady	1 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vytvorenie pracovného tímu• Zabezpečenie externého spracovateľa• Spracovanie a pripomienkovanie dokumentu• Schválenie, zverejnenie a kontrola dodržiavania
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zverejnenie koncepcie
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Ing. arch. Pavol Šrankota

ZÁMER	Revitalizovať vodné toky pretekajúce územím mesta
Opatrenie	Spracovať projekt revitalizácie vodných tokov a ich bezprostredného okolia
Cieľ opatrenia	Zlepšiť kvalitu životného prostredia, vytvoriť podmienky na začlenenie vodných tokov a ich okolia do mesta
Garant	UHA
Spolupráca	Povodie Váhu, MONDI
Náklady	10 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, externé zdroje
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Spracovať zadanie pre štúdiu a PD• Zabezpečenie zdrojov

	<ul style="list-style-type: none">• Zabezpečenie spracovateľa štúdie a PD• Spracovanie a schválenie projektu, zverejnenie• Realizácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zverejnenie projektu
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Ing. arch. Pavol Šrankota

ZÁMER	Usmerniť chov zvierat
Opatrenie	Skvalitniť kontrolnú činnosť nad dodržiavaním VZN o chove psov a iných domácich zvierat
Cieľ opatrenia	Zlepšiť podmienky držania domácich zvierat, zlepšiť čistotu a bezpečnosť v meste
Garant	Mestská polícia
Spolupráca	Záujmové združenia, vlastníci zvierat, obyvatelia mesta
Náklady	5 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Prehodnotenie doteraz platného VZN• Zostavenie plánu kontrolnej činnosti• Výkon kontrolnej činnosti
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet vykonaných previerok
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Usmerniť chov zvierat
Opatrenie	Spracovať program zberu a likvidácie psích exkrementov na verejných priestranstvách
Cieľ opatrenia	Zlepšiť stav životného prostredia a čistoty mesta
Garant	IaŽP
Spolupráca	Mestská polícia, Služby mesta
Náklady	0
Zdroje	-

financovania	
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Definovať cieľový stavSpracovať programZverejnenie programu
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Zverejnenie programu
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Usmerniť chov zvierat
Opatrenie	Spracovať a zverejniť mapu rozmiestnenia košov na zber psích exkrementov a plôch určených na voľný výbeh psov
Cieľ opatrenia	Zlepšiť stav životného prostredia a čistoty mesta
Garant	IaŽP
Spolupráca	Služby mesta
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">Zber vstupných dátSpracovanie mapyZverejnenie mapy
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">Zverejnenie mapy
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Usmerniť chov zvierat
Opatrenie	Modernizovať existujúci útulok pre opustené zvieratá
Cieľ opatrenia	Zlepšiť podmienky pre starostlivosť. Zvýšiť kapacitu.
Garant	Investičné odd.
Spolupráca	Občianske združenia, veterinárna správa
Náklady	110 000,-
Zdroje	Rozpočet mesta, externé zdroje

financovania	
Termín	2017 – 2018
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analýza situácie, spracovanie zadania• Obstaranie a spracovanie projektovej dokumentácie• Zabezpečenie zdrojov• Realizácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem investovaných finančných prostriedkov• Kapacita zariadenia
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Zvýšiť podiel separovaného odpadu
Opatrenie	Rozšíriť systém zberu organického odpadu
Cieľ opatrenia	Zlepšiť stav životného prostredia, zvýšiť mieru recyklácie odpadu, znížiť náklady na likvidáciu odpadov
Garant	IaŽP
Spolupráca	Spoločnosti zaoberajúce sa nakladaním s organickým odpadom
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analyzovať súčasný stav• Definovať cieľový stav• Spracovať projekt nakladania s organickým odpadom
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem využitého organického odpadu
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Zvýšiť podiel separovaného odpadu
Opatrenie	Dobudovať a vybaviť technikou regionálnu kompostáreň
Cieľ opatrenia	Riešiť likvidáciu a zhodnocovanie odpadu v súlade s legislatívou
Garant	Investičné odd.
Spolupráca	Technické služby, a.s.

Náklady	200 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, externé zdroje
Termín	2016 – 2018
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Zadefinovať potrebné zariadenie• Spracovať žiadosť o NFP• Realizácia• Implementácia technológie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem vynaložených finančných prostriedkov
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Zvýšiť podiel separovaného odpadu
Opatrenie	Realizovať výstavbu uzamykateľných stojísk pre nádoby na separovaný zber komunálneho odpadu
Cieľ opatrenia	Zvýšenie bezpečnosti, čistoty a efektívnosti separovaného zberu
Garant	Investičné
Spolupráca	Technické služby, a.s.
Náklady	1 050 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, externé zdroje
Termín	2017
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Aktualizácia projektovej dokumentácie a rozpočtu• Zabezpečiť zdroje – vypracovať žiadosť o NFP• Realizácia• Zavedenie technológie - prevádzka
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem vynaložených finančných prostriedkov
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Zvýšiť podiel separovaného odpadu
Opatrenie	Vybudovať zariadenie na manipuláciu s odpadom
Cieľ opatrenia	Zefektívniť a zjednodušiť manipuláciu s odpadom

Garant	Investičné odd.
Spolupráca	Technické služby, a.s.
Náklady	880 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta, externé zdroje
Termín	2018
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analýza situácie narábania s odpadmi• Vypracovanie zadania pre zabezpečenie novej technológie• Spracovanie projektovej dokumentácie• Zabezpečenie zdrojov – žiadosť o NFP• Realizácia• Zavedenie technológie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem vynaložených finančných prostriedkov
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Mgr. Martin Hromada, PhD., Ing. Jozef Bašary

ZÁMER	Motivovať podnikateľské subjekty a občanov k znižovaniu produkcie odpadov, k hospodárnemu a environmentálne vhodnému nakladaniu s odpadom
Opatrenie	Vykonávať pravidelný monitoring množstva a štruktúry odpadov a zverejňovať jeho výsledky
Cieľ opatrenia	Znížiť množstvo odpadov, náklady na ich likvidáciu a zvýšiť podiel separácie
Garant	IaŽP
Spolupráca	Spoločnosti zaoberajúce sa nakladaním s komunálnym odpadom
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analyzovať súčasný stav• Definovať cieľový stav• Určiť spôsob monitoringu• Zverejňovať výsledky
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zverejňovanie výsledkov monitoringu
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
------------------	---------------------------

ZÁMER	Motivovať podnikateľské subjekty a občanov k znižovaniu produkcie odpadov, k hospodárnemu a environmentálne vhodnému nakladaniu s odpadom
Opatrenie	Spracovať systém odmien a pokút udeľovaných pri kontrole nakladania s odpadom
Cieľ opatrenia	Znížiť množstvo odpadov, náklady na ich likvidáciu a zvýšiť podiel separácie
Garant	IaŽP
Spolupráca	Obce, ktoré realizujú kontrolu zloženia komunálneho odpadu, SAŽP
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Zostavenie pravidiel• Zverejnenie systému odmien a pokút
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zverejnenie systému odmien a pokút
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Vytvoriť legislatívne podmienky pre presadzovanie environmentálnej politiky
Opatrenie	Spracovať a schváliť dokument „Environmentálna politika mesta Ružomberok“
Cieľ opatrenia	Vytvoriť vlastnú environmentálnu politiku a podľa nej riadiť rozvoj mesta
Garant	Primátor
Spolupráca	Štátna správa, podnikateľské subjekty, 3. sektor, experti
Náklady	10 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta
Termín	2017
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Zostaviť princípy environmentálnej politiky mesta• Spracovať dokument

	<ul style="list-style-type: none">• Zverejniť dokument
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zverejnenie dokumentu
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Podporovať rozvoj miestnej ekonomiky
Opatrenie	Preferovať miestnu ekonomiku a jej orientáciu na miestne zdroje a technológie šetrné voči životnému prostrediu
Cieľ opatrenia	Zlepšiť podnikateľské prostredie, zvýšiť konkurencieschopnosť, zamestnanosť a kvalitu životného prostredia
Garant	Primátor + 2. viceprimátor
Spolupráca	Podnikateľské subjekty, 3. sektor, experti
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Formulovať princípy podpory• Implementácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zvýšenie podielu využívania miestnych zdrojov
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Podporovať rozvoj miestnej ekonomiky
Opatrenie	Vytvárať podmienky pre stimulovanie vzniku malých miestnych výrobných podnikov a prevádzok s vhodnými environmentálnymi parametrami
Cieľ opatrenia	Zvýšiť diverzifikáciu ekonomiky, zlepšiť podnikateľské prostredie, zvýšiť konkurencieschopnosť, zamestnanosť a kvalitu životného prostredia
Garant	Primátor + 2. viceprimátor
Spolupráca	Podnikateľské subjekty, 3. sektor, experti
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022

Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Zostaviť pravidlá pre podporu• Zverejniť pravidlá
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet podnikateľských subjektov
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Zabezpečiť trvalo udržateľné hospodárenie s prírodnými zdrojmi
Opatrenie	Spracovať a zverejniť koncepciu ochrany, zadržiavania a využívania vôd
Cieľ opatrenia	Efektívne a bezpečné hospodárenie s vodou
Garant	UHA
Spolupráca	Povodie Váhu, Vodárenská spoločnosť, SHMÚ
Náklady	5 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vyčleniť finančné zdroje pre spracovanie koncepcie• Zadať vypracovanie koncepcie odborne spôsobilej osobe• Spracovanú koncepciu zverejniť
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zverejnenie koncepcie
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Ing. arch. Pavol Šrankota

ZÁMER	Zabezpečiť trvalo udržateľné hospodárenie s prírodnými zdrojmi
Opatrenie	Podporovať znižovanie emisií CO ₂ v oblasti materiálov pre výstavbu, prevádzku, údržbu a odstraňovanie stavieb bytového a nebytového fondu
Cieľ opatrenia	Preferovať používanie miestnych materiálov, materiálov s nízkou úrovňou vstavanej (šedej energie)
Garant	UHA
Spolupráca	Projektanti a stavebné firmy
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022

Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Zriadiť fond na podporu nízkoenergetických zariadení pre RD a BD• Šíriť osvetu v tejto oblasti• Podporovať vznik OZ s týmto zameraním
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem emisií CO₂ o ktoré sa podarilo znížiť ich produkciu
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Ing. arch. Pavol Šrankota

ZÁMER	Podporovať vzdelávanie a výchovu verejnosti v environmentálnej oblasti
Opatrenie	Podporovať vzdelávacie aktivity a osvetu propagujúce zásady trvalo udržateľného rozvoja
Cieľ opatrenia	Zvýšiť environmentálnu gramotnosť obyvateľstva
Garant	UHA
Spolupráca	Vzdelávacie inštitúcie, 3. sektor, experti, SAŽP
Náklady	5 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta
Termín	2016 – 2020
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Formulovať princípy podpory• Zverejniť princípy podpory
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet podporených vzdelávacích a osvetových aktivít
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Podporovať vzdelávanie a výchovu verejnosti v environmentálnej oblasti
Opatrenie	Propagovať kompostovanie organického odpadu
Cieľ opatrenia	Znížiť množstvo odpadov, náklady na ich likvidáciu a zvýšiť podiel separácie
Garant	IaŽP
Spolupráca	3. sektor, experti, SAŽP
Náklady	3 000,-
Zdroje	Rozpočet mesta

financovania	
Termín	2018 – 2020
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Zostaviť plán propagácie• Implementácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Množstvo organického odpadu
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Podporovať vzdelávanie a výchovu verejnosti v environmentálnej oblasti
Opatrenie	Viesť informačno-propagačnú kampaň na podporu separácie odpadu
Cieľ opatrenia	Zvýšiť podiel separovaného odpadu
Garant	IaŽP
Spolupráca	3. sektor, experti, SAŽP
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Zostaviť plán propagácie• Implementácia
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet aktivít
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Doplniť územnoplánovaciu dokumentáciu
Opatrenie	Spracovať územný plán centrálnej mestskej zóny
Cieľ opatrenia	Zlepšenie podmienok pre ďalší rozvoj mesta, zlepšenie funkčnej a priestorovej organizácie mesta
Garant	UHA
Spolupráca	Zainteresované orgány štátnej správy, majitelia nehnuteľností
Náklady	31 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta a externé zdroje

Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vypracovať zadanie• Obstaranie spracovateľa územného plánu• Spracovanie plánu• Prerokovanie, schválenie a zverejnenie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Schválenie ÚP CMZ
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Ing. arch. Pavol Šrankota

ZÁMER	Doplniť územnoplánovaciu dokumentáciu
Opatrenie	Pre jednotlivé mestské časti spracovať územné plány zón
Cieľ opatrenia	Zlepšenie podmienok pre ďalší rozvoj mesta, zlepšenie funkčnej a priestorovej organizácie mesta
Garant	UHA
Spolupráca	Zainteresované orgány štátnej správy, majitelia nehnuteľností
Náklady	120 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta a externé zdroje
Termín	2015 – 2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vypracovať zadanie• Obstaranie spracovateľa územného plánu• Spracovanie plánu• Prerokovanie, schválenie a zverejnenie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Plocha územia na ktoré boli spracované územné plány
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Ing. arch. Pavol Šrankota

ZÁMER	Doplniť územnoplánovaciu dokumentáciu
Opatrenie	Spracovať Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES)
Cieľ opatrenia	Zlepšiť kvalitu životného prostredia, vytvoriť podmienky na koncepčné riešenie
Garant	UHA
Spolupráca	SAŽP, MŽP, OÚ ŽP, špecialisti

Náklady	30 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta a externé zdroje
Termín	2017
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vybrať dodávateľa• Spracovať dokument• Zverejniť dokument
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zverejnenie MÚSES
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Doplniť územnoplánovaciu dokumentáciu
Opatrenie	Spracovať Miestnu agendu 21 (MA 21)
Cieľ opatrenia	Zlepšiť kvalitu životného prostredia
Garant	UHA
Spolupráca	SAŽP, MŽP, OÚ ŽP, špecialisti
Náklady	30 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta a externé zdroje
Termín	2016 – 2017
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vybrať dodávateľa• Spracovať dokument• Zverejniť dokument
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Zverejnenie MA 21
Zdroj	RNDr. Peter Tremboš, PhD.
Spracoval	RNDr. Peter Tremboš, PhD.

ZÁMER	Doplniť územnoplánovaciu dokumentáciu
Opatrenie	Spracovať územnoplánovacie podklady pre revitalizáciu územia
Cieľ opatrenia	Zlepšenie podmienok pre ďalší rozvoj mesta, zlepšenie funkčnej a priestorovej organizácie mesta
Garant	UHA
Spolupráca	Zainteresované orgány štátnej správy, majitelia nehnuteľností

Náklady	60 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta a externé zdroje
Termín	2016 – 2017
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vypracovať zadanie• Obstaranie spracovateľov podkladov• Spracovanie podkladov• Prerokovanie, schválenie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet spracovaných ÚPD
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Ing. arch. Pavol Šrankota

ZÁMER	Doplniť územnoplánovaciu dokumentáciu
Opatrenie	Spracovať projekt pozemkových úprav
Cieľ opatrenia	Zlepšenie podmienok pre ďalší rozvoj mesta
Garant	UHA
Spolupráca	Pozemkový úrad, lesný úrad, právne oddelenie, kataster, geodézia
Náklady	750 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta a externé zdroje
Termín	2015 – 2017
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Vypracovať zadanie• Obstaranie spracovateľa projektu• Spracovanie projektu• Prerokovanie, schválenie projektu
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Spracovanie projektu
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Ing. arch. Pavol Šrankota

ZÁMER	Urbanistické a architektonické riešenie problémových areálov na území mesta
Opatrenie	Pripraviť plochy pre výstavbu IBV
Cieľ opatrenia	Zabezpečiť bývanie pre občanov mesta

Garant	Prednosta
Spolupráca	Vodárenská spoločnosť, stredoslovenská energetika, SPP
Náklady	1 000 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta
Termín	2016 – 2020
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Príprava zadania a projektovej dokumentácie• Spracovanie dokumentácie• Realizácia sietí a komunikácií• Ponuka pozemkov na predaj
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet pripravených parciel pre IBV
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Ing. arch. Pavol Šrankota

ZÁMER	Urbanistické a architektonické riešenie problémových areálov na území mesta
Opatrenie	Podporovať výstavbu bytových domov podľa koncepcie rozvoja bytovej politiky
Cieľ opatrenia	Zabezpečiť bývanie pre občanov mesta
Garant	UHA
Spolupráca	Vlastníci pozemkov
Náklady	0
Zdroje financovania	-
Termín	2015 – 2022
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Overiť možnosti výstavby bytových domov na vhodných plochách z hľadiska ÚPN, ktoré sú vo vlastníctve mesta• Postupne pripraviť tieto plochy pre výstavbu bytových domov• Absolvovať diskusie s občanmi o výstavbe bytových domov v jednotlivých lokalitách• Pripraviť štúdie• Spracovať PD• Získať dotácie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Počet bytových jednotiek, ktoré boli postavené v bytových domoch za rok

Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Ing. arch. Pavol Šrankota

ZÁMER	Urbanistické a architektonické riešenie problémových areálov na území mesta
Opatrenie	Humanizovať sídliská a mestské časti (vybudovať oddychové zóny s kompletným mobiliárom a drobnou architektúrou, budovať komunitné centrá a občiansku vybavenosť)
Cieľ opatrenia	Zlepšiť kvalitu životného prostredia
Garant	UHA
Spolupráca	Poslanci a občianske združenia v mestských častiach, občania
Náklady	1 000 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta a externé zdroje
Termín	2017
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analýza situácie, prieskum verejnej mienky• Príprava zadania obstarania projektovej dokumentácie• Zabezpečenie zdrojov – spracovanie žiadosti o NFP• Spracovanie dokumentácie• Realizácia projektu• Zabezpečenie údržby a starostlivosti
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Objem vynaložených finančných prostriedkov• Plocha vybudovaných a upravených zón• Počet prvkov mobiliáru a drobnej architektúry
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Ing. arch. Pavol Šrankota

ZÁMER	Urbanistické a architektonické riešenie problémových areálov na území mesta
Opatrenie	Podporovať revitalizáciu a transformáciu starých priemyselných a iných nevyužívaných areálov
Cieľ opatrenia	Zlepšiť kvalitu životného prostredia
Garant	UHA
Spolupráca	Majitelia nehnuteľností, SARIO

Náklady	10 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta
Termín	2016 – 2020
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analýza stavu a areálov potenciálne vhodných na transformáciu• Príprava prezentácie areálov• Rokovanie s majiteľmi a SARIO o možnosti využitia areálov a nehnuteľností• Rokovania s potenciálnymi investormi a ministerstvom
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Vypracovanie analýzy a prezentácie• Počet rokovaní• Objem vynaložených finančných prostriedkov
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Ing. arch. Pavol Šrankota

ZÁMER	Urbanistické a architektonické riešenie problémových areálov na území mesta
Opatrenie	Urbanisticky doriešiť areál „aupark“, priestor železničnej a autobusovej stanice
Cieľ opatrenia	Zlepšiť kvalitu životného prostredia
Garant	UHA
Spolupráca	Majitelia nehnuteľností, architekti, potenciálni investori, SAD, ŽSR
Náklady	10 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta
Termín	2016
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analýza situácie, prieskum verejnej mienky• Príprava zadania obstarania štúdie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Spracovanie štúdie – riešenia
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Ing. arch. Pavol Šrankota

ZÁMER	Urbanistické a architektonické riešenie problémových areálov na území mesta
--------------	--

Opatrenie	Urbanisticky doriešiť a zatraktívniť centrum mesta (osvetlenie, sadové úpravy, čistota a bezpečnosť)
Cieľ opatrenia	Zlepšiť kvalitu životného prostredia
Garant	UHA
Spolupráca	Poslanci, obyvatelia, podnikatelia a majitelia nehnuteľností
Náklady	5 000,-
Zdroje financovania	Rozpočet mesta
Termín	2017
Úlohy	<ul style="list-style-type: none">• Analýza potrieb úpravy, dobudovania a výsadby areálov a zón• Vypracovanie štúdie
Indikátor	<ul style="list-style-type: none">• Spracovanie štúdie
Zdroj	Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie
Spracoval	Ing. arch. Pavol Šrankota

E. Implementácia

20. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Zabezpečenie realizácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja bude primárne na exekutive mesta Ružomberok.

Podľa § 11 ods. 4c Zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov mestské zastupiteľstvo schvaľuje koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života mesta.

Medzi aktuálne úlohy mestského alebo obecného zastupiteľstva patrí najmä:

- určovanie zásad hospodárenia a nakladania s majetkom mesta a s majetkom štátu, ktorý užíva, schvaľovanie najdôležitejších úkonov týkajúcich sa tohto majetku a kontrolu hospodárenia s ním,
- schvaľovanie rozpočtu mesta a jeho zmien,
- schvaľovanie monitorovacích a hodnotiacich správ,
- schvaľovanie akčného plánu na jednotlivé roky,
- schvaľovanie spolufinancovania projektov v prípade žiadania finančných prostriedkov z iných zdrojov.

Z pohľadu inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia úlohu riadiaceho orgánu v prípade implementácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (Programu rozvoja obce) majú vykonávať mestské a obecné úrady. K ich úlohám v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. v znení neskorších predpisov patrí najmä:

- analýza a hodnotenie úrovne rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečenie jeho trvalo udržateľného hospodárskeho, sociálneho a územného rozvoja,
- zabezpečenie a koordinácia vypracovania a realizácie programu rozvoja obce, jeho pravidelný monitoring (každoročne do 31. mája zasielať príslušnému vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení), zabezpečenie súladu programu rozvoja obce s územnoplánovacou dokumentáciou,
- spolupráca s vyšším územným celkom, na území ktorého sa obec nachádza, na príprave a realizácii programu rozvoja vyššieho územného celku a na účely evidencie poskytovať vyššiemu územnému celku program rozvoja obce,
- podieľať sa na plnení úloh, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja v spolupráci s ministerstvom a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí sa nachádzajú na území obce,
- vytvárať podmienky na vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev,
- spolupracovať s ďalšími obcami, regiónmi a územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov, ktoré plnia funkcie územnej samosprávy,
- podporovať rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na rozvoj obce,
- zabezpečovať spracovanie realizačných plánov,
- pripravovať a podávať žiadosti o poskytnutie finančných prostriedkov z iných zdrojov,
- predkladať žiadosti o platby,

- implementovať schválené projekty,
- vypracovávať pravidelné monitorovacie a hodnotiace správy,
- predkladať monitorovacie a hodnotiace správy mestskému alebo obecnému zastupiteľstvu.

Z hľadiska efektívnosti práce a plnenia úloh vyplývajúcich z predloženého Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja považujeme za vhodné ustanoviť funkciu koordinátora a tak prispieť k zlepšeniu podmienok pre spoluprácu všetkých zainteresovaných aktérov. Následne bude možné realizovať optimálne rozdelenie úloh a právomocí, ktoré by umožnili efektívne riadenie, organizáciu plnenia v Programe stanovených úloh a ich nevyhnutnú kontrolu.

Zodpovednosť za realizáciu jednotlivých navrhnutých opatrení je riešená cez určenie garanta, ktorý je uvedený pre každé opatrenie zvlášť.

21. Finančný plán

Všetky, v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja navrhnuté opatrenia, považujeme za uskutočniteľné v horizonte niekoľkých rokov. Časť opatrení má organizačný charakter a bude ich možné realizovať bez významnejších finančných nákladov, v relatívne krátkom čase (prípadne sú trvalého charakteru). Druhý typ opatrení je tiež neinvestičného charakteru. Keďže ide o opatrenia zamerané na tvorbu projektovej dokumentácie, spracovanie rôznych štúdií a podobne, ich realizácia bude finančne o niečo náročnejšia a bude vyžadovať dostatočne dlhý čas, rádovo niekoľko mesiacov až rok. Tretí typ opatrení je investičného charakteru. Ich realizácia bude preto do veľkej miery závislá od dostupnosti finančných zdrojov. Veľkosť potrebných investícií a čas na ich realizáciu bude možné presnejšie stanoviť až po spracovaní projektovej dokumentácie. Posledný, štvrtý typ opatrení je zameraný na opravu a údržbu už existujúcich zariadení. Práce by sa mali vykonávať zväčša priebežne. Pôjde prevažne o nízkorozpočtové výkony, ktoré by sa mali hradiť najmä z prevádzkových nákladov.

Predpokladaný celkový objem finančných nákladov na realizáciu opatrení obsiahnutých v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja bol vyčíslený vo výške 45 299 000,- eur. Z toho interné zdroje by mali byť použité vo výške 13 960 000,- eur (31 % z celkovej sumy) a externé vo výške 31 339 000,- eur (69 % z celkovej sumy). V priemere by malo byť každý rok, na ktorý bol zostavovaný Program, preinvestovaných približne 5,7 milióna eur. Z interných zdrojov by to malo byť v priemere 1,75 mil. eur. Vzhľadom na doterajšiu priemernú ročnú výšku príjmov a výdavkov mestského rozpočtu by to nemalo mať dramatický dopad na rozpočtovú bilanciu a nemuselo by viesť k výraznejšiemu zadĺženiu.

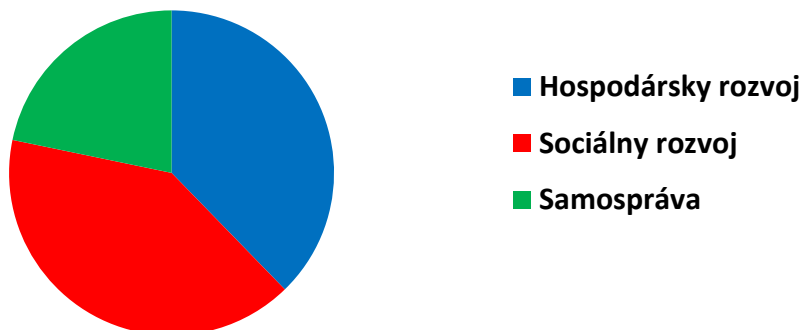
Rozdelenie predpokladaných nákladov je prirodzene nerovnomerné. Na hospodársky rozvoj a základnú infraštruktúru pripadá 17 089 000,- eur (38 %), sociálny rozvoj a kvalitu života 18 358 000,- eur (40 %) a na samosprávu, verejné služby a životné prostredie 9 852 000,- eur (22 %).

Celková výška predpokladaných nákladov na realizáciu PHSR v jednotlivých rokoch je tiež rozdielna. Od roku 2015 postupne stúpa s maximom v roku 2017 a potom klesá s minimom v roku 2022.

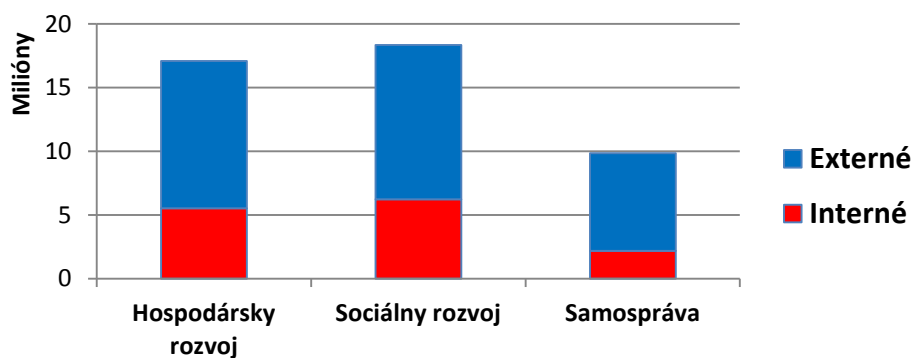
Prehľad o predpokladanej výške a rozdelení nákladov na realizáciu opatrení navrhnutých v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Ružomberok (PHSR) podľa oblastí, zdroja financií a času poskytujú nasledovné grafy.

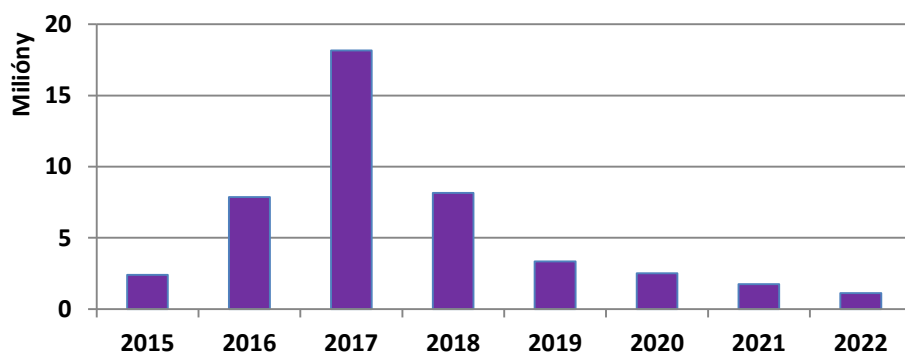
Predpokladaná celková výška nákladov na realizáciu PHSR podľa oblastí (v €)

Predpokladaná výška nákladov na realizáciu PHSR podľa oblasti a finančných zdrojov (v €)

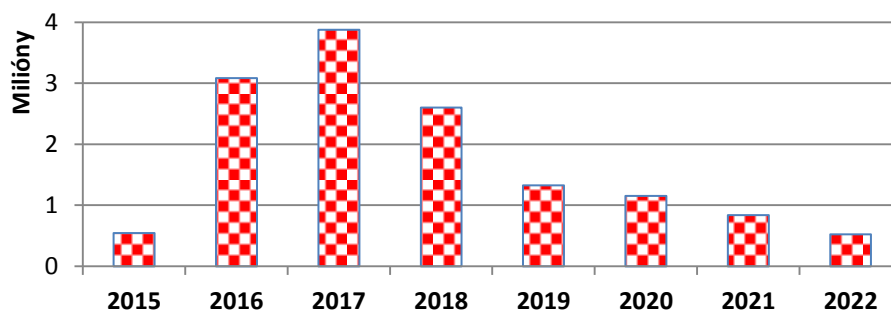

Predpokladaná výška nákladov na realizáciu PHSR v rokoch 2015 až 2022 (v €)

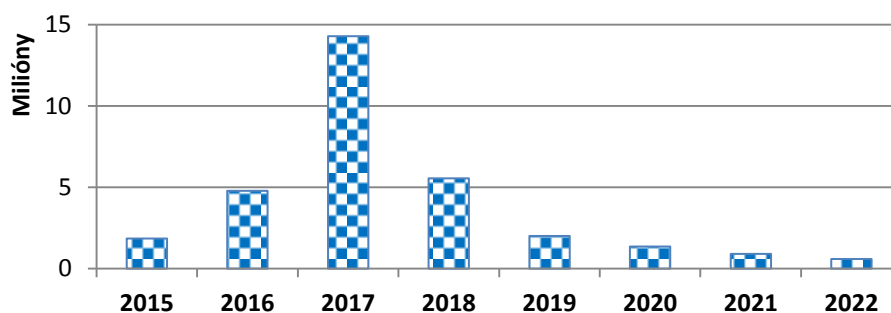

Predpokladaná výška nákladov z interných zdrojov na realizáciu PHSR v rokoch 2015 až 2022 (v €)

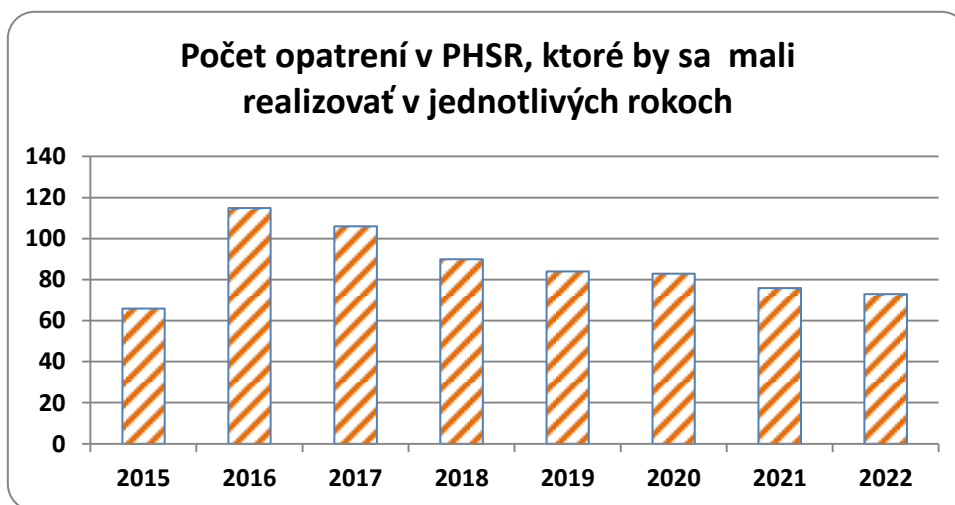
Predpokladaná výška nákladov z externých zdrojov na realizáciu PHSR v rokoch 2015 až 2022 (v €)

22. Harmonogram realizácie

Medzi navrhovanými opatreniami prevládajú tie, ktoré majú dlhodobý charakter, počíta sa s ich realizáciou počas dlhšieho obdobia. Rozloženie plánovanej realizácie opatrení je počas celého plánovaného obdobia vcelku vyrovnané. Výnimkou je iba rok 2015, v ktorom sa kreoval Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja a čiastočne aj rok 2016, v ktorom by sa mali realizovať viaceré krátkodobé opatrenia a zároveň rozbehnúť mnohé dlhodobé. Obdobie realizácie opatrení navrhnutých v tomto programe je uvedené pre každé opatrenie individuálne. Celkový pohľad na časové rozloženie realizácie navrhnutých opatrení poskytuje nasledujúci graf.

23. Monitoring a hodnotenie plnenia

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je dokument, ktorý sa po schválení mestským zastupiteľstvom stáva významným faktorom koncepčného rozvoja územia, pre ktorý bol spracovaný. Následne sa dôležitým činiteľom ovplyvňujúcim jeho realizáciu stáva kontrola, monitoring a hodnotenie plnenia v Programe stanovených cieľov a opatrení. Pre zabezpečenie realizácie programu a následného monitoringu plnenia stanovených úloh bude do 3 mesiacov od schválenia PHSR v mestskom zastupiteľstve ustanovený monitorovací výbor.

Popis činností monitorovacieho výboru:

1. určiť plánované hodnoty ukazovateľov,
2. stanoviť spôsob monitorovania,
3. sumarizovať zistené hodnoty ukazovateľov plnenia úloh (indikátorov),
4. spracovať monitorovaciu správu za príslušný rok každoročne v stanovenom termíne,
5. prezentovať monitorovaciu správu pred mestským zastupiteľstvom,
6. zabezpečiť informovanosť verejnosti o plnení Programu,
7. pripravovať návrhy na aktualizáciu Programu na základe výsledkov monitorovacej správy, podnetov mestského zastupiteľstva a pod.

Na zostavenie detailného monitorovacieho plánu, sumarizáciu zistených hodnôt ukazovateľov plnenia úloh a následne spracovanie monitorovacej správy je možné zabezpečiť aj externou formou.

Pre každé opatrenie navrhnuté v Programe je uvedený minimálne jeden indikátor. Ten slúži pre monitoring jeho plnenia. Vyhodnotením indikátorov sa pomocou monitorovacích formulárov sleduje miera plnenia danej aktivity.

Monitorovanie a priebežné hodnotenie by malo byť vykonávané pravidelne v ročných intervaloch. Súčasťou monitorovacej správy budú monitorovacie formuláre, ktoré sa budú vyplňať pre každé opatrenie, aktivitu samostatne. V monitorovacom formulári sa sleduje najmä miera plnenia danej aktivity v porovnaní s plánovanými hodnotami ukazovateľov. Príklad takéhoto formulára je uvedený nižšie.

Monitorovací formulár:

Prioritná oblasť	Cieľ	Názov aktivity			
Ukazovatele		Pôvodná hodnota	Plánovaná hodnota	Dosiahnutá hodnota	(%)
1 -					
2 -					
Slovné ohodnotenie plnenia					

Poznámka:	
Celkové vyjadrenie plnenia aktivity v %:	

Ako možné spôsoby monitorovania a overenia plnenia stanovených ukazovateľov možno uviesť napr. fyzický zber údajov, dotazníky, rozsah dodaných tovarov a služieb, finančné ukazovatele pre sledovanie vstupov, rôzne špecifické indikátory jednotlivých aktivít a pod.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja bude bezodkladne zverejnený na internetovej stránke mesta (<http://www.ruzomberok.sk>) a v tlačenej forme verejne prístupný na Mestskom úrade. Rovnako bude zverejňovaná každoročne spracovaná Monitorovacia správa o plnení stanovených cieľov a opatrení.

PRÍLOHA

- 1. Prieskum názorov obyvateľov na rozvoj mesta Ružomberok**

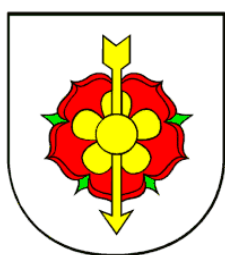
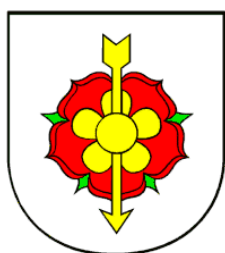
- 2. Prieskum podnikateľského prostredia mesta Ružomberok**

Prieskum názorov obyvateľov na rozvoj mesta Ružomberok

Príloha

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja
mesta Ružomberok

Zostavil: **RNDr. Peter Tremboš, PhD.**
projektový tím **GEOINFO**
(apríl 2013)

1. Ciele prieskumu

Nezastupiteľný význam v procese rozhodovania o ďalšom rozvoji územia má účasť verejnosti. Preto bol v súvislosti s projektom tvorby Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Ružomberok pre roky 2014 až 2020 uskutočnený anketový prieskum medzi jeho obyvateľmi, v menšej miere i návštevníkmi, s cieľom zistiť ich potreby a názory na rozvoj mesta. Tento dokument podáva štatisticky spracované výsledky uvedeného prieskumu.

2. Metodika a rozsah prieskumu

Pre výskum bola zvolená technika dotazníkového prieskumu formou riadeného interview. Dotazník bol štruktúrovaný do dvoch základných častí. V prvej časti boli zisťované údaje o respondentovi – jeho pohlavie, vek, najvyššie dosiahnuté vzdelanie, dĺžka bývania v meste a ekonomická aktivita. V druhej časti bolo uvedených šesť otázok, z toho štyri boli zamerané na posúdenie silných a slabých stránok mesta, potenciálnych príležitostí a ohrození, zvyšné dve umožňovali vysloviť názor na to, čo je v meste potrebné zmeniť, vybudovať a podobne.

Prieskum sa uskutočnil v apríli 2013 na vzorke 160 respondentov, čo predstavuje asi 0,5 % z celkového počtu obyvateľov mesta Ružomberok. Výsledky prieskumu boli štatisticky spracované a sú vyhodnotené v nasledujúcich častiach tohto dokumentu.

3. Štruktúra respondentov

3.1. Štruktúra respondentov podľa pohlavia a veku

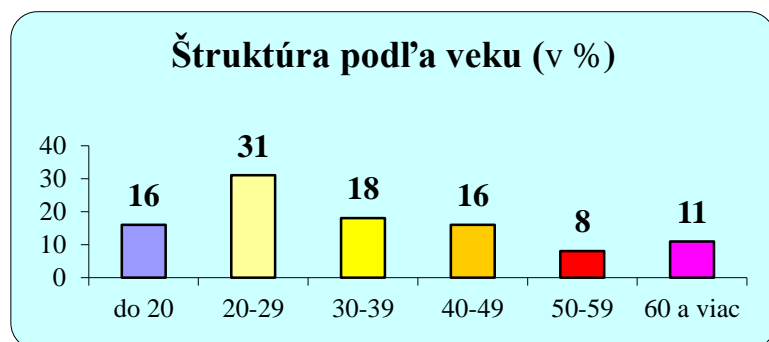
Jedným zo základných sledovaných znakov respondentov je štruktúra podľa pohlavia. Ako vidieť z nasledujúceho grafu, v počte respondentov prevládali ženy, ktoré predstavovali 60 % respondentov. Aj keď v meste Ružomberok celkovo

prevládajú ženy (tvoria 52,4 % jeho obyvateľov), počet respondentov ženského pohlavia bol o niečo vyšší. Možno to čiastočne vysvetliť vyšším podielom žien, ktoré sa pohybovali po verejných priestranstvách v čase prieskumu (ženy na materskej dovolenke, dôchodkyne, ženy na nákupoch), ako aj ich väčšou ochotou zapojiť sa do prieskumu a komunikovať s anketármi.

Ďalším sledovaným znakom bola veková štruktúra. Respondenti boli začlenení do šiestich vekových kategórií (do 20, 20 – 29, 30 – 39, 40 – 49, 50 – 59, 60 a viac rokov), ich podiel na celkovom súbore respondentov znázorňuje nasledujúci graf. Najpočetnejšia bola veková kategória 20 až 29 rokov, ktorí predstavovali 31 % z celkového počtu anketovaných.

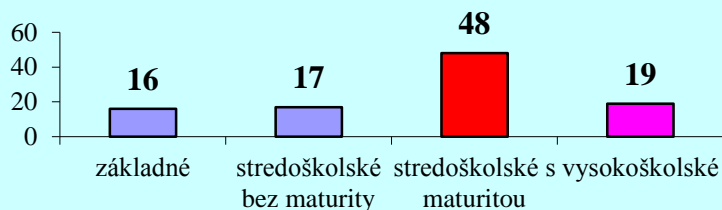

3.2. Štruktúra respondentov podľa dosiahnutého vzdelania a dĺžky bývania v meste Ružomberok

Z hľadiska vzdelanostnej štruktúry mala väčšina respondentov stredoškolské vzdelanie s maturitou (48 %). Výsledky sú prezentované v nasledujúcom grafe.

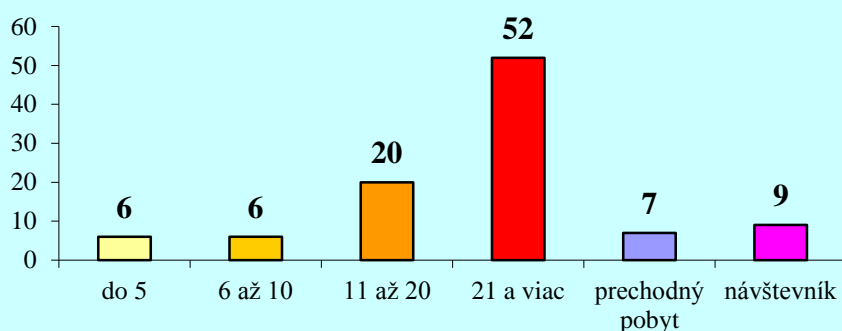

Štruktúra podľa vzdelania (v %)

Podľa dĺžky bývania v meste Ružomberok boli vytvorené kategórie s dĺžkou do 5 rokov, 6 až 10, 11 až 20, 21 a viac rokov. Do zvláštnych kategórií boli zaradení respondenti s prechodným pobytom a takzvaní návštevníci, t. j. respondenti s trvalým pobytom mimo územia mesta. Túto kategóriu tvoria nielen náhodní návštevníci, ale vo veľkej miere najmä študenti stredných a vysokých škôl a pracujúci, ktorí do mesta dochádzajú prevažne z okolitých obcí a miest, prípadne ľudia, ktorí síce bývajú v meste, ale nemajú v ňom vybavený trvalý ani prechodný pobyt. Najvyššie zastúpenie vo vzorke respondentov mali starousedlíci, ktorí v meste bývajú viac ako 21 rokov. Tvorili až 52 % opýtaných. Spolu s tými, ktorí v meste bývajú 11 až 20 rokov tvorili temer tri štvrtiny respondentov. Výsledky zisťovania podľa dĺžky bývania sú prezentované v nasledujúcom grafe.

Štruktúra podľa dĺžky bývania (v %)

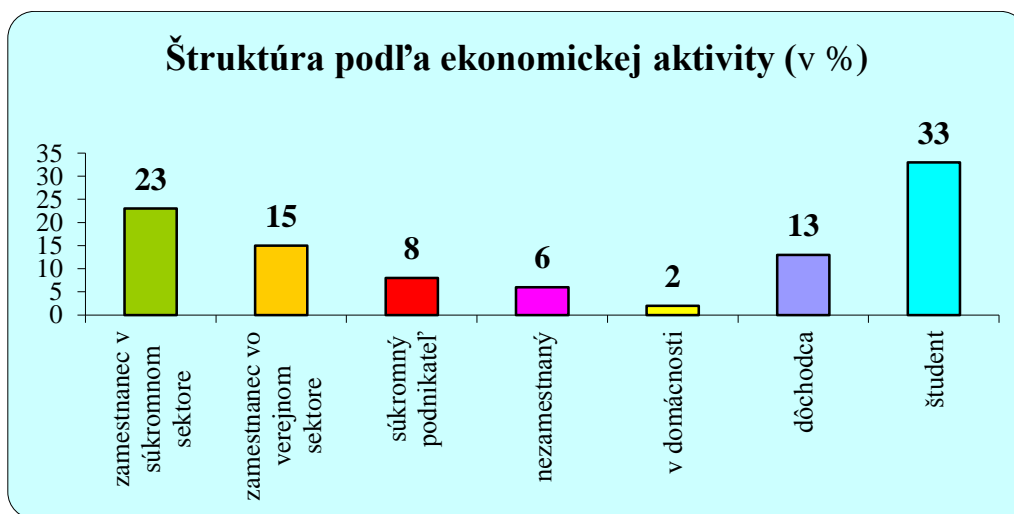

3.3. Štruktúra respondentov podľa ekonomickej aktivity

Z hľadiska ekonomickej aktivity boli respondenti zaradení do ôsmich skupín. Najvyšší podiel z opýtaných tvoria študenti (33 %) a zamestnanci v súkromnom sektore

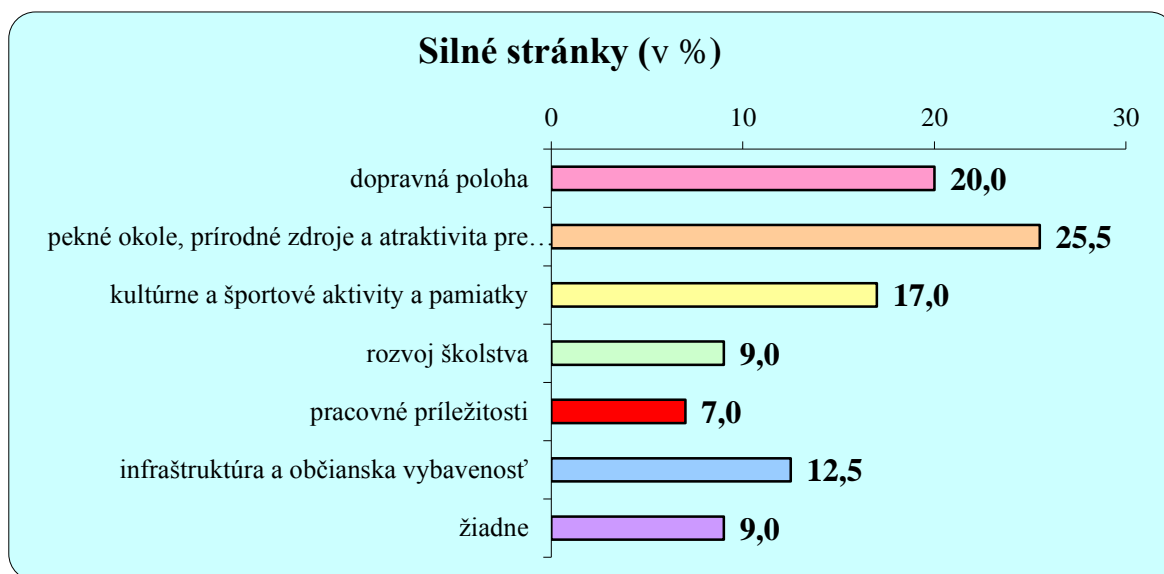
(23 %). Výsledky prieskumu za jednotlivé kategórie sú prezentované v nasledujúcom grafe.

4. Hodnotenie faktorov ovplyvňujúcich rozvoj mesta

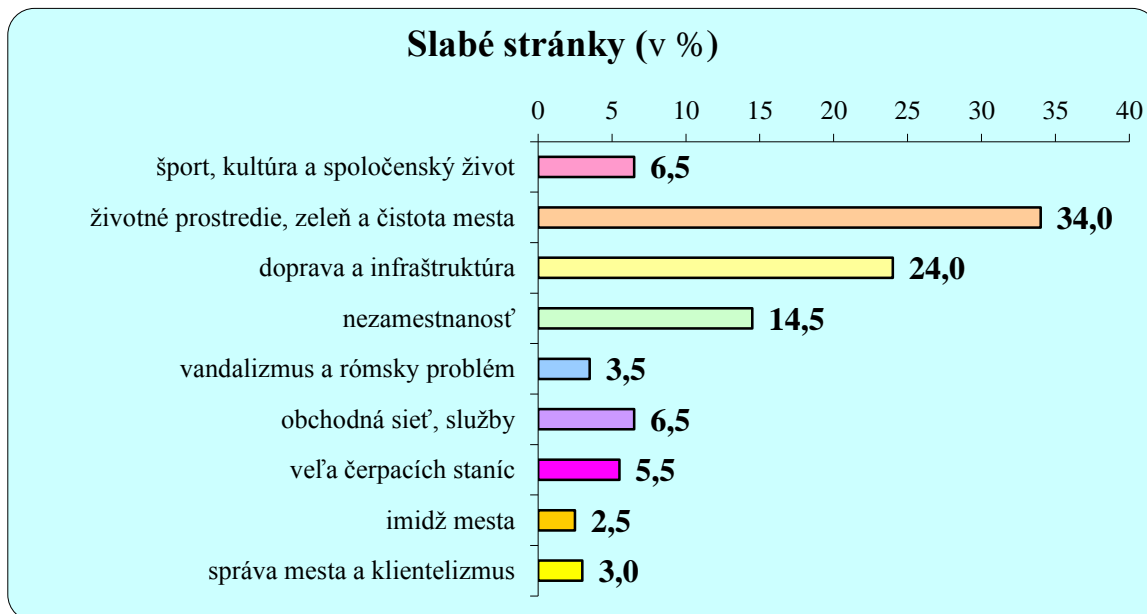
V druhej časti prieskumu boli respondenti požiadaní aby odpovedali na nasledujúce otázky. Najčastejšie odpovede sú znázornené na nasledujúcich grafoch. Uvedené hodnoty sú v %.

Ktoré sú hlavné výhody (silné stránky) mesta?

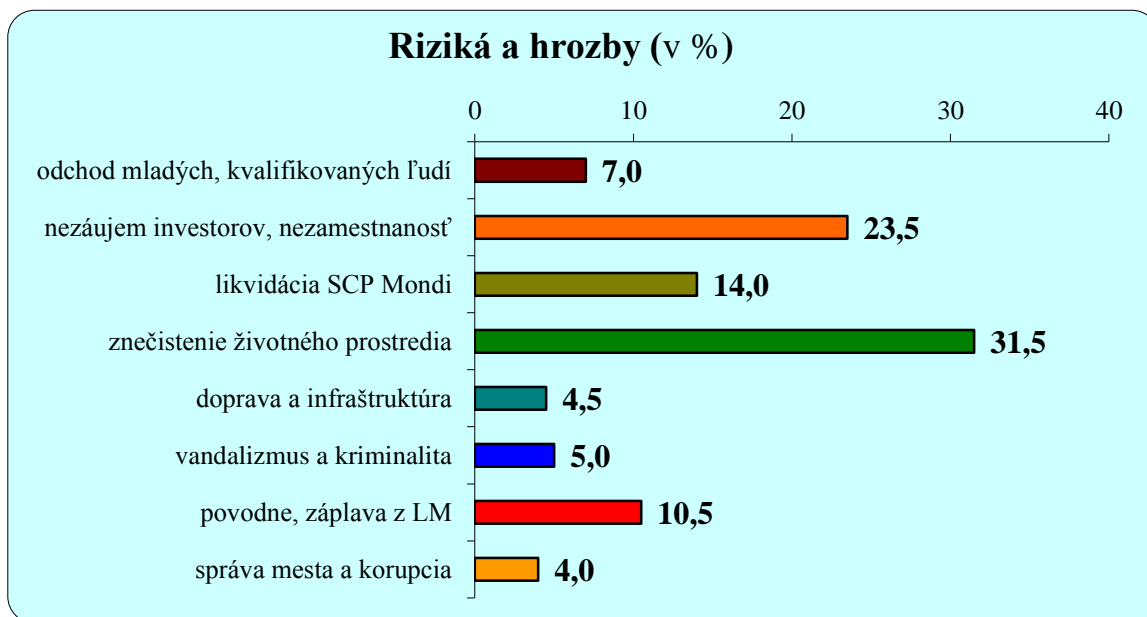

Uved'te najvýznamnejšie nevýhody (slabé stránky) mesta

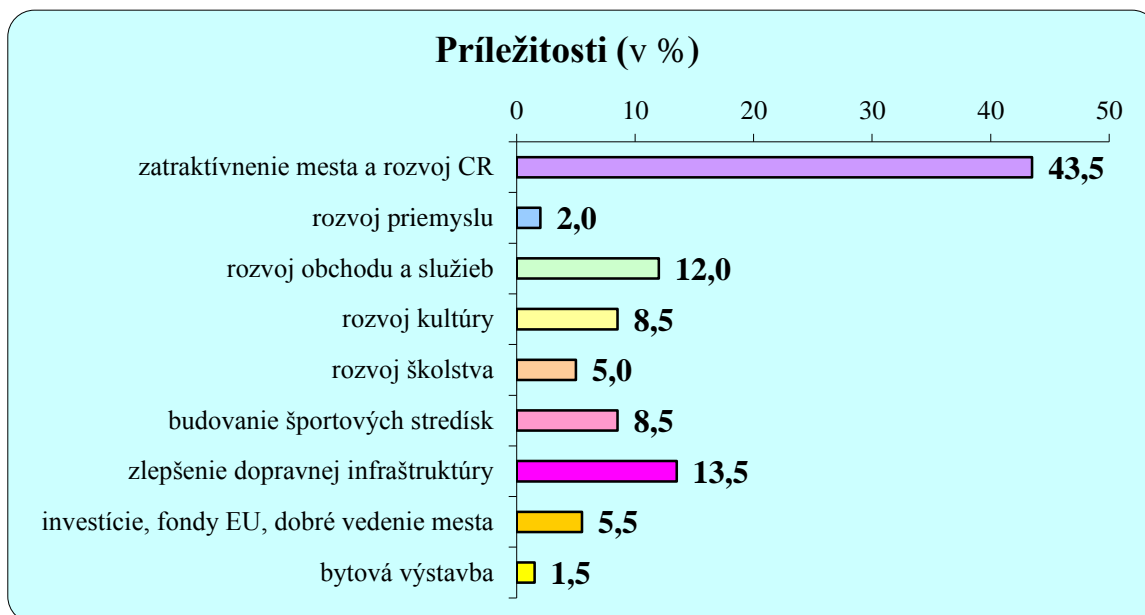

Aké riziká a hrozby môžu v budúcnosti ovplyvniť mesto?

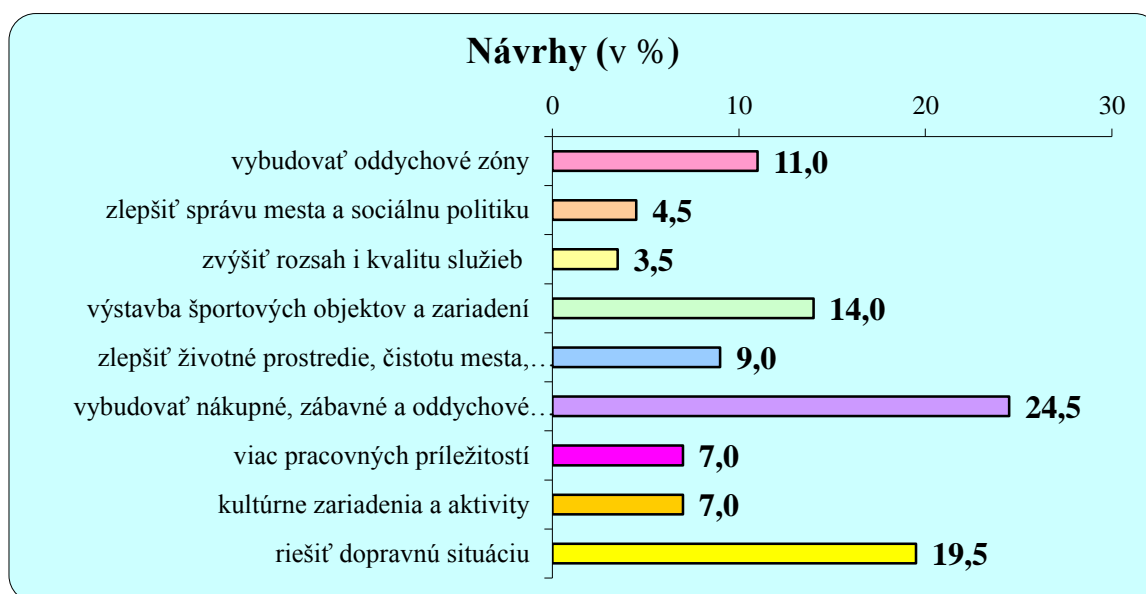

V čom vidíte príležitosti na budúci rozvoj mesta?

5. Návrhy respondentov

V tejto časti prieskumu boli respondenti požiadaní, aby podali konkrétne návrhy, ktoré by zabezpečili ďalší rozvoj mesta Ružomberok. Z množstva návrhov bolo vybraných deväť, ktoré sa najčastejšie opakovali. Uvedené hodnoty sú v %.

6. Záver

Vyššie prezentované výsledky prieskumu budú v procese spracovania Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja ďalej prehodnocované. Tvorí veľmi dobrý podklad pre spracovanie ďalších častí programu – SWOT analýzy, stanovenia rozvojových priorít a aj spracovanie konkrétnych opatrení, ktoré sú súčasťou rozvojovej stratégie mesta.

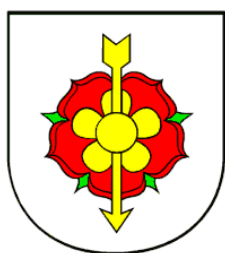
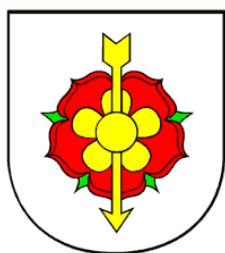
Kolektív spracovateľov výsledkov tohto výskumu ďakuje všetkým zúčastneným za ich ochotu, vynaložené úsilie a čas.

Prieskum podnikateľského prostredia mesta Ružomberok

Príloha

**Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja
mesta Ružomberok**

Zostavil: **RNDr. Peter Tremboš, PhD.**
projektový tím **GEOINFO**
(apríl 2015)

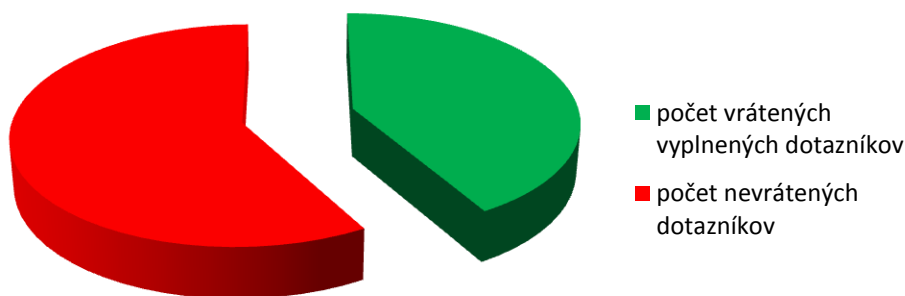
Vyhodnotenie prieskumu podnikateľského prostredia

Cieľom tohto prieskumu bolo získať informácie, ktoré zvyčajne nie sú súčasťou štatistických zisťovaní. Zaujímali nás najmä vývojové trendy a rozvojové zámery, skúsenosti so zamestnancami a trhom práce, identifikácia a hodnotenie faktorov, ktoré ovplyvňujú podnikateľskú činnosť v meste Ružomberok, spokojnosť s verejnou správou a verejnými službami i konkrétne návrhy na zlepšenie podnikateľského prostredia.

Na základe doterajších skúseností s prácou na zostavení Programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) bol zostavený dotazník na prieskum podnikateľského prostredia, ktorý obsahuje 21 otázok. Podľa nich je štruktúrované aj jeho vyhodnotenie.

Dotazníky boli zasielané poštou vybranej vzorke 60 podnikateľských subjektov v meste Ružomberok v marci 2015. Výber oslovených subjektov a zasielanie dotazníkov zabezpečil MsÚ. Výsledky prieskumu boli spracované na základe 25 vyplnených dotazníkov.

Úspešnosť prieskumu

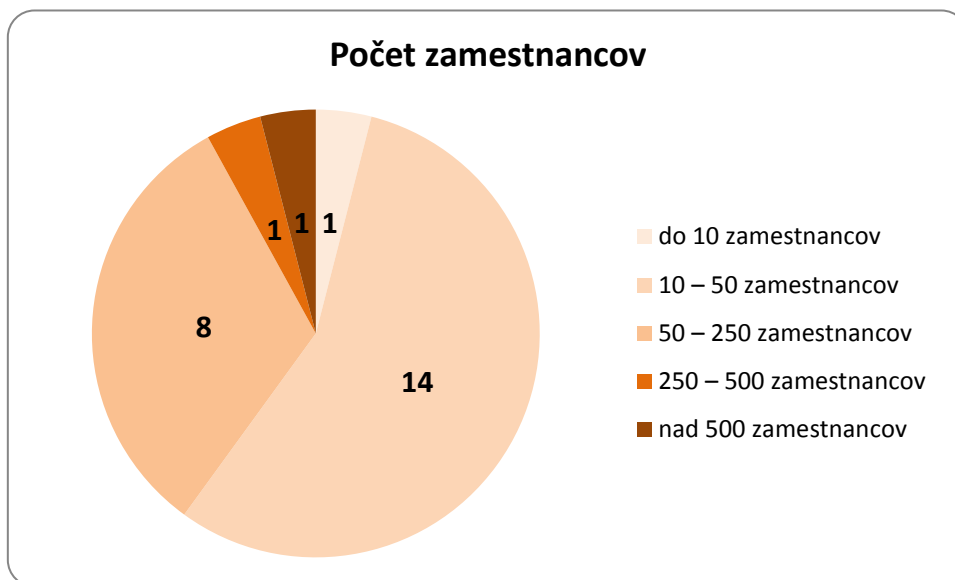

I. Základné údaje o respondentoch

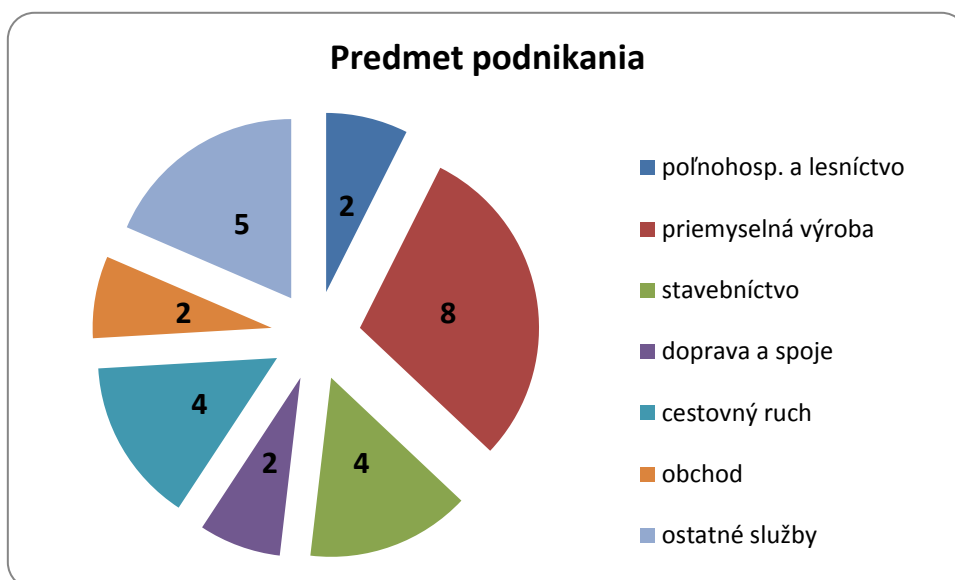
Otázka 1: **Počet zamestnancov**

Z nasledovného grafu vyplýva, že dotazník vyplnili najmä podniky s počtom zamestnancov od 10 do 50 a od 50 do 250. Spolu tvoria asi 88 % vybranej vzorky.

Otázka 2: **Predmet podnikania**

Ako vidno z nasledujúceho grafu, medzi respondentmi je zastúpené široké spektrum podnikateľských aktivít. Najväčší podiel (30 %) majú subjekty pôsobiace v priemyselnej výrobe. Niektorí pôsobia aj vo viacerých oblastiach.

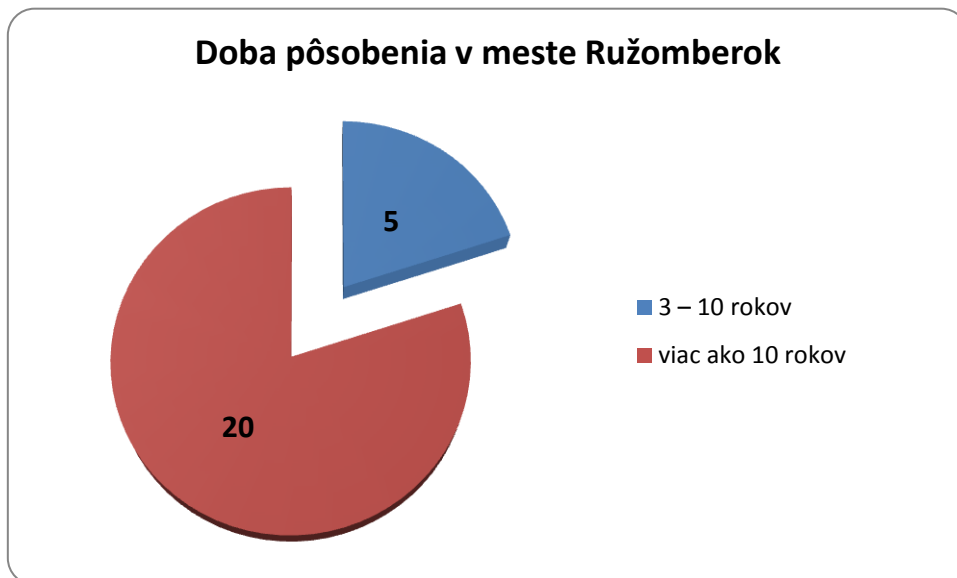

Otázka 3: Kde je lokalizované hlavné sídlo Vašej spoločnosti?

Všetci respondenti odpovedali, že ich hlavným sídlom je mesto Ružomberok.

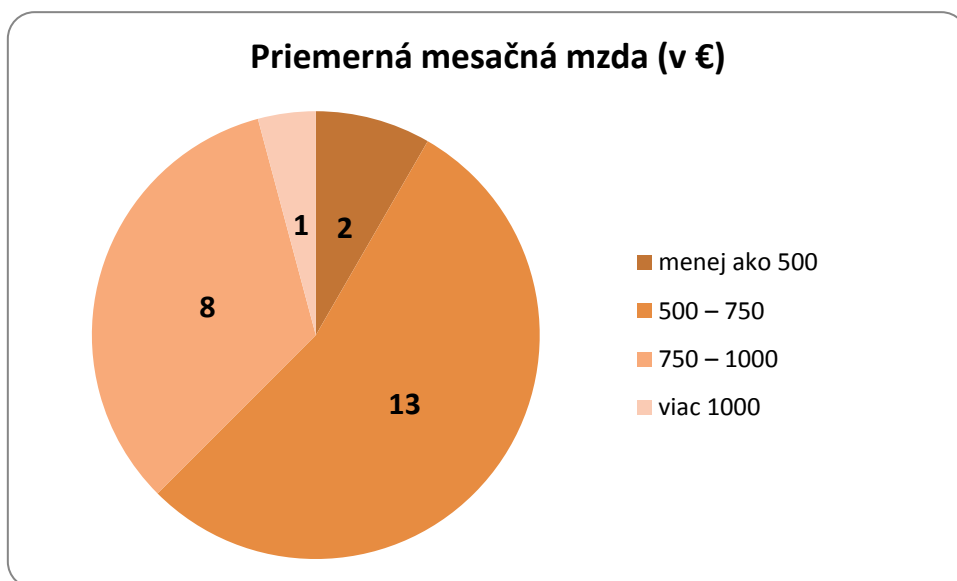
Otázka 4: Obdobie pôsobenia Vašej spoločnosti v Ružomberku

Až v 80 % prípadov išlo o subjekty pôsobiace na území mesta dlhšie ako 10 rokov. Z toho možno usudzovať, že aj na ďalšie otázky uvedené v dotazníku mali možnosť v značnej miere kvalifikovane odpovedať.

Otázka 5: Priemerná mesačná mzda vo Vašej spoločnosti

Viac ako polovica (54 %) respondentov odpovedala, že priemerná mesačná mzda v ich spoločnosti je v intervale 500 až 750 €, teda pod priemerom SR.

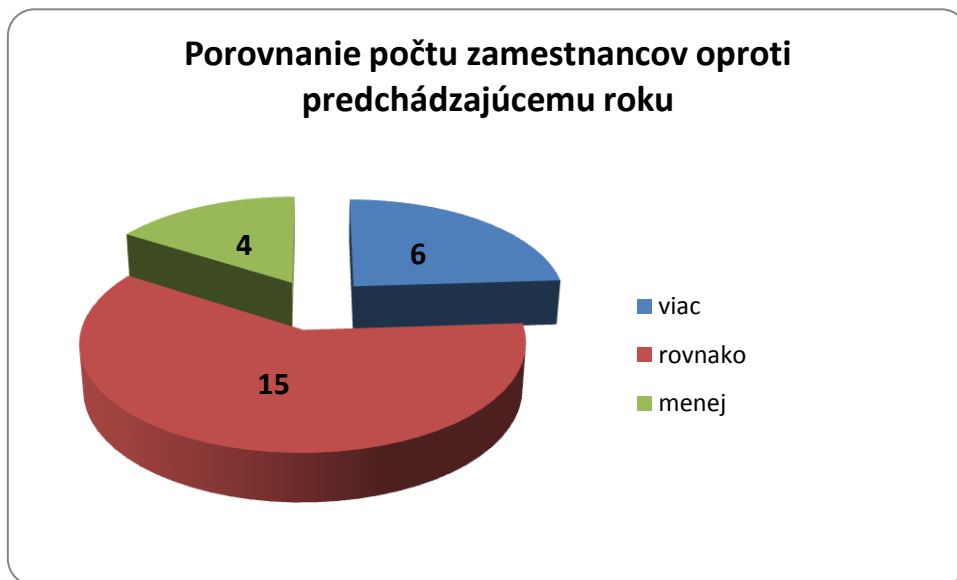

II. Vývojové trendy a rozvojové zámery

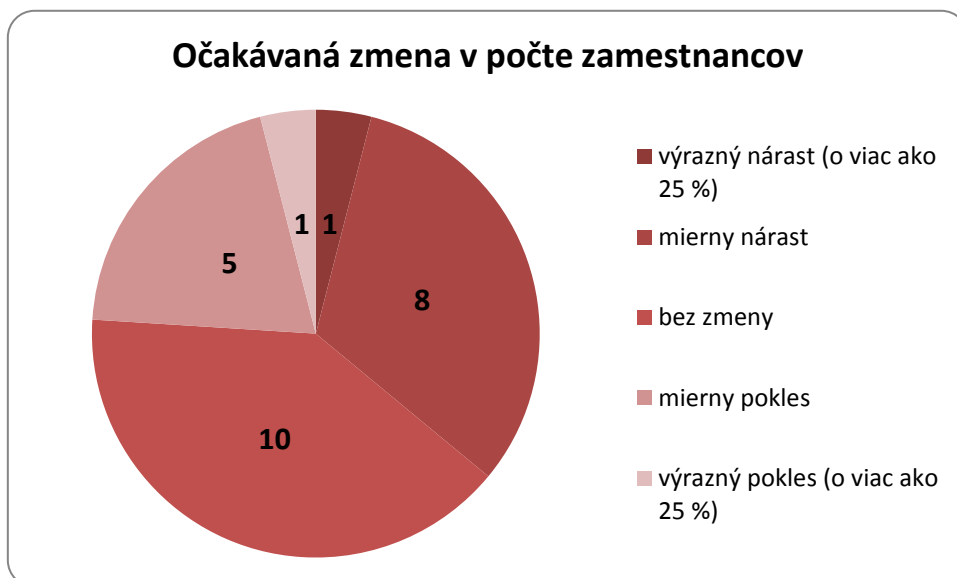
Otázka 6: Koľko máte zamestnancov v porovnaní so stavom z minulého roka?

Na základe výsledkov prieskumu možno konštatovať, že zamestnanosť sa v meste len mierne zlepšila. 24 % respondentov má v roku 2015 väčší počet zamestnancov ako v roku 2014 a 16 % ich má menej.

Otázka 7: Akú zmenu v počte zamestnancov očakávate v horizonte 1-2 rokov?

Len 4 % subjektov, ktoré odpovedali, očakáva výrazný nárast počtu zamestnancov, 32 % očakáva len mierny nárast a 24 % očakáva ich pokles.

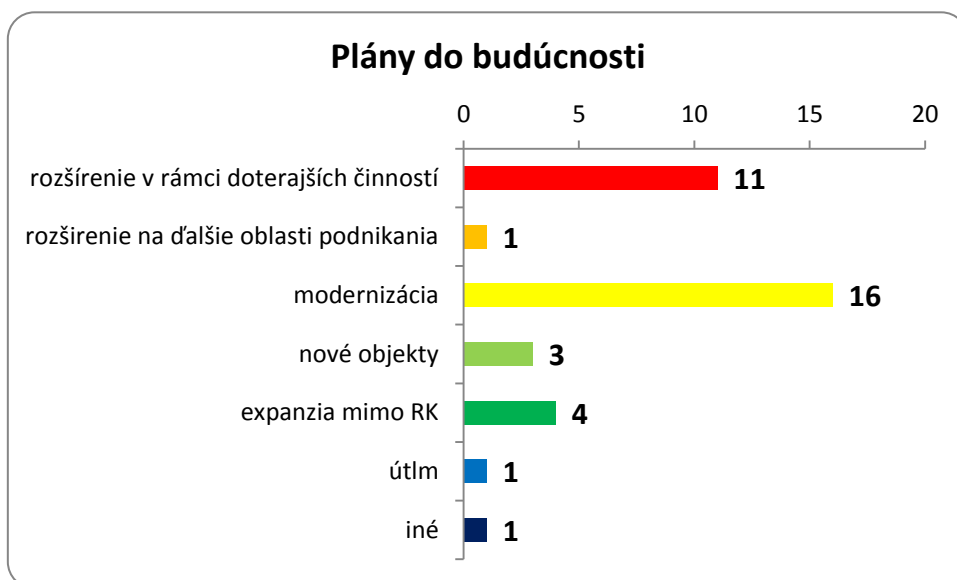
Otázka 8: Dosiahla Vaša spoločnosť v minulom roku kladný hospodársky výsledok?

72 % respondentov uviedlo, že v minulom roku dosiahli kladný hospodársky výsledok.

Otázka 9: Do budúcnosti plánujete:

Respondenti mohli označiť viac ponúkaných možností. To využilo 9 respondentov, jeden na túto otázku neodpovedal. Výrazne prevažovali plány na modernizáciu objektov a zariadení (44 %) a rozšírenie výroby a služieb v rámci doterajších činností (31 %).

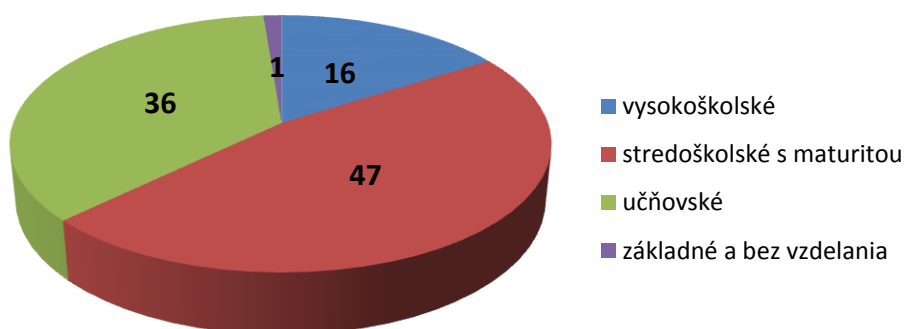

III. Zamestnanci a trh práce

Otázka 10: Vzdelanostná štruktúra zamestnancov Vašej spoločnosti

Pri vzdelanostnej štruktúre je zaujímavý najmä nízky podiel zamestnancov so základným vzdelaním (1 %). To naznačuje, že zníženie miery nezamestnanosti v tomto segmente bude veľmi ťažké. Pre ďalší rozvoj mesta je však tiež málo priaznivý relatívne nízky dopyt po vysokoškolsky vzdelanej pracovnej sile. Tá u respondentov tvorí v priemere len 16 % zo všetkých zamestnancov

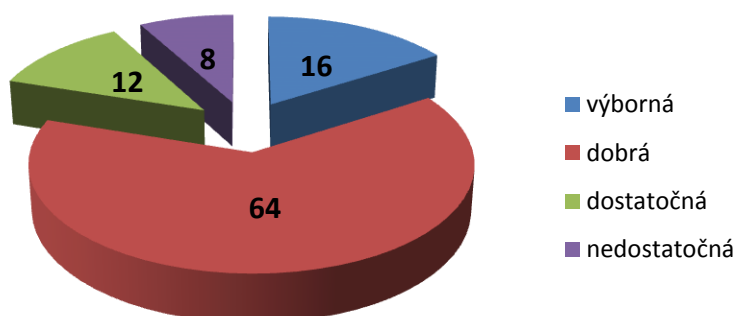
Vzdelanostná štruktúra zamestnancov (v %)

Otázka 11: Ako hodnotíte kvalitu pracovnej sily vo Vašej spoločnosti?

64 % respondentov hodnotí kvalitu pracovnej sily ako dobrú. Jej pozitívne hodnotenie (16 %) výrazne prevažuje nad negatívnym (8 %). Iba dvaja respondenti sa domnievajú, že je nedostatočná.

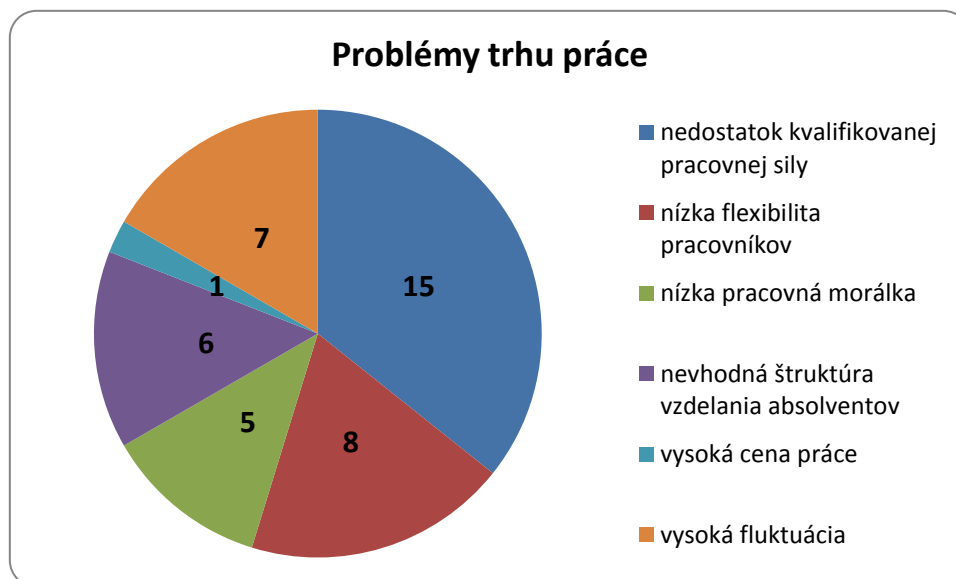
Hodnotenie kvality pracovnej sily (v %)

Otázka 12: Ktoré problémy na trhu práce sú z hľadiska Vašej spoločnosti najzávažnejšie?

Respondenti mohli označiť viacero možností. Deväti to aj využili. Dvaja na túto otázku neodpovedali. Za najvýznamnejší problém na trhu práce označili nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily. Naopak za najmenej významný problém považujú vysokú cenu práce.

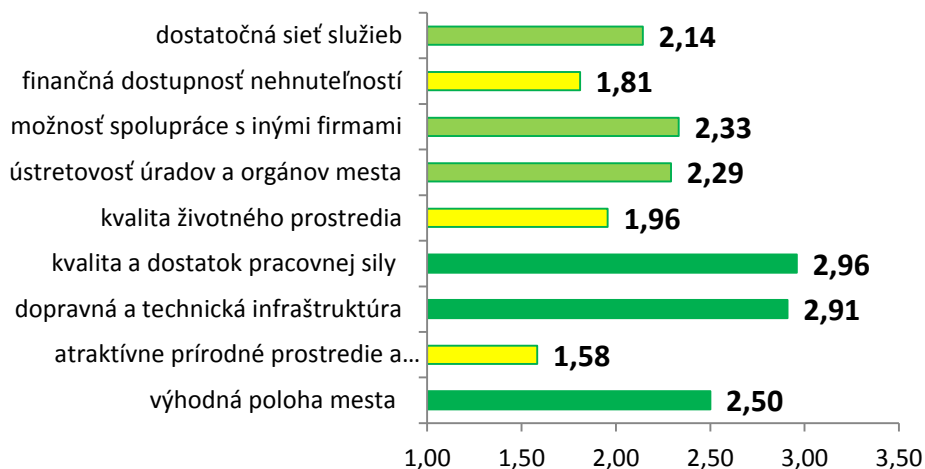
IV. Podnikateľské prostredie

Otázka 13: Do akej miery pozitívne ovplyvňujú činnosť Vašej spoločnosti nasledovné faktory?

Respondenti mali dôležitosť jednotlivých faktorov označiť v stupnici od 1 do 4, pričom 1 = najmenej významné a 4 = najvýznamnejšie. Jeden respondent na túto otázku neodpovedal vôbec a ďalší piati nehodnotili všetky ponúkané položky. Medzi faktory, ktoré najvýznamnejšie pozitívne ovplyvňujú podnikanie v meste respondenti zaradili kvalitu a dostatok pracovnej sily, dopravná a technická infraštruktúra a výhodná poloha mesta. Za faktory s najmenej výrazným pozitívnym vplyvom na podnikanie respondenti dosť prekvapivo považujú atraktívne prírodné prostredie a historické pamiatky v meste, finančnú dostupnosť nehnuteľností a kvalitu životného prostredia.

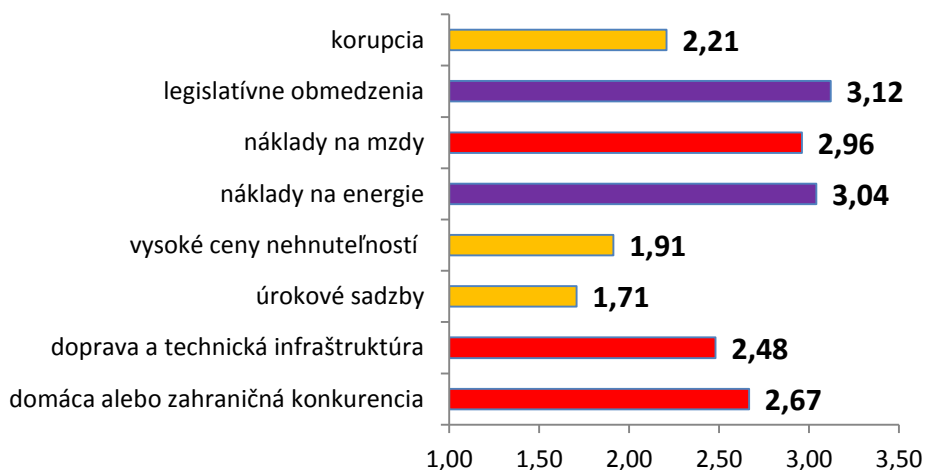
Faktory pozitívne ovplyvňujúce podnikanie

Otázka 14: Do akej miery negatívne ovplyvňujú činnosť Vašej spoločnosti nasledovné faktory?

Respondenti mali dôležitosť jednotlivých faktorov označiť v stupnici od 1 do 4, pričom 1 = najmenej významné a 4 = najvýznamnejšie. Na túto otázku odpovedali všetci ale dvaja respondenti nehodnotili všetky ponúkané položky. Medzi faktory, ktoré najvýznamnejšie negatívne ovplyvňujú podnikanie v meste respondenti zaradili legislatívne obmedzenia a náklady na energie. Za faktory s najmenej výrazným negatívnym vplyvom na podnikanie respondenti považujú úrokové sadzby, ceny nehnuteľností a potešujúco aj korupciu.

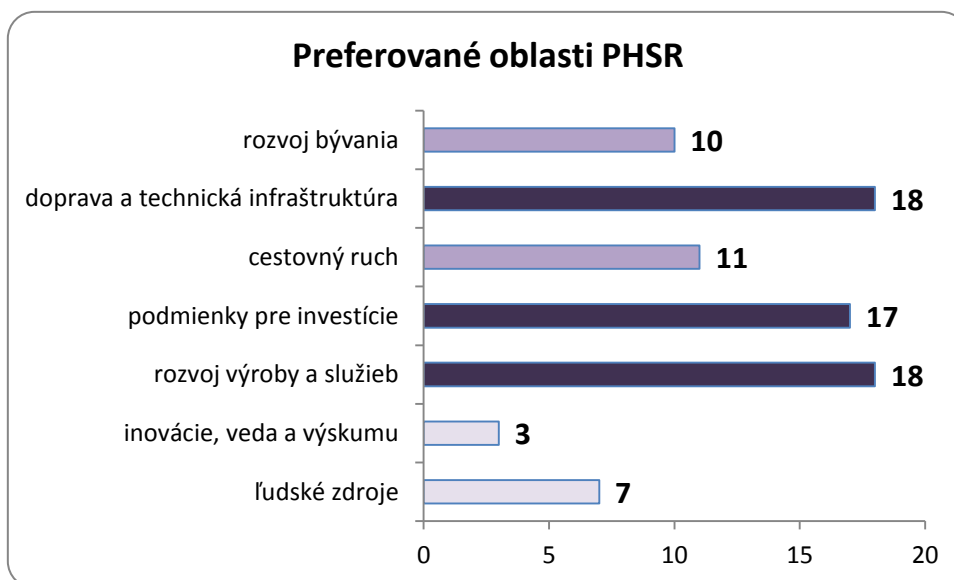
Faktory negatívne ovplyvňujúce podnikanie

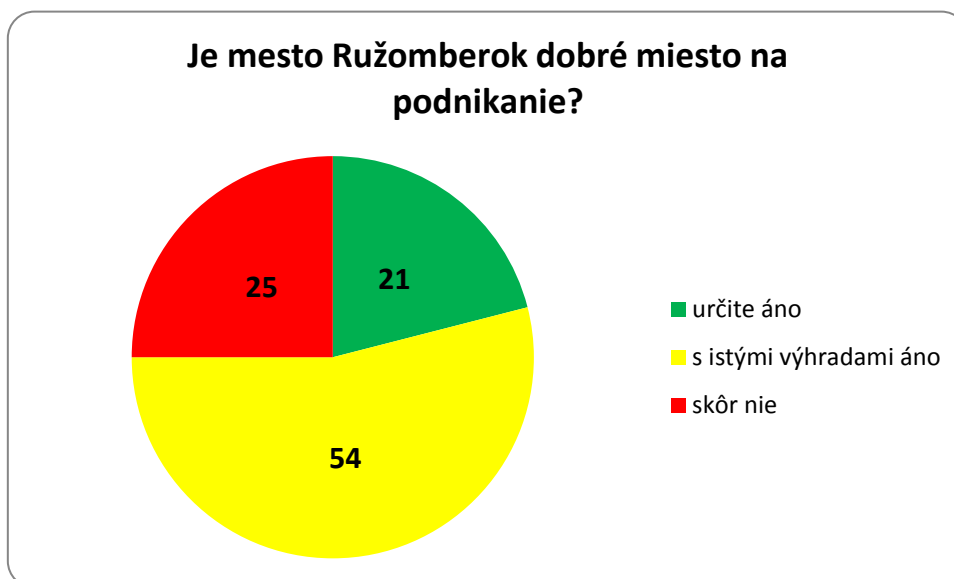
Otázka 15: Ktorými kritickými oblasťami by sa mal Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja prioritne zaoberať?

Respondenti mohli označiť 3 – 5 možností. Medzi najvýznamnejšie oblasti, ktorým by bolo potrebné sa venovať pri príprave nového PHSR respondenti zaradili dopravu a technickú infraštruktúru, zlepšovanie podmienok pre investície, rozvoj výroby a služieb.

V. Verejná správa

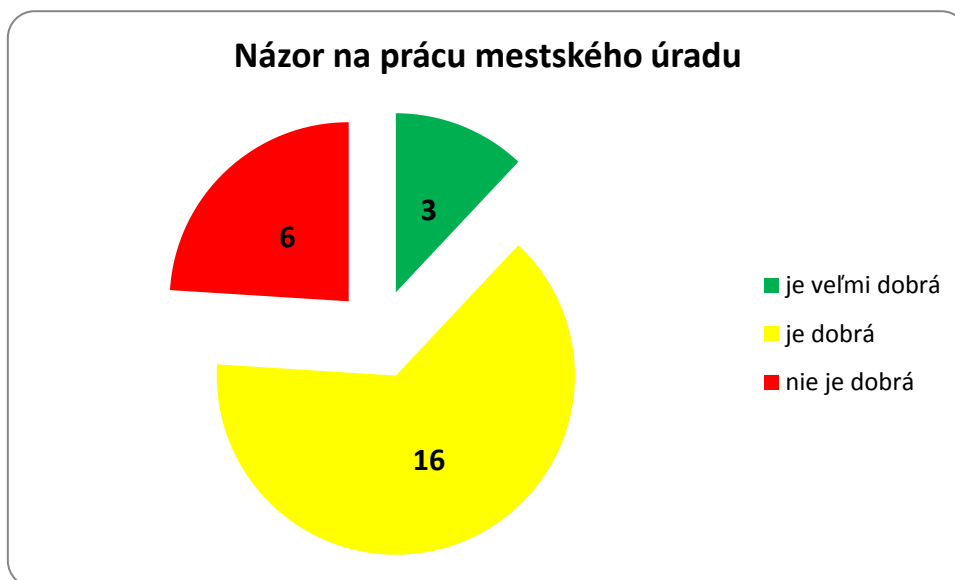
Otázka 16: Je podľa Vás mesto Ružomberok dobrým miestom na podnikanie?

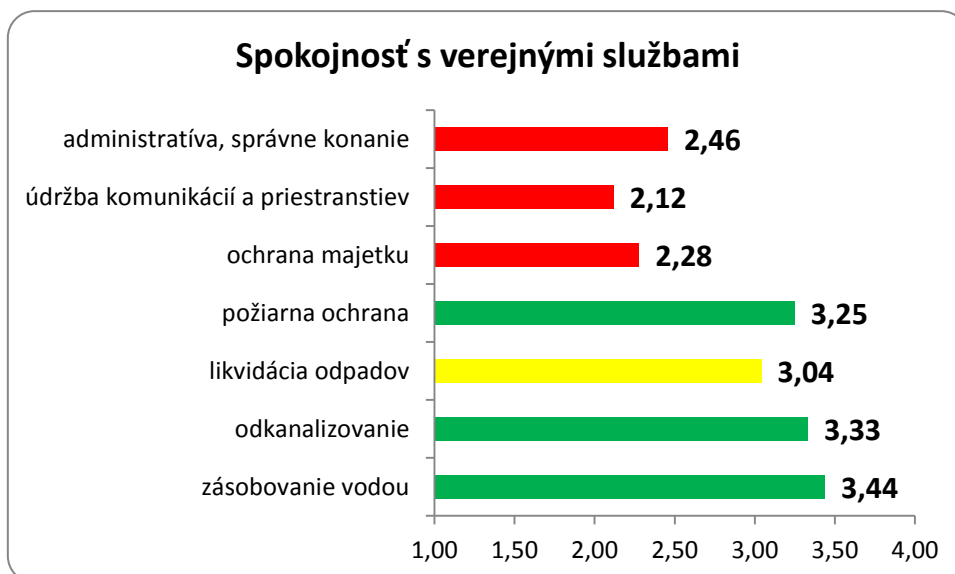
Otázka 17: Aký je Váš názor na prácu Mestského úradu v Ružomberku?

Asi dve tretiny (64 %) respondentov hodnotí prácu MsÚ ako priemernú. Pomer medzi pozitívnymi (3) a negatívnymi (6) hodnoteniami je však 1:2. To naznačuje rezervy v práci úradu, v jeho schopnosti sebaaprezentácie a vzťahu k verejnosti.

Otázka 18: Ako hodnotíte nasledovné verejné služby poskytované Vašej spoločnosťou?

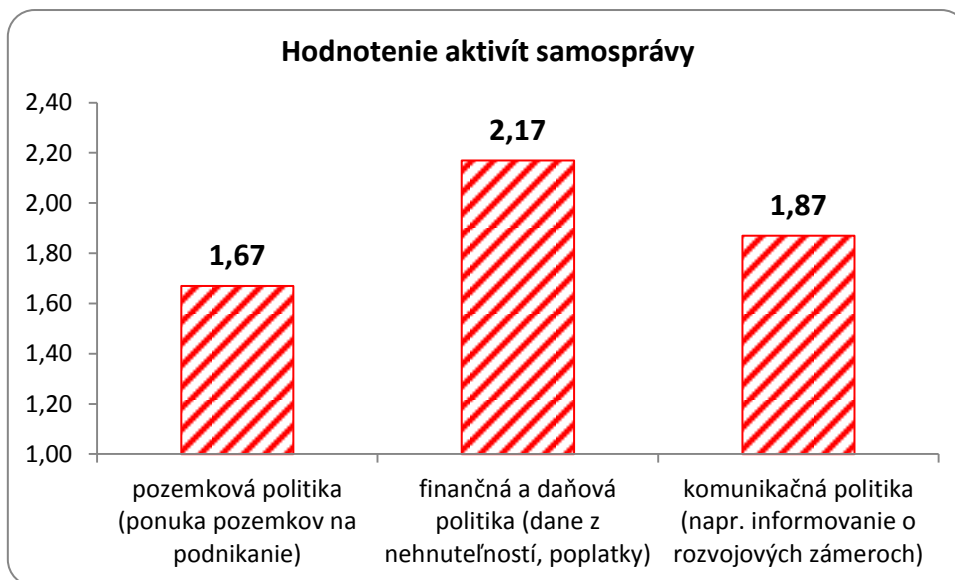
Respondenti mali hodnotiť spokojnosť s verejnými službami v stupnici od 1 do 4, pričom 1 = najhoršie a 4 = najlepšie. Najlepšie bolo hodnotené zásobovanie vodou, odkanalizovanie a požiarna ochrana. Najhoršie administratívne služby, ochrana majetku, údržba verejných komunikácií a priestranstiev.

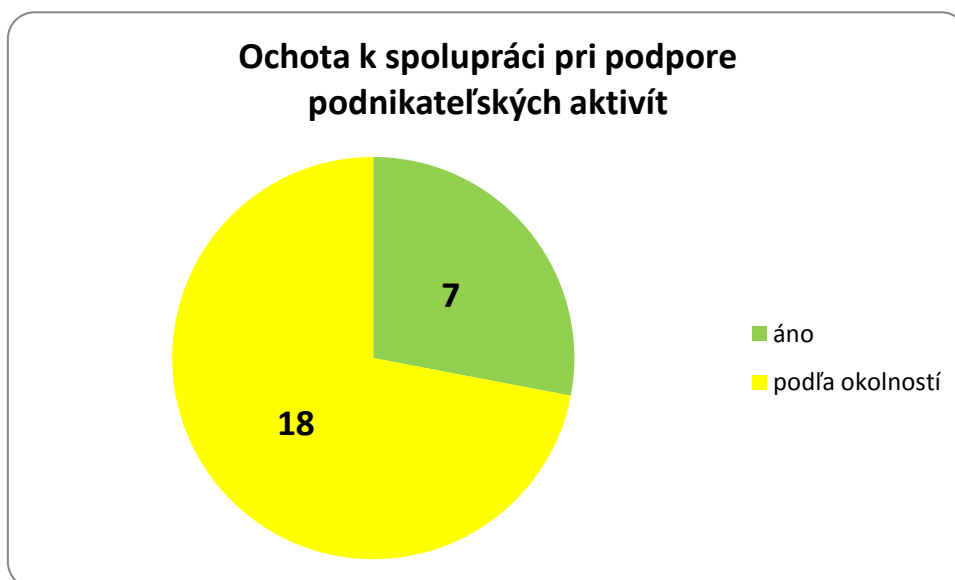
Otázka 19: Ako hodnotíte aktivity miestnej samosprávy v nasledujúcich oblastiach z hľadiska Vášho podnikania?

Respondenti mali hodnotiť spokojnosť s vybranými aktivitami miestnej samosprávy v stupnici od 1 do 4, pričom 1 = najhoršie a 4 = najlepšie. Najviac bodov získala finančná a daňová politika mesta.

Otázka 20: Bola by Vaša spoločnosť ochotná zapojiť sa do akcií organizovaných zo strany mesta na podporu podnikateľských aktivít?

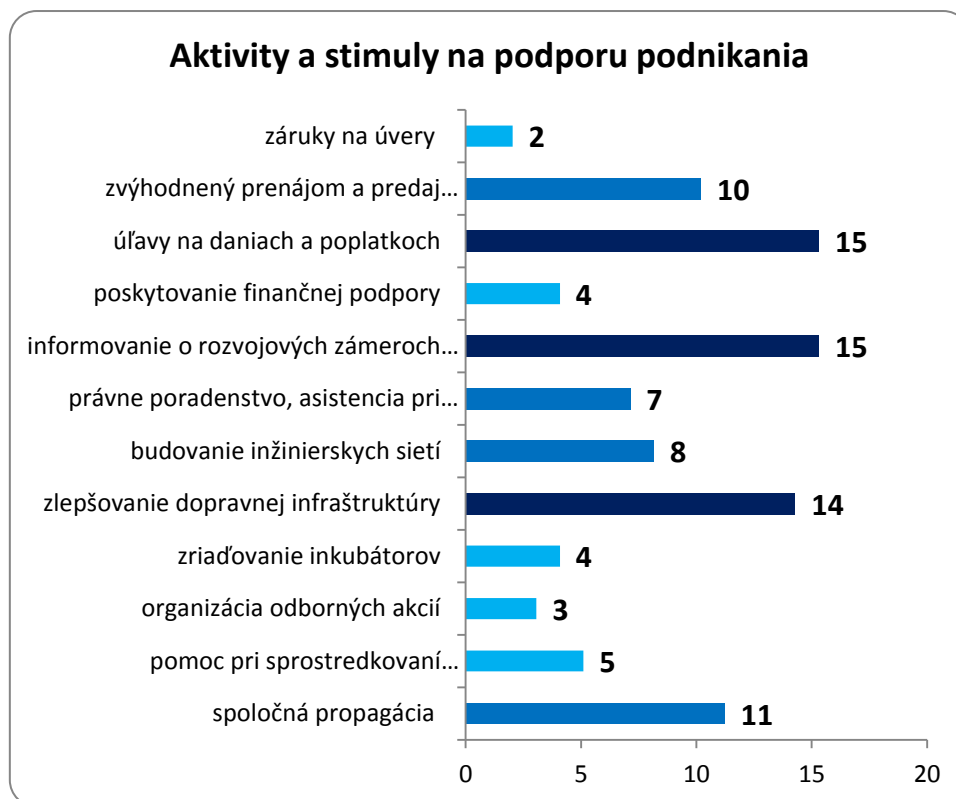
Iba 28 % respondentov je jednoznačne ochotných spolupracovať s mestom. Možnosť odmietnutia spolupráce si však nezvolil nik.

Otázka 21: Aké aktivity a stimuly by mala zahŕňať podpora podnikania v Ružomberku?

Respondenti mohli označiť 3 až 5 možností. Za najdôležitejšie pre podporu podnikania považujú poskytovanie úľav na daniach a poplatkoch, informovanie o rozvojových zámeroch mesta a zlepšovanie dopravnej infraštruktúry.

VI. Pripomienky a námety

Na záver boli podnikateľské subjekty vyzvané, aby uviedli vlastné pripomienky a námety. Túto možnosť využili len traja respondenti. Upozorňovali, že centrum mesta je málo vitálne a že MsÚ robí málo pre drobných podnikateľov. Poukazovali na potrebu včasnej prípravy vhodných priestorov pre výstavbu priemyselného parku. Navrhujú na tento účel využiť lokality kde bola ukončená priemyselná výroba a dnes sú nevyužívané. Požadujú hľadať spôsoby podpory miestnych podnikateľov. Navrhujú podporiť rozvoj cestovného ruchu a to aj vytvorením samostatnej kapitoly v mestskom rozpočte. Výška podpory by sa mala stanoviť pevným percentom z vybratej dane z ubytovania.